

Ortamektebepe Şeni

LAZURİ 5

DOGURONİ MATERYALİ

LAZCA ÖĞRETİM MATERYALİ

MAÇAREPE/ YAZARLAR

İsmail AVCI

Ömer Faruk DEMİROK

Özlem Yazıcı DALBELER

Ömer EREN

DEVLET KİTAPLARI

İKİNCİ BASKI

....., 2019

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

5 – 8. Sınıflar

Lazuri 5

Lazca Öğretim Materyali

Proje Yürütücüsü

Laz Enstitüsü

Proje Koordinatörü

İsmail AVCI

Editör

İsmail AVCI

Dil Uzmanı

Doç. Dr. Balkız ÖZTÜRK BAŞARAN

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Eser Erguvanlı TAYLAN

Doç. Dr. Belma HAZNEDAR

Doç. Dr. Ayşe GÜREL

Yard. Doç. Dr. Markus PÖCHTRAGER

Dr. Müge Ayan CEYHAN

Rehberlik

Dursun Ali SAZKAYA

Ölçme ve Değerlendirme

Dilek Şimşek GÜNEŞ

Grafik Tasarım

İsmail AVCI

Kapak Tasarımı

Şendoğan YAZICI

Resim ve Fotoğraflar

Yaşar BAYRAKTAR, Ayhan ÖZTÜRK, İsmail AVCI

ISBN: 978-975-11-3944-3

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusum, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar.
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanından beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

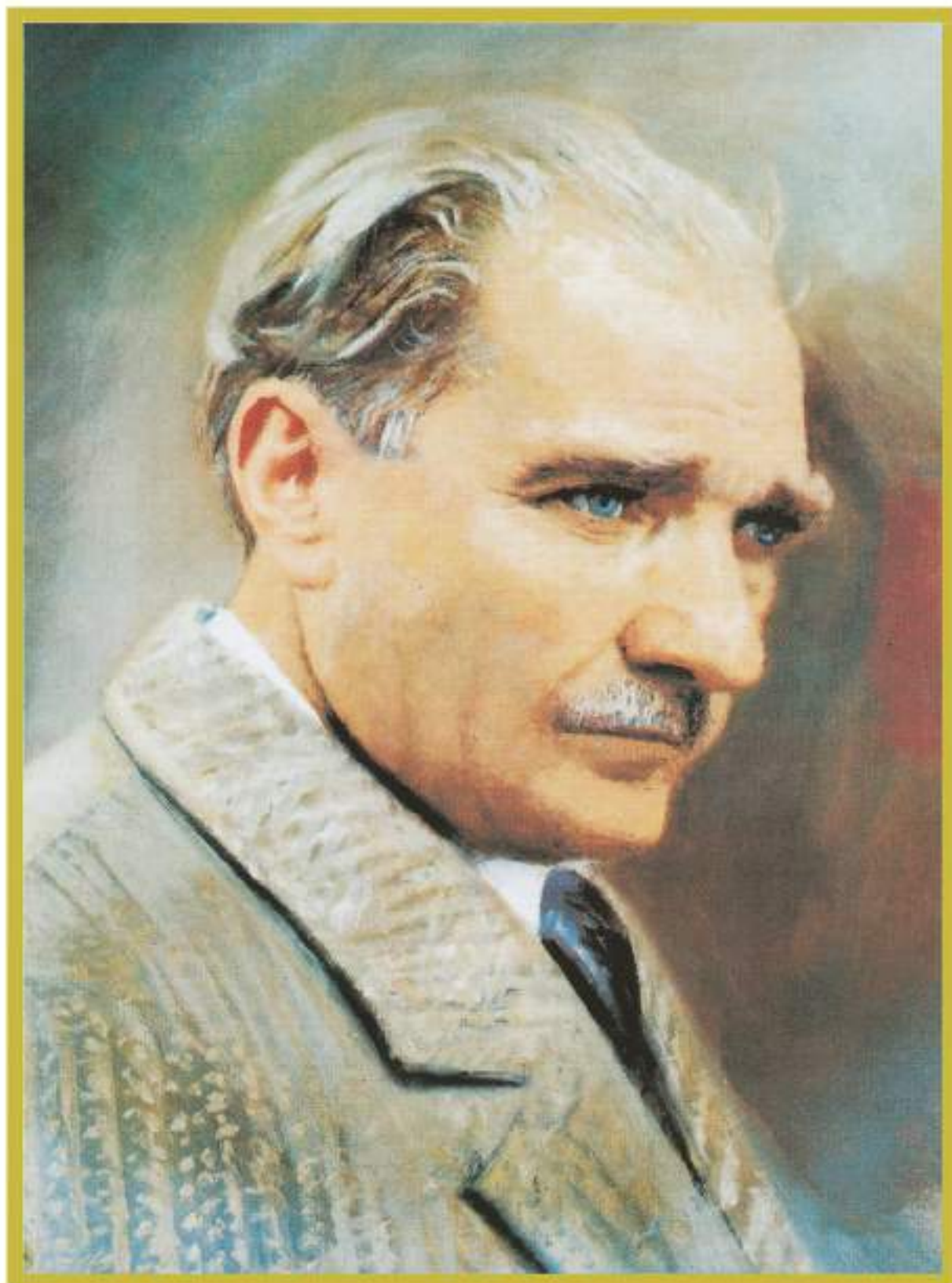
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

DOLORENA

1. Unite	LAZURË ALBONË	7
2. Unite	XELA ĶAOBA	15
3. Unite	ÇKUNË OCAĶI	35
4. Unite	MU DULYA İKUM?	51
5. Unite	SKİNDİNAPE	61
6. Unite	XURA-ÇKUNË	73
7. Unite	AR NDĶA ÇKİMİ	87
8. Unite	DOLOKUNUPE	103
9. Unite	OÇĶOMALE DO OŞUMALEPE	121
10. Unite	ĶAI DOMATZONEN	141
11. Unite	LAZURË NENAPUNA	151

1. UNITE

LAZURË ALBONI

Ham unites doviguraten:

- Lazuri Albani
- Lazurişi doxmeli xerfepe

Lazuri Alboni

- Laz alfabesi Latin harflerine dayanmaktadır.
- Laz alfabesinde 35 harf vardır. Buntardan 5'i ünlü, 30'u ünsüzdür.
- A a, E e, I i, O o, U u Lazcadaki 5 ünlü harftir.
- Türkçe'deki ünlü harflerden "ı ı, Ü ü, Ö ö" Lazcada yoktur.
- Ayrıca, "ç, p, k, q, t, x, dz, ts, tz" Lazcaya özgü harflerdir.

A a

Ar

Ç ç

mçima

B b

buli

D d

dadala

C c

coğori

E e

eçi

Ç ç

nçxoro

F f

foga

G g

guri

L l

luği

Ğ ğ

ğeci

M m

mamuli

H h

hekimi

N n

nenä

İ i

ili

O o

obğe

J j

jur

P p

parpali

K k

kudi

Ğ ğ

ğiperi

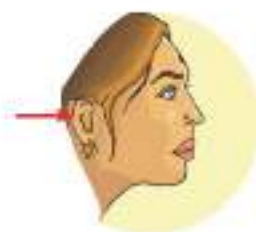
Ğ ğ

ğinçi

Q q

quci
(uci)

R r

raġani

X x

xe

S s

sum

Y y

yali

Œ œ

Œuka

Z z

zuġa
(mzoġa)

T t

toli

Dz dz

(dz)

dzemuri

Ŧ ŧ

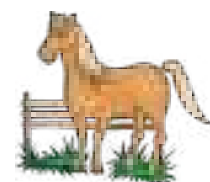
Ŧoroci

Ts ts

(Ŧ)

tsxeni

U u

urdzeni
(qurdzeni)

Tz tz

(Ŧ)

tzitzila

Lazuriši doxmeli xerfepe

č

ğ

k

ǫ

q

ƚ

x

dz

ts

tz

Č
č

mçima

Ğ
ğ

ğeci

X

x

xe

Ǫ
ǫ

ǫıperi

DZ dz
(ž)

dzemuri

ƚ
ƚ

ƚoroci

Ƙ
ƙ

ƙinçi

Ts ts
(ʒ)

tsxeni

Q

q

quci
(uci)

Tz tz
(ʒ)

tzitzila

dzemuri

tzitzila

čami

xinci

coğori

biči

tsxeni

kinči

akrepi

toxtori

akrepi

___emuri

bi___i

___xeni

tzi___ila

___ami

co___ori

___inči

(tzitzial)

tzitzila

(kiniş)

(foorci)

(şiam)

(şieşri)

(bşukcui)

(mjroa)

(lzauşi)

(şcei)

(ex)

3 Nam ziġa nam resimi ŧeni ren, guġarit.

mċima x ntsa

mtsxuli x buli

kafu x kinċi

tsxeni x puci

dzemuri x tsxeni

tzitzu x kinċi

4 Tudenġ resimepeŧi coxo boŧi svalepes doċarit.

tzitzila ✓

2. UNİTE

Xela Ķaoba

Ham unites doviguraten:

- Selami meçamu
- Ķai zişape otku
- Muşebura oçinu

Xela kaoba!

Xela kaobal
Ma Tenda gemodzin.

Xela kaoba, Tenda!
Ma Arte gemodzin.

Xela kaobal

Xela kaobal

Ma Tena Gemodzin.

Ma Tena gemodzin.
Si mu gegodzin?

gyodzin/ codzun/ coxons

Ma Tena gemodzin (mcoxons).
Benim adım Tena'dır.

Si Tena gegodzin (gcoxons).

Hemus/ heyas Tena gyodzin (coxons).

1 Hatzi çarit.

Ma Tena _____

Si Şana _____

Hemus Arte _____

Ma Tena gyodzin.

Si Şana gemodzin.

Hemus Arte gegodzin.

So mu itkven?

Atinuri - Artaşenuri

Ma Arte cemodzun.

Si Arte cegodzun.

Himu(s) Arte codzun.

Vitzuri - Arkaburi

Ma Arte gemodzin.

Si Arte gegodzin.

Hemus/ heyaz Arte gyodzin.

Xopuri

Ma Arte mcoxons.

Si Arte gcoxons.

Emus Arte coxons.

Xela kaoba!
Ma Tana gemodzin.

Xela kaoba!
Ma _____ gemodzin.

Xela kaoba!
Ma _____ gemodzin.

Xela kaoba!
Ma _____ gemodzin.

3

İşkinit/ naucit/ isiminit.

Xela kaobal
Ma İrden gemodzin.
Si mu gegodzin?

Xela kaoba, İrden!
Ma Şana gemodzin.

4

İkitxit.

İrden: Xela kaoba.

Şana: Xela kaoba.

İrden: Ma İrden gemodzin.
Si mu gegodzin?

Şana: Ma Şana gemodzin.

İrden: Si oçinu kai domatzonu.
Kaite vidzirat, Şana.

Şana: Ma-ti si oçinu kai domatzonu.
Kaite vidzirat, İrden.

5

Çarit.

İrden: Xela _____.

Şana: _____.

İrden: Ma İrden _____.
Si _____ gegodzin?

Şana: _____ Şana gemodzin.

İrden: Si oçinu _____ kai _____.
Kaite _____, Şana.

Şana: Ma-ti _____ kai domatzonu.
_____, İrden.

Dogitanan!

Ķaite gilumcan.

Dogitanan.

Ķai serepe.

Ķaite ganciran.

6 Jini čarape ikitxit do tudenı boşı svalepes čarıt.

Dogitanan.

Ķaite _____.

Ķai _____.

Ķaite _____.

So mu itkven?

Atınuri
vorsı

Artaşenuri
vrosı

Vitzuri - Arkaburi
Ķai

Xopuri
Ķai

Ķaite vidzirat!

Ķaite vidzirat,
Arte!

Ķkva Ķaite,
Irden!

Guriš Xelate,
Tendal

Ķaite, Ayše!

X _____ k _____
Ma Tenda gemodzin.

Ķaite vidzirat!

Ķaite vidzirat!
_____?

Xela kaoba!

Ķai/ vorsī serepe!
Ma Misa gemodzin.
_____?

Si mu gegodzin?
(Ma Tutaste cemodzun.)

Muĉo're?
_____?

Opša vorsī vore.
(Dido Ķai vore)

Si oĉinu Ķai matzonu.
_____?

Ma-ti si oĉinu Ķai domatzonu.
(Ma-ti si oĉinu xadzi mayu).

Mučo're!

8 Ikixit (golionit, tkvit) do tudeni boši svalepe opšit.

Şana: Xela kaoba!

Arte: Xela kaoba!

Şana: Će bići, mučo're?

Arte: Vrosi vore, e bozo. Si muć' ore?

Şana: Ma kai vore, Će bići.

Şana: Xela _____!

Arte: _____ kaoba!

Şana: Će bići, _____?

Arte: _____, e bozo. Si muć' ore?

Şana: Ma kai vore, _____.

Ma bere vore.

Ma bere vore.

Ma	→	vore (bore).
Si	→	ore (re).
Hem	→	ren (on).
Çku	→	voret (boret).
Tkva	→	oret (ret).
Hentepe	→	renan (oran).

Ma dogurale vore.

dogurale

Ma bere vore.

bere

Ma magurale vore.

magurale

So mu itkven?

	Atinuri-Artaşenuri	Vitzuri-Arkaburi	Xopuri
ma/ man	vore	bore	vore
si/ sin	ore	re	re
hem/ him/ heya/ iya	on	ren	ren/yen/en
çku/ çkin/ şku	voret	boret	voret
tkva/ tkva	oret	oret	ret
hentepe/ entepe/ hini	oran/onan	renan	renan

Ma vore.

bozo

Ma bere vore.

bere

Ma vore.

biçi

Ma vore.

koçi

Ma vore.

oxorca

1) Ma bere vore.2) Si bere _____.

3) Hem bere _____.

4) Çku bere _____.

5) Tkva bere _____.

6) Hentepe bere _____.

11

Boşı svalepe opşit.

1) **Ma** _____ bere vore.

2) _____ bere ore.

3) _____ bere ren.

4) _____ bere voret.

5) _____ bere oret.

6) _____ bere renan.

12

Boşı svalepe opşit.

Ma bozo
vore.Ma _____
_____.Ma _____
_____.Ma _____
_____.

1

dogurale

2

bere

3

oxorca

4

koçi

5

bozo

6

magurale

7

biçi

1) Ma dogurale vore.

2) Si

3) Hem/ heya

4) Ma

5) Çku/ şku

6) Hentepe

7) Tkva

Si biçi ore-i?

Giçkifan

1) Lazcada fiilin sonuna -i eki konarak soru cümlesi yapılır.

- Bere ore-i? *Çocuk musun?*

2) Lazcada fiilden önce "var" kelimesi konarak olumsuz cümle yapılır.

"var" aynı zamanda, "değil, yok, hayır" anlamlarına da gelir.

- Bere **var** vore. *Çocuk değilim.*

• Si biçi ore-i?

Var, Ma biçi **var** vore.

Ma bozo vore.

• Si biçi ore-i?

Ho, ma biçi vore.

14 Tudenî kitxalapes cuğaşi meçit.

1) Si bere ore-i?

Var, ma bere **var** vore. Ma **koçi** vore.

2) Si bozo ore-i?

_____.

3) Si dogurale ore-i?

_____.

4) Si magurale ore-i?

_____.

5) Si koçi ore-i?

_____.

6) Si biçi ore-i?

_____.

7) Şana bozo ren-i?

_____.

8) Arte biçi ren-i?

_____.

15 Tudenî çarape ikitxit.

1

Xela do kaoba! Ma Şana
gemodzin. Atinuri vore.
Ma bozo vore. Ma magurale vore
do Lazuri doviguram.
Kaite vidzirat!

2

Xela do kaoba!
Ma Tanura gemodzin. Vitzuri vore.
Ma biçî vore.
Lazuri dersîşi magurale vore do
Lazuri doviguram.
Kaite vidzirat!

16 Jini çarape ikitxit do cuğapî meçit.

1) Si mu gegodzin?

2) Si Tanura gegodzin-î?

3) Biçîs mu gyodzin?

4) Bozo mu gyodzin?

5) Şana sonuri ren?

6) Tanura sonuri ren?

Ma Tanura gemodzin.

Kitabi masas ren.

Gıçkıfan

Lazcada birşeyin nerede olduğunu belirtmek için isimlerin sonuna "-s" eki konur.

- evde → oxoris
- okulda → mektebis
- Hopa'da → Xopas
- cepte → cebis
- cuzdanda → cuzdanis

17 Boşi svalepe opşit.

cuzdani

Geçareli cuzdanis ren.

Kinçi _____

nca/ ca

zuğa

Çxomi _____

Ğeci _____

germa/ ndaği

18 İpti İkitxit, ukule boşı svalape oşşit.

Arte: Kitabi so ren?

Şana: Kitabi masas ren.

Arte: Si so ore?

Şana: Ma sinifis vore.

Arte: Baba-skani so ren?

Şana: Baba-čkimi Artaşenis ren.

Arte: Kitabi _____ ren?

Şana: Kitabi masa____ ren.

Arte: Si so _____?

Şana: Ma _____ vore.

Arte: Baba _____ ren?

Şana: Baba _____ ren.

18 Kıtıxalapes cuğapı meçit.

- Kınçı ncas ren-i?

Ho, kınçı ncas ren.

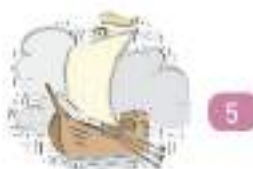
- Si oncires ore-i?

- Puci livadis/ onťules ren-i?

- Biçi dersis ren-i?

- F eluka tzkaris ren-i?

- Kátu ncas ren-i?

1

- Si so/ nak ore?

Ma oxoris vore.

oxori

2

- Maguralepe so renan?

mektebi

3

- Çxomi so ren?

zuğa

4

- Hatzi/ hus, tkva so oret?

sinifi

5

- Mtuti so ren?

ndağı/ germa

6

- Nana-skani so ren?

ontule/ livadi

7

- Baba-skani so ren?

pavrika

Si sonuri/ nakonuri ore?

Ma Tanura gemodzin.
Vitzuri vore.

Giçkifan

Lazcada "sonuri/ nakonuri" sorusu ile bir kimsenin nereli olduğu sorulur.

- Pazarlı	→	Atinuri
- Ardeşenli	→	Artaşenuri
- Fındıklılı	→	Vitzuri
- Arhavili	→	Arkaburi
- Hopalı	→	Xopuri
- Borçkalı	→	Boçxuri
- Batumlu	→	Batumuri

20 Tudenı okosınapu ikitxit.

A : Xela kaoba!

B : Xela kaoba!

A : Sonuri ore?

B : Vitzuri vore. Si sonuri ore?

A : Ma Atinuri vore.

B : Nana-skani-ti Atinuri ren-i?

A : Var, Nana-çkimi Atinuri va ren,
Arkaburi ren.

B : Skani nana sonuri ren?

A : Çkimi nana Xopuri ren.

21 Ķitxalapeşi cuğağı çarıt.

1) Si sonuri ore?

Ma Atinuri vore.

2) Nana-skani sonuri ren?

3) Si Batumuri ore-i?

4) Maneba-skani Artaşenuri ren-i?

5) Maneba-skani sonuri ren?

- 1) Ma bozo _____.
a) vore ✓ b) ore c) oret d) voret

- 2) _____ dogurale ore.
a) ma b) si c) hem d) hentepe

- 3) _____ Arte gemodzin (cemodzun/ mcoxons).
a) si b) ma d) çku c) hemus/ heyas

- 4) Si magurale _____?
a) vore-i b) ore-i/ re-i c) voret-i d) oret-i

- 5) Ma _____ vore.
a) vore b) ore c) Xopuri d) ren

- 6) Si _____ ore.
a) miğun b) giğun c) vore d) Arkaburi

- 7) Si _____ ore?
a) so b) gyodzin c) mcoxons d) cemodzuran

- 8) Şana sonuri _____?
a) so b) vore c) ren d) renan

- 9) Si biçi _____?
a) vore-i b) ore-i c) ren-i d) renan-i

- 10) Si _____ ore-i?
a) ren b) var c) -i d) Xopuri

3. UNİTE

ÇKUNİ OCAĞI

Ham unites doviguraten:

- Çkuni ocağışı nca
- Mipe miyonunan/ miqonunan
- Lazuri okoretsxu
- Tzana okitxu do otku

Çkuni Ocağışı Nca

İSMATZA

şaşu

AYşETZA

nandidi

BEXA

dadi

AME

cumadi

ERETZA

baba

BEFA

nana

MİSA

eksale

EVRO

eksale

TENDA

da

ARTE

cuma

1

Boşi svalepe opşit.

p̄ap̄u _____

na _____ i

c _____

d _____

e _____

n _____

2

Çkuni ocağışı ncas otzkedit do boşi svalepe opşit.

İsmatza p̄ap̄u _____ ren.

Befa _____ ren.

Ayşetza _____ ren.

Tenda _____ ren.

Bexa _____ ren.

Arte _____ ren.

So mu itkven?

Atinuri

Artaşenuri

Vitzuri - Arkaburi

Xopuri

đidi

bedi

nandidi

nandidi

đai

đai

cumadi

cumadi

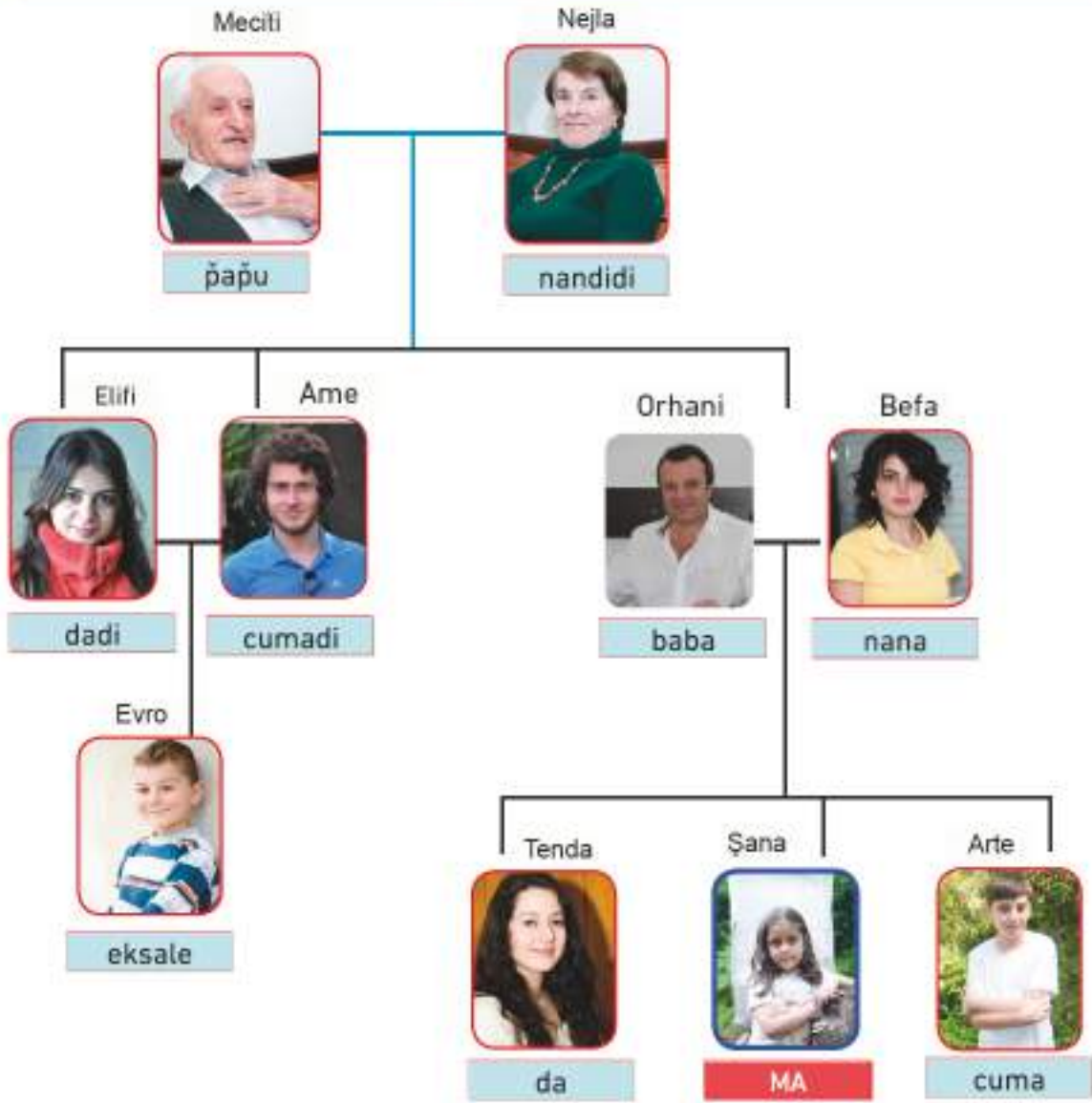
bulaşi bere

eksale

eksale

...

ŞANAŞI OCAĞI

3 Şanaş ocağıs otzkedit do nuğarit.

1) Arte, çkimi cuma ren.	Ho ☒	Var ☐
2) Meciği, çkimi baba ren.	Ho ☐	Var ☐
3) Nejla, çkimi nandidi ren.	Ho ☐	Var ☐
4) Elifi, çkimi nana ren.	Ho ☐	Var ☐
5) Ame, çkimi cumadi ren.	Ho ☐	Var ☐
6) Befla, çkimi dadi ren.	Ho ☐	Var ☐

4 Şanaşi ocağis otkedit do çarit.

Ma Meciți gemodzin.

Şana şi păpu vore?

GIÇKIŢAN

"-şi" eki, birşeyin birisine ait olduğunu belirtir.

Şanaşi: Şana'nın.

Şanaşi nana: Şana'nın annesi.

Ma _____.

Şana _____ vore?

Ma _____.

Şana _____ vore?

5 Şanaşi ocağis otkedit do çarit.

1) Arte Şanaşi cuma ren.

2) Tenda Şanaşi _____ ren.

3) Evro Şanaşi _____ ren.

4) Meciti Şanaşi _____ ren.

5) Befa Arteşi _____ ren.

6) Ame Tendaşi _____ ren.

7) Befa Arteşi _____ ren.

8) Nejla Tendaşi _____ ren.

6 Tudenı zıfapeşi Turkuri-muşı do çarit.

paşu = dede

nandidi = _____

nana = _____

cuma = _____

cumadi = _____

eksale = _____

da = _____

dadi = _____

Ma nana miyonun/ miqonun.

Ma
nana miyonun.

uyonun/ uqonun

"miyonun/ miqonun" ifadesi "canlı (ya da hareket edebilen) bir varlığa sahibim" anlamına gelir.

Ma	nana miyonun (miqonun).
Si	nana giyonun (giqonun).
Hemus/ Heyas	nana uyonun (uqonun).
Çku/ şku	nana miyonunan (miqonunan).
Tkva	nana giyonunan (giqonunan).
Hentepes/ Hinis	nana uyonunan (uqonunan).

7 Hatzi tkva çarit.

Ma nandidi _____

Ma paðu _____

1) **Ma nana miyonun (miqonun)** _____ (nana)

2) _____ (baba)

3) _____ (da)

4) _____ (cuma)

5) _____ (paḗu)

6) _____ (nandidi)

7) _____ (dadi)

- Ma nana miyonun. Si nana giyonun-i?

Ho, Ma nana miyonun.

- 1) Ma da miyonun. Si da giyonun-i?

- 2) Ma cuma miyonun. Si cuma giyonun-i?

- 3) Ma paḗu miyonun. Si paḗu giyonun-i?

- 4) Ma nandidi miyonun. Si nandidi giyonun-i?

- 5) Ma dadi miyonun. Si dadi giyonun-i?

- 6) Ma cumadi miyonun. Si cumadi giyonun-i?

Çkimi, skani, muşi...

Ham oxorca
nana-çkimi ren.

Gıçkılani

Lazcada "benim, senin, onun, ... ifadeleri,

- Ma	→	çkimi
- Si	→	skani
- Hem	→	muşi
- Çku	→	çkuni
- Tkva	→	tkvani
- Hentepe	→	nişi

10 Boşi svalepe opşit.

- 1) Baba-çkimişi baba paşu-çkimi ren.
- 2) Nana-çkimişi nana _____ ren.
- 3) Baba-çkimişi nana _____ ren.
- 4) Nana-çkimişi cuma _____ ren.
- 5) Nana-çkimişi da _____ ren.
- 6) Baba-çkimişi cuma _____ ren.

nandidi

dadi

cumadi

paşu

baba

nana

So mu itkven?

Atinuri	Artaşenuri	Vitzuri - Arkaburi	Xopuri
şkimi	şkimi	çkimi	çkimi
şkuni	şkuni	çkuni	çkuni
tkvani	tkvani	tkvani	tkvani

Şanak Lazuri köretsxums.

sufuri

ar

jur

sum

otxo

xut

aşi

şkit

ovro

çxoro

vit

viñoar

vitojur

ar bere

biçi

bozo

koçi

kinçi

çoğori

parpali

çxomi

12 Çarape do rekemepe okozemcit.

vit	12
viŋojur	10
jur	2
sum	11
viŋoar	3
çxoro	5
xut	9
otxo	8
ovro	4

13 Rekemepe boŋi svalepes doçarit.

- vit : 10
- 1. ar : _____
- 2. otxo : _____
- 3. aŋi : _____
- 4. jur : _____
- 5. viŋoar : _____
- 6. ŋkit : _____
- 7. çxoro : _____
- 8. viŋojur : _____

Nako tzaneri ore?

Ma sum tzaneri vore.
Si nako tzaneri ore?

GIÇKİTAN

Lazcada bir kişinin yaşını ifade etmek için "tzaneri" kelimesi kullanılır.

- Nako tzaneri ore?
Kaç yaşındasın?

- Vit tzaneri vore.
On yaşındayım?

14 Çarape do rekemepe okozemcıt.

5 tzaneri

(Ma) xut tzaneri vore.

9 tzaneri

_____ vore.

11 tzaneri

_____ vore.

12 tzaneri

_____ vore.

10 tzaneri

_____ vore.

12 tzaneri

_____ vore.

15 Tılfoni-skanişi numera çari.

Çikmi tılfonişi numera ren: sufuri, xut sum jur, otxo ovro jur şkit şkit aşi xut

Skani tılfonişi numera mu ren? _____

Xela do kaoba!
Ma Amedi gemodzin.
Jur cuma miyonun.

Amedis jur cuma uyonun.

Xela do kaoba!
Ma Tutaste gemodzin?
_____ da miyonun.

Tutastes _____

Xela do kaoba!
Ma Arte gemodzin?
_____ çoğori miyonun.

Artes _____

Xela do kaoba!
Ma Moni gemodzin?
_____ kału miyonun.

Monis _____

Arsimaşi Ocaği

Xela kaoba!

Ma Arsima gemodzin. Ham (haya) çkimi ocağişi resimi ren. Hantepe (hani) nana do baba-çkimi renan. Nana-çkimis Emine gyodzin do baba-çkimis Amedi gyodzin.

Ma paşu do nandidi-ti miyonun. Ham badi paşu-çkimi ren. Ham dida (kçini) nandidi-çkimi ren. Paşu-çkimis Cemili gyodzin. Nandidi-çkimis-ti Asiye gyodzin.

Ma ar da miyonun ama cuma var miyonun. Da-çkimi çuţa (tzulu) ren. Hemus (heyas) Tenda gyodzin.

Ma cumadi, dadî do eksalepe-ti miyonun ama hentepe (hini) ham resimis va renan.

Ma ocaği-çkimi dido maoropen.

A. Jini çara ikîtxit do tzori cuğapîs nuğarit.

1) Tutastes cuma var uyonun.	Ho ☒	Var ☐
2) Tutasteşi p̄ap̄us Cemili gyodzin (codzun).	Ho ☐	Var ☐
3) Tutastes cumadi do dadi-ti uyonun.	Ho ☐	Var ☐
4) Nana-muşîs Emine gyodzin.	Ho ☐	Var ☐
5) Tutastes ocağî-muşî dido aoropen.	Ho ☐	Var ☐

B. Hatzi/ hus kitabi-tkvani mele kododvit do artikatis ukîtxit, utzvî.

- 1) Skani ocağîs mipe renan?
- 2) Si p̄ap̄u do nandidi giyonun-i?
- 3) Eksalepe-skaniş mu gyodzinan?
- 4) Si, ocağî-skanişî resimi giğun-i?
- 5) P̄ap̄u-skaniş mu gyodzin?

C. Jini çara ikîtxit do tzori cuğapîs nuğarit.

Ham çkimi ocağî _____ resimi ren. H _____ nana do baba-çkimi renan.

Nana-çkimiş Emine _____ do baba-çkimiş Amedi _____.

Ma p̄ap̄u do nandidi-ti _____, Ham _____ p̄ap̄u-çkimi ren. Ham dida (kçi-ni) nandidi-çkimi _____, P̄ap̄u- _____ Cemili gyodzin.

Ma ar _____ miyonun ama _____ var miyonun. Da-çkimi _____ ren. Hemus/ heyas _____ gyodzin.

Ma cumadi, dadi do _____ -ti miyonun ama _____ ham resimis _____ renan. Ma ocağî-çkimi dido _____.

- 1) Ma cuma var _____.
a) mişkun b) giyonun c) uyonun d) miyonun ✓

- 2) Si _____ giyonun-i?
a) vore b) toli c) cuma d) mişkun

- 3) Ma pãpu _____ miyonun.
a) giyonun b) Lazi c) Lazuri d) var

- 4) Si mi _____?
a) vore b) giyonun/ gionun c) eksale d) ren

- 5) Nanaşi nana _____ ren.
a) da b) nandidi c) pãpu d) cuma

- 6) Babaşi baba _____ ren.
a) eksale b) cumadi c) pãpu d) cuma

- 7) Nanaşi cuma mi-skani ren?
a) cumadi b) dadi c) nana d) da

- 8) Nana-skanişi bozo mi-skani ren?
a) da b) cuma c) pãpu d) nandidi

- 9) Bere-skanişi bere mi-skani ren?
a) nandidi b) nana c) baba d) mota/ monta

- 10) Cumadi-skanişi bere mi-skani ren?
a) da b) cuma c) cumadi d) eksale

4. UNİTE

MU DULYA İKUM?

Ham unites doviguraten:

- Meslegepe-çkuni
- Mu dulya vikumt

Mu dulya ikum?

Ma toxtori vore.
Si mu dulya ikum?

toxtori

Ma muendisi vore.

muendisi

Ma abukaŋi vore.

abuŋaŋi

ikums

- Ma dersi vikum.
Ben ders yapıyorum.
- Si dersi ikum.
- (Hemuk) dersi ikums.

Ma dogurale vore.

dogurale

1 işkinit/ niucit/ isiminit.

madulye

memuri

maxaçe

politzi

mazuğale

asKeri

terzi

piloti

maçare

mabire

maçome

2 Resimepe do zilape okozemcit.

1

maçare

2

mabirale

3

madulye

4

dogurale

5

maxaçke

6

maçxome

7

mazuğale

1

Ma maçaye vore.

Ho

Var

2

Ma maxaçke vore.

Ho

Var

3

Ma dogurale vore.

Ho

Var

4

Ma mabire vore.

Ho

Var

5

Ma maçare vore.

Ho

Var

6

Ma madulye vore.

Ho

Var

1

MBAİRLAE

mabirale

2

MÇAARE

3

MAGRUALE

4

TÖTXROI

5

DGOUARLE

6

ABUAŤKI

7

MAUDLYE

1

Ham/ haya koci terzi ren-i?

Var, ham/ haya koci terzi va ren. Mabirale ren.

2

Ham koci macare ren-i?

3

Ham bere magurale ren-i?

4

Ham koci foxori ren-i?

5

Ham oxorca macxome ren-i?

6

Si abukati ore-i?

7

Baba-skani magudale ren-i?

8

Ham bozo dogurale ren-i?

Xela kaoba! Ma Befaa gemodzin (cemodzun/ mcoxons).

Çkuni oxoris otxo şuri voret. Nana, baba do da-çkimi.

Ma vifojur tzaneri vore. Ortamektebişe vulur.

Magurale vore. Da-çkimis Tutaste gyodzin. Hem, vit tzaneri ren do geçkapuri mektebis magurale ren.

Baba-çkimi madulye ren. Vitzes nçaişi pavrikas içalışams. Nana-çkimi dogurale ren. Artaşenişi Lises içalışams. Nana-çkimis dido Kai Lazuri uçkin (uşkun). Hemuk berepes Lazuri dogurams (oguraps).

Çku, iri-aroğorda (nana-çkimi, baba-çkimi, da-çkimi do ma) tağdilis kyoişe (çoişe) vulurt do nçai pztzilumt, nçai gamaçamt. Ntxiri oras-ti ntxiri pztzilumt.

Ma kyoi-çkimi, mektebi-çkimi, dogurale do manebape-çkimi dido maoropen.

A. Dogurale-tkvani kala tudeni zitape şeni isinapit.

geçkapuri	ortamektebi	lise	uçkin/ uşkun
dogurams	iri-aroğorda	tağdili	vulurt
pztzilumt	gamaçamt	maoropen	içalışams

B. Jini çara ikitxit do tzori cuğapış nuğarit.

1) Befaaşi da geçkapuri mektebis magurale ren.	Ho ☒	Var ☐
2) Befaaşi nana pavrikas içalışams.	Ho ☐	Var ☐
3) Befaaşi baba madulye ren.	Ho ☐	Var ☐
4) Tağdilis kyoişe ulunan do nçai do ntxiri tziluman.	Ho ☐	Var ☐
5) Befas dogurale do manebape-muşı var aoropen.	Ho ☐	Var ☐

Baba-skanik mu dulya ikums?

Şana: Xela kaoba! Ma Şana gemodzin. Çe biçi, si mu gegodzin?

Arte: Xela kaoba Şana! Ma Arte gemodzin.

Şana: Baba-skanik mu dulya ikums, Arte?

Arte: Baba-çkimi madulye ren.

Şana: So içalışams?

Arte: Pavrikas, nçaişi pavrikas. Skani babak mu dulya ikums?

Şana: Çkimi baba maçxome ren.

Arte: Maçxome! Dido kai! So içalışams baba-skanik?

Şana: Baba-çkimik limanis içalışams.

Arte: Nana-skanik içalışams-i?

Şana: Ho, moro, hemuk-ti içalışams. Nana-çkimi muendisi ren.

Arte: Opşa vorsi. Si oçinu kai domatzonu.

Şana: Ma-ti si oçinu vorsi domatzonu.

Şana: _____ ! Mu gegodzin?

Arte: Ma Arte _____.

Şana: Baba-skanik _____ dulya ikums?

Arte: Baba-čkimi _____ ren.

Şana: So _____ ?

Arte: _____, nčajşi pavrikas.

Skani babak mu dulya _____ ?

Şana: Čkimi baba _____ ren.

Arte: Maçxome! Dido kai! So _____ baba-skanik?

Şana: Baba-čkimik _____ içalışams.

Arte: Nana-skanik içalışams-i?

Şana: _____, _____, nana-čkimi muendisi ren.

Arte: Opşa vorsı. _____.

Şana: Ma-ti si oçinu vorsı _____.

1) Arteşi babak mu dulya ikums?

2) Arteşi babak so içalışams?

3) Şanaşi babak içalışams-i?

4) Şanaşi babak so içalışams?

5) Şanaşi nana foxtori ren-i?

5. UNİTE

SKİNDİNAPE

Ham unites doviguraten:

- Skindinapeşi coxope
- Noçinepe

Ma kaŧu miyonun.

mamuli

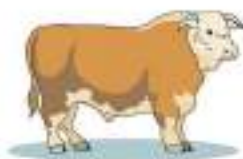
kotume/ korme

sifteri

puci

xoci

ngeni/ nceni

ŧikani

txa/ ŧuroni

mçxuri

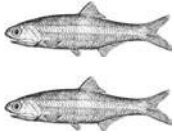
çoğori/ laçi

kaŧu

mtuti

kapča

ķarmaxa

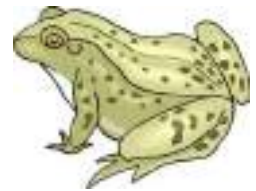
çxomi

ķvari

tzitzila

mjvabu

buķkuci/ þuþuci

dumçķu/ dunçu

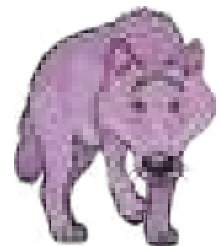
bobola

ģeci

mķyapu

mģeri/ mcveri

mamuli tzitzi

tzitzila çxomi

mgeri karmaxa

puci parpali

mtuti mkyapu

toroci raxna

xoci bučkuci

bobola kinçi

dumçku puci

2 Tzori ren-na HO vana VAR Çarit.

1

Ham bobola ren.

var

2

Ham çxomi ren.

ho

3

Ham çoğori ren.

4

Ham ğeci ren.

5

Ham tikanı ren.

6

Ham bobola ren.

7

Ham çoğori ren.

8

Ham parpali ren.

9

Ham ngeni ren.

10

Ham ntsxeni ren.

11

Ham kotume ren.

12

Ham kputme ren.

1

Ham parpali ren-i?

Var, ham parpali va ren. Ķinḡi ren.

2

Ham kaḡu ren-i?

Ho, ham kaḡu ren.

3

Ham coḡori ren-i?

4

Ham buḡkuci ren-i?

5

Ham kotume ren-i?

6

Ham mtuti ren-i?

7

Ham bobola ren-i?

NOÇINEPE

didi	çuța
gundze	mķule
monka	çorçi
mskva	beşi
kai	paşi
mçxu	mçipe
pșeri	boși

didi/ morderi

çuța/ çița/ tzuța/ tzulu

gundze/ gindze

mķule

kai/ vrosi/ vorsı

mçxu

mçipe

paşi/ pearı/ xavi

monka

çorçi/ subuki

pșeri

boși

mskva

beşi

1

Puci **didi** ren-i?

Ho, puci didi ren.

2

Mtuti ħorċi ren-i?

Var, mtuti ħorċi va ren.

3

Parpali ħorċi ren-i?

4

Ġeci mskva ren-i?

5

Titztıla gundze ren-i?

6

Mamuli mskva ren-i?

7

Ķaġu paġi (xavi) ren-i?

1

Ham (haya/ iya) **muperi guruni ren?**Ham (haya/ iya) **mskva guruni ren.**

2

Ham muperi ntsxeni ren?

3

Ham muperi kaçu ren?

4

Ham muperi kinçi ren?

5

Ham muperi coğori/ laçi ren?

6

Ham muperi kotume/ korme ren?

7

Ham muperi parpali ren?

NOÇİNEPE

didi

gundze

çuşa

monka

mkule

çoşçi

mskva

beşi

kai

pali

mçxu

mçipe

7 Tudenî çara kai ikitxit.

Xela kaoba! Ma Tutaste gemodzin (cemodzun/ mcoxons).

Ma ar çoğori miyonun (miqonun). Çkimi çoğori (laçi) didi va ren, çuța ren. Hemus uça tomalepe do mkule kudeli uğun. Ma çoğori-çkimi dido maoropen.

Nana-çkimiş otxo puci, xut kotume do ar mçita mamuli uyonun. Nana-çkimişi pucepe dido mskva renan.

Da-çkimiş muti var uyonun ama cuma-çkimiş mu uyonun giçkinan-i? Cuma-çkimiş mskva ar kaçu uyonun. Cuma-çkimişi kaçu dido noseri ren.

Baba-çkimiş mu uyonun-i? Baba-çkimiş sifteri uyonun. Baba-çkimiş sifteri dido aoropen. Baba-çkimiş do sifteri, cumalepe steri renan.

Si mu giyonun?

Si kaçu, çoğori vana kinçi giyonun-i?

A. Jini çara ikitxit do tzori cuğapış nuğarit.

1) Tutastes ar çoğori uyonun.

Ho Var

2) Coğori-muşis gundze kudeli uğun.

Ho Var

3) Nana-muşis kotume var uyonun.

Ho Var

4) Baba-muşis xut sifteri uyonun.

Ho Var

5) Tutaste do sifteri dalepe steri renan.

Ho Var

B. Jini çara ikıtxıt do kıtxalapes cuğapı meçıt.

1. Tutastes mu uyonun? _____
2. Tutasteşı coğori muperi ren? _____
3. Nana-muşis sifteri uyonun-i? _____
4. Si kinçi gıyonun-i? _____
5. Mis kaçu uyonun? _____
6. Sifteri mis uyonun? _____
7. Baba-muşı do sifteri mi steri renan? _____

C. Boşı svalepe opşıt.

Ma ar _____ miyonun. Hemus _____ tomalepe do _____ kudeli uğun.
Coğori-çkimi dido _____. Nana-çkımıs otxo _____ do ar
mçıta _____ uyonun. Nana-çkımışı pucepe dido _____ renan. Da-çkımıs
_____ var uyonun ama cuma-çkımıs _____ uyonun giçkinan-i? Hemus
mskva ar _____ uyonun. _____şı kaçu dido _____ ren.
Baba-çkımıs _____ uyonun. Baba-çkımıs _____ dido aoropen.
Baba-çkımı do sifteri, _____ steri renan.

D. Hatzi/ hus kitabı-ıkvani mele kododvit do artıkatis ukıtxıt, utzvit.

- 1) Tkvani kyois (çois), mis mu uyonun?
- 2) Tkvani kyois mis sifteri uyonun?
- 3) Si sifteri gaoropen-i?
- 4) Nana-skanis naço puci uyonun?

1) Ma _____ kaçu miyonun.

- a) mişkun b) gıyonun c) uyonun d) mskva ✓

2) Si _____ coğori gıyonun (gıqonun).

- a) vore b) toli c) didi d) mişkun

3) Xoci dido _____ ren.

- a) monka b) toli d) bere c) var

4) Si _____ puci gıyonun (gıqonun)?

- a) vore b) ore c) ren d) uça

5) Ndağis _____ tzitzilape ren.

- a) tzitzi b) bobo c) gundze d) kotume

6) Tzitzi _____ ren-i?

- a) mkule b) mjvabu c) ren d) moro

7) Ma _____ ntsxeni miyonun (miqonun).

- a) si b) didi c) toli d) çxindi

8) Si muperi _____ gıyonun (gıqonun)?

- a) mamuli b) toli c) kibiri d) çxindi

9) Mamuli-skanis naço kuçxe uğun?

- a) ar b) jur c) sum d) otxo

10) Kaçu-skanis naço kudeli uğun-i?

- a) ho b) ar c) ofidi d) tzamtzami

6. UNİTE

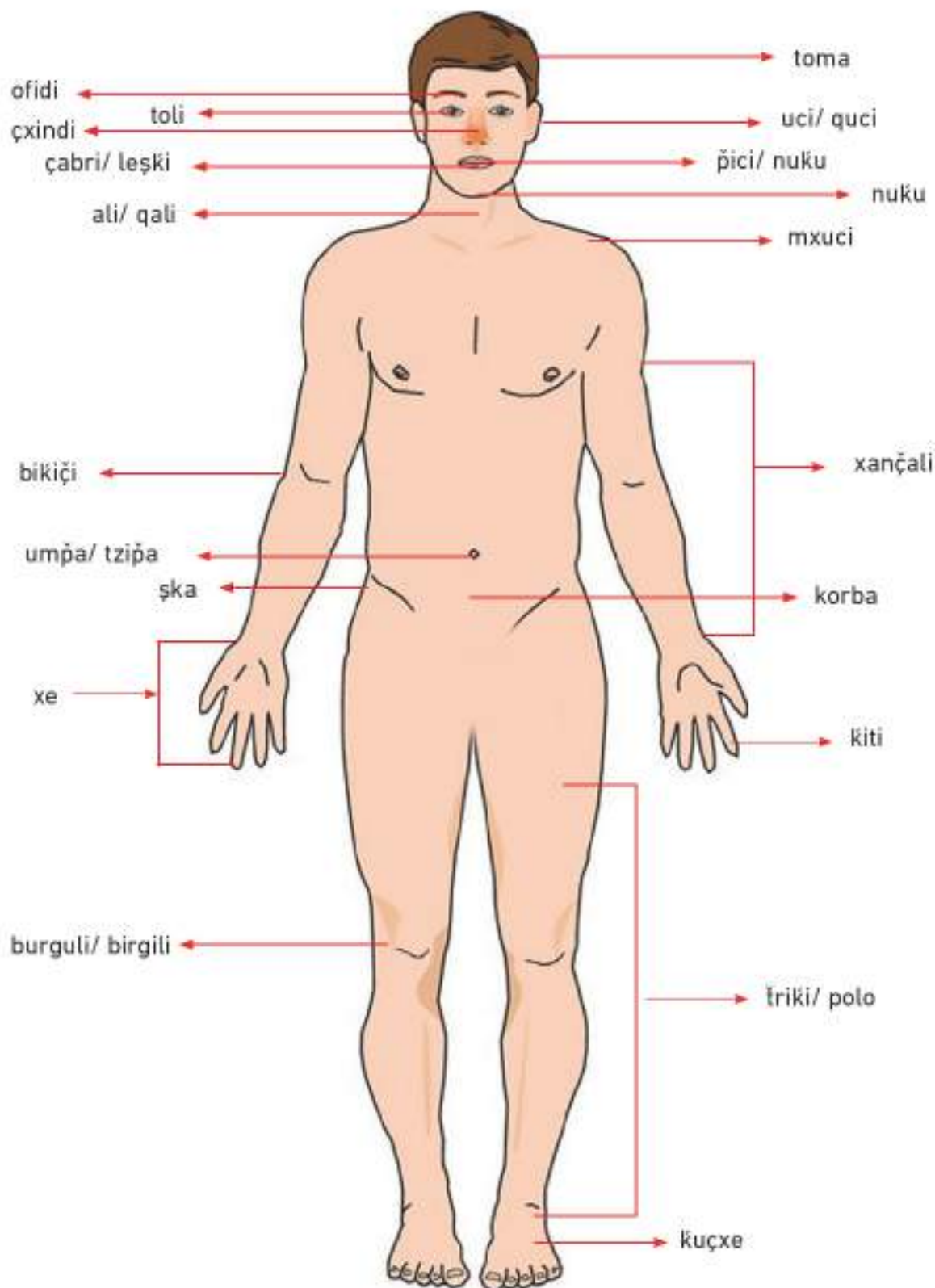
XURA-ÇKUNI

Ham unites doviguraten:

- Xura-çkuni
- Xvalanoba do didoba

Xura-çkuni

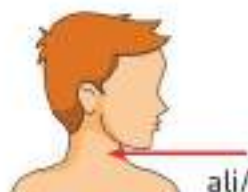
þici/ nuku

nenə

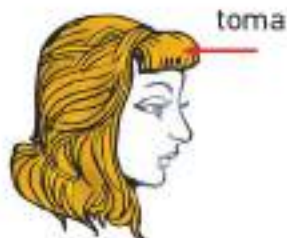

þabri/ leþki

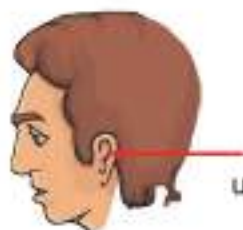
ali/ qali

xayari/ þici

toma

ti/ dudi

uci/ quci

nuku

kibiri/ kibri

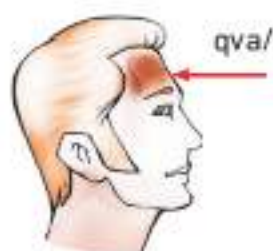
þxindi

þva

toli

qva/ koþa

ofidi

kamtzami/ tzamtzami

1

Resimis na eluvelun zifas guğarit.

1

kiti

toli

kibiri

pici

2

çxindi

kibri

nena

triki

3

toma

ofidi

kuçxe

ali

4

xe

ti

toli

polo

5

kuçxe

xe

çxindi

şka

6

kiti

toli

ti

xañçali

7

şka

toma

kuçxe

pici

2 Nam xerfi doçirs?

1 x e _

5 p _ c i

9 t _

2 u c _

6 _ i t i

10 _ a b r i

3 ş k _

7 n u _ _

11 _ r i k i

4 _ o l i

8 _ _ m a

12 ç x i _ _ i

3 Resimepeşi coxo/ yoxo çarit.

uci

kiti

kibri

toli

kuçxe

xe

1. kuçxe

4.

2.

5.

3.

6.

4 Resimis na eluvelams zifas nuğarit.

1

- uci
- kiti
- toma

2

- kuçxe
- kiti
- çabri

3

- toma
- kuçxe
- kiti

4

- toli
- çxindi
- xe

5

- ofidi
- xançali
- kuçxe

5 Nam resimişi coxo tablos ren, dzirit do guğarit.

k	t	o	l	i	n	x
o	k	l	k	o	e	a
e	t	n	u	d	n	n
k	o	e	d	v	a	ç
e	m	k	k	t	k	a
ł	a	i	dz	a	d	l
k	u	ç	x	e	a	i
x	e	o	ş	u	c	i

Nako toli giğun?

Ma jur toli miğun.

Giçkitan!

uğun: Lazcada "cansız bir varlığa sahip olmayı" ifade eder.

- Nako toli giğun?

Kaç gözün var?

- Ma jur toli miğun.

İki gözüm var.

- Si jur toli giğun.

- Hemus/ heyas jur toli uğun.

- Çku jur toli miğunan.

- Tkva jur toli giğunan.

- Hentepes/ hinis jur toli uğunan.

6 Cuğapepe ikitxi do Kitxalape si çari.

1) **Si nako toli giğun?** _____

Ma jur toli miğun.

2) _____?

Ma jur kuçxe miğun.

3) _____?

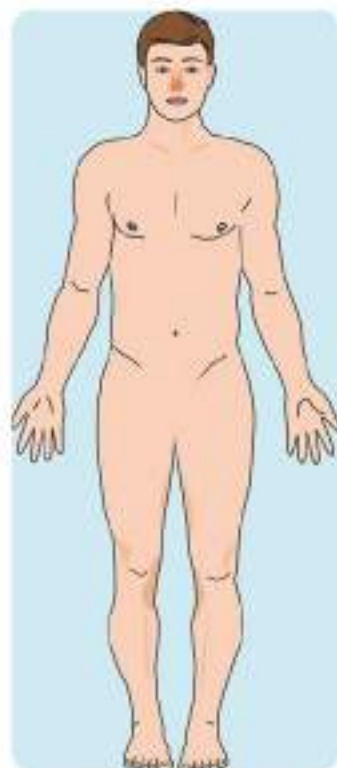
Ma ar pici miğun.

4) _____?

Ma jur ofidi miğun.

5) _____?

Ma ar çxindi miğun.

7 Nam numera nam resimi şeni ren?

1 toli

2 kuçxe ✓

3 toma

4. uci

5 xe

2

8 Kitxalapes cuğapı meçit.

Pucis naķo kuçxe uğun?

Pucis otxo kuçxe uğun.

Çxomis naķo toli uğun?

Mamulis naķo kuçxe uğun ?

Xocis naķo kra uğun?

Mtuçis (mtuis) naķo kudeli uğun? _____

bere → berepe

bere

berepe

bozo

bozope

kaŭu

kaŭupe

badi

badepe

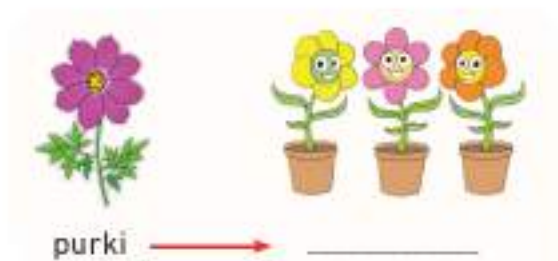
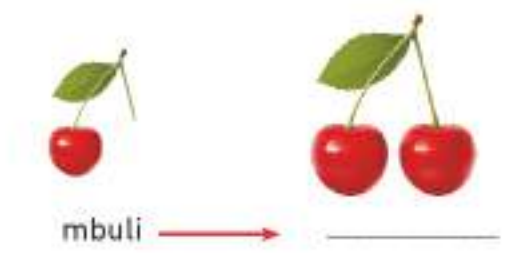
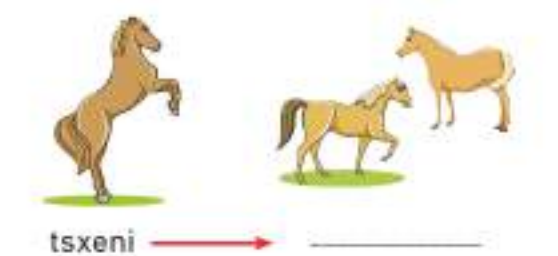
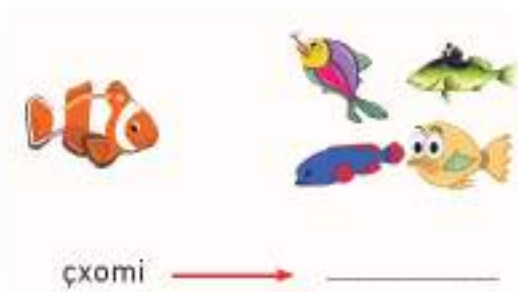
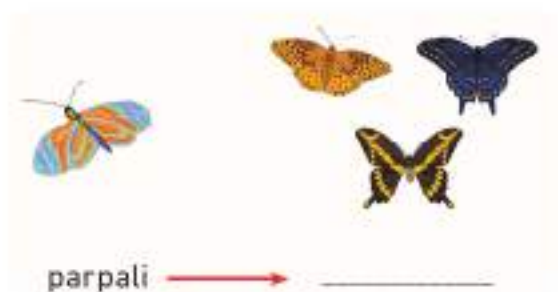
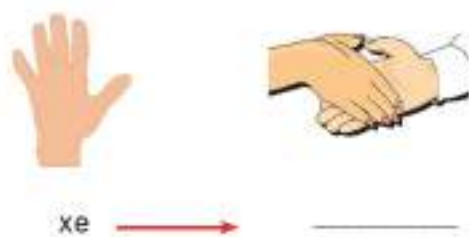
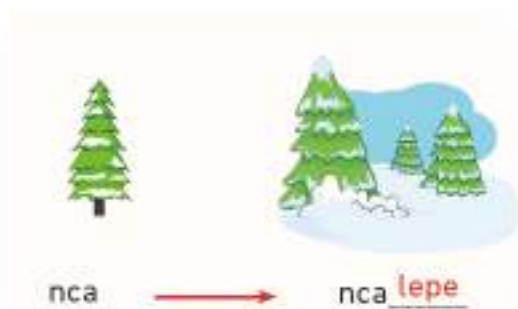
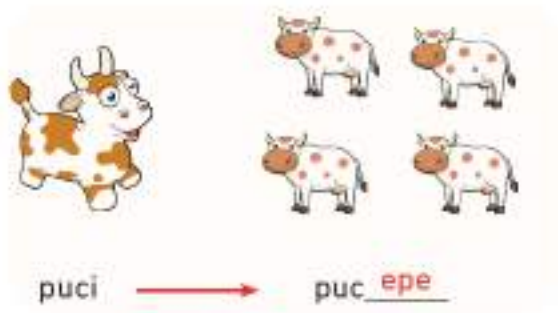
Giçkitan!

Lazcada -pe ya da -epe eki ile çoğul yapılır.

- bere berepe
- kaŭu kaŭupe
- kiti kitepe
- uci ucepe

Ancak az sayıdaki bazı kelimeler için -lepe kullanılır.

- cuma cumalepe
- da dalepe
- dida didalepe
- nusa nusalepe
- kva kvalepe

10 Hantepe (hani) ikitxit.

Pucişi kudeli

Gurunişi ucepe

Xocişi kuçepe

Gıçkıtan!

Lazcada -şi eki ile aidiyet belirtilir.

- Çocuğun gözleri
- Kızın saçları gibi.

- bere bereşi
- kaŭ kaŭşi
- koçi koçişi
- bozo bozoşi

11 Evulis otzkedit do zıfape dosturesarit.

bere - kuçxe - çuŭa

Bereşi kuçxe çuŭa ren.

oxorca - toli - mskva

bozo - toma - gundze

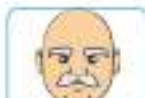
koçi - kiti - mçipe

koçi - xançali - mçxu

biçi - çxindi mskva

badı - ofidi - kçe

1

Xela kaoba! Ma bozo (kulani) vore.

Ma jur xe, jur kuçxe do jur xançali miğun.

Jur toli do jur uci (quci) miğun.

Ar pici (nuku), ar-ti mskva çxindi miğun.

Ķařus kudeli uğun, kinçis msva uğun ama ma kudeli do msva var miğun.

2

Xela kaoba! Ma Ķařu vore.

Otxo çuşa kuçxe miğun ama xe do xançali var miğun.

Ma-ti iri steri jur toli, jur uci, ar çxindi do ar pici miğun.

Arti gunzde kudeli do gundze oşmeşepe miğun.

Si oşmeşi mu ren giçkin-i?

3

Xela kaoba! Ma Çxomi vore.

Xe do xançali var miğun. Ma kuçxe-ti var miğun.

Ama jur toli do ar pici miğun. Arti kudeli komiğun.

Si kudeli mu ren, giçkin-i?

4

Xela kaoba! Ma Ķinçi vore.

Ma-ti xe do xançali var miğun. Ama msvalepe miğun. Xolo, jur kuçxe, jur toli do ar pici miğun. Arti kudeli miğun.

Si msva mu ren, giçkin-i?

A. Çarape ikitxit do kitxalapes cuğaþi meçit.

1. Bozos msva uğun-i? _____
2. Kaþus naķo kudeli uğun? _____
3. Çxomis kudeli uğun-i? _____
4. Si naķo toli do uci giğun? _____
5. Kınçis xe uğun-i? _____
6. Kaþus uğun do çxomis na var uğun mu ren? _____
7. Kınçis uğun do koçis na var uğun mu ren? _____

B. Çarape okozemcit.

1. Kınçis xe var uğun ama _____ kudeli uğun.
2. Çxomis kuçe var uğun ama _____ msvalepe uğun.
3. Koçis msva var uğun ama _____ oşmeşepe miğun.
4. Ma kaþu vore, _____ msvalepe miğun.
5. Ma kınçi vore, _____ jur kuçe uğun.

C. Çarape ikitxit do boşı svalepe opşit.

Ma bozo vore. Jur to _____, jur x _____ do jur k _____ miğun. Ar þ _____, ar-ti _____ çxindi miğun. Ama k _____ do m _____ var miğun.

Ma Kaþu _____, Otxo _____ kuçe miğun ama x _____ do x _____ var miğun. Arti g _____ kudeli do gundze o _____ miğun.

Ma Çxomi vore. Xe do xançali var _____. Ma kuçe-ti _____ miğun. Ama j _____ toli do a _____ þici miğun. Ar-ti kudeli _____ miğun.

Ma Kınçi _____. Ma-ti xe _____ xançali var miğun. Ama _____ miğun. Xolo, jur kuçe, jur toli do ar þici _____. Ar-ti _____ miğun.

- 1) Ma mskva _____ miğun.
 a) tolepe ✓ b) puci c) xoci d) ngeni/ nceni

- 2) Ķařus _____ şriki (polo) uğun.
 a) ar b) jur c) sum d) otxo

- 3) Kotumes _____ şriki (polo) uğun.
 a) ar b) jur d) otxo c) sum

- 4) Si muperi çxindi giğun?
 a) ma b) mskva c) tolepe d) miğun

- 5) Si tis (dudis) mu giğun?
 a) xe b) ĳiti c) ĳuřxe d) toma

- 6) Ma tis _____ miğun.
 a) ĳuřxe b) xe c) ĳiti d) toma

- 7) Ar xes naĳo ĳiti giğun?
 a) aşi b) sum c) jur d) xut

- 8) Jur ĳuřxes naĳo ĳiti giğun?
 a) xut b) vit c) vişojur d) eçi

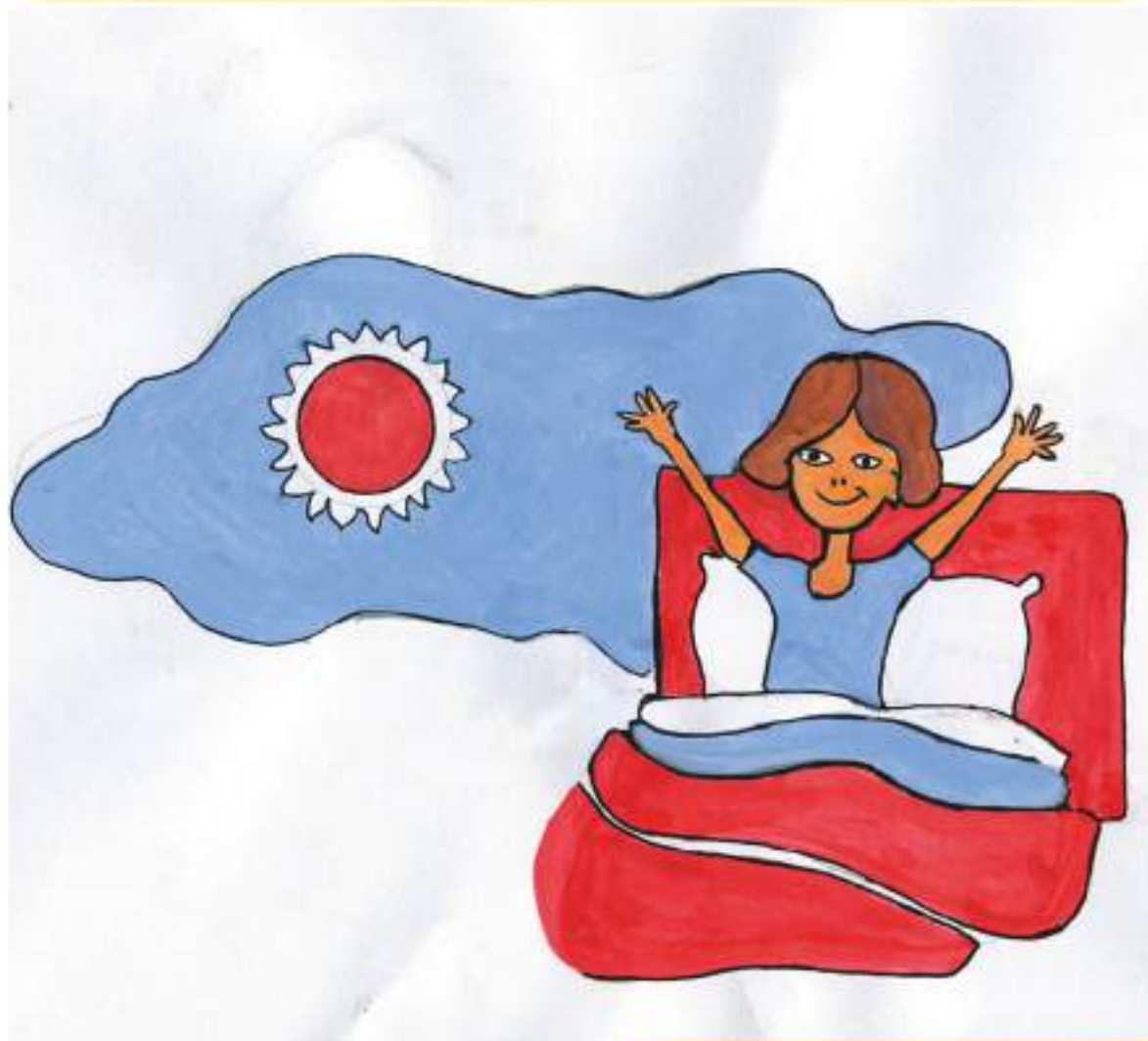
- 9) Bişişi tomalepe so (nak) renan?
 a) korbas b) tis c) ĳuřxes d) şicis

- 10) Si muperi xançali giğun?
 a) gundze b) jur c) var d) miğunan

7. UNİTE

AR NDĞA-ÇKİMİ

Ham unites doviguraten:

- Ar ndğas mupe vikumt
- Mundes mu vikumt
- Saañi okitxu do otku

Ar ndëgas mupe vikum (bikom/ vikip)?

çumanis

Goḗkutsxur.

Xe do pici (nuku) vibonam.

Govixadzirer.

Çumaneri gyari vimxor.

Mektebiše vulur.

Ndḡaleris

Dersi viucam.
(vişkinam, visimin)

Ḗçarum.

Resimi bḡarum.

Burti vister (vibir).

Tzkari (tzari) pşum.

lumcis

Lumcineri gyari vimxor.

Televuzis votzker.
(seiri vikum)

Dersi viçalişam.

Xura vibonam.

seris

Okunes vister (vibir).

Ķibri (ķibiri) viçxam.

Kitabi viķitxam.
(golovionam, viður)

Vincir.

çumanı

ndğaları

lumcı

seri

- Mundes gokutsxur?

Çumanı s goğkutsxur.

- Mundes mektebişe ulur?

- Mundes basketi ister/ ibir?

- Mundes dersi içalışam?

- Mundes kitabı ikıtıxam?

- Mundes incir?

2 İkitxit do çarit, "mundes?"

1) _____ mektebişe vultur.

- a) çumanis ✓ b) ondğes/ yemas c) lumcis d) seris

2) _____ burti vister.

- a) çumanis b) ndğaleris c) lumcis d) seris

3) _____ kibri viçxam.

- a) Andğa b) ndğaleris c) lumcis d) seris

4) _____ televizis votzker.

- a) çumanis b) ndğaleris c) lumcis d) seris

5) _____ vincir.

- a) çumanis b) ndğaleris c) lumcis d) seris

3 Mundes mu ikumt? Çarit.

1) Dersi viçalışam.

lumcis

2) Vincir.

3) Burti vister.

4) Resimi bğarum.

5) Kibri viçxam.

6) Televizis votzker.

7) Mektebişe vultur.

8) Okunes vister.

seri

lumci

ndğaleri

çumani

- Bozok mi kala kitabi ikixams?

Bozok biçi kala (şkala) kitabi ikixams.

- Si mi kala kitabi ikixam?

Ma skani kala (şkala) kitabi vikixam.

- Berek mi kala gyari imxors?

 _____

- Si mi kala gyari imxor?

- Efak mi kala kukuşi isters?

- Si mi kala kukuşi ister?

- Exa mi kala incirs?

- Si mi kala incir?

- Biçi mi kala noğaşe ulun?

- Si mi kala noğaşe ulur?

5 İpti çarit, ukule artikatis kitxit.

- 1) Si mi kala (şkala) kitabi ikitxam?
- 2) Mi kala mektebişe ulur?
- 3) Mi kala çumaneri gyari imxor?
- 4) Mi kala ister?
- 5) Si mi kala okunes ister?
- 6) Mi kala televizis otzker?
- 6) Mi kala incir?

Ma nana-çkimi kala kitabi vikitxam.

6 Resimis mu dziremt, artikatis utzvit.

7 İpti resimepes otzredit.
Ukaçxe cumlepe ikitxit do
numera meçit.

Dersi viçalişam. 2

Ķibri viçxam. _____

Xe vibonam. _____

Baskefi vister. _____

Gyari vimxor. _____

Vincir. _____

Tzkari pşum. _____

Kitabi vikitxam. _____

- Çumanis mu ikum?

1) Çumanis parkiše vultur.

2) _____

3) _____

4) _____

- Ndğaleris mu ikum?

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

- Lumcis mu ikum?

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

- Seris mupe ikum?

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

Saati nako ren?

Saati nako ren?

Saati şkiti ren?

Saati aşi ren?

1

Saati şkiti ren.

Ho Var

2

Saati ovro ren.

Ho Var

3

Saati aşı ren.

Ho Var

4

Saati otxo ren.

Ho Var

5

Saati ovro ren.

Ho Var

6

Saati viti ren.

Ho Var

1 Saali xutis.

kibri viçxam.

2 Saali ovros.

xe vibonam.

3 Saali çxoros.

gyari vimxor.

4 Saali ašis.

Lazuri pçarum.

5 Saali ŧkitis.

sipori vikum.

6 Saali vitoaris.

mektebiŧe vulur.

1

nana

baba

- Si, mi kala gyari imxor?

Ma, nana do baba kala gyari vimxor.

- Nam saatis gyari imxor?

Ma, saati ovros gyari vimxor.

2

Ame

Si, mi kala dersi ıçalışam?

Nam saatis dersi ıçalışam?

3

Alıtza

Si, mi kala dersi işkir (isimin/ iucam)?

Nam saatis dersi işkir?

4

nana

Si, mi kala incir?

Si, nam saatis incir?

5

Tenda

Si, mi kala kitabi ikıtıxam?

Nam saatis kitabi ikıtıxam?

Xela kaoba! Ma Tenda gemodzin. Nana do baba-çkimi kala (şkala) Xopas **pskidur**.

Kaça çumanis saafi şkitis goşkutsxur. Xe do pici (nuku) vibonam. Kibirepe viçxam. Govixadzirer do nana do baba-çkimi kala çumaneri gyari vimxor.

Ma kaça ndğas saafi ovros mektebişe vulur. Mektebi-çkimi saafi çxoros **gyoçkams** do saati sumis **içoden**.

Dersepe-çkimi kai viucam (vişkir/ visimin) do pçarum.

Ondğeneri (yemaneri) gyari saati vifojuris mektebis vimxor. Manebape-çkimi kala burti vister (vibir).

Mektebi-**şkule** oxorişe vulur.

Ukaçxe, oxoris dersi viçalişam. Dersi şkule televizis votzker, kitabi vikitxam do Lazuri birapape visimin (vişkir). Bazi-ti internetis **amavulur**. Seri saati vitis xolo kibirepe viçxam do vincir.

A. Jini çara muşeni ren? Konuğarit. ✓

a) Kaça ndğas Tendak mu ikums.

b) Tendak mu imxors.

B. Kitxalapes **gundze** cuğapı meçit.

1. Tenda mi kala skidun? _____

2. Nam saafis mektebişe ulun? _____

3. Manebape-muşi kala mu ikums? _____

4. Tendak oxoris mu ikums? _____

5. Dersi-şkule mupe ikums? _____

C. Jini çara ikıtxıt do tudeni boşı svalepe opşıť.

Nana do baba-čkimi Xopas . saaťi şkitis go kutsxur.
do vibonam. Kıbirepe . Govixadzirer do nana
do baba-čkimi-kala çumaneri gyari . Ma
saaťi ovros mektebişe vulur. Mektebi-čkimi saaťi çxoros do saati
sumis . Dersepe-čkimi kai .
gyari saati viťojuris mektebi vimxor. Manebape-čkimi-kala
la burti vister. Mektebi-şkule oxorişe . Ukaçxe, oxoris dersi
. Dersiş-şkule televizis , kitabı vikıtxam do Lazuri
birapape . Bazi-ti internetis .

D. Jini çara ikıtxıt do tzori cuğapıs nuğarit.

- 1) Tenda Xopas skidun. Ho Var
- 2) Tenda saaťi xutis go kutsxun. Ho Var
- 3) Tenda çumanis kıbri var içxams. Ho Var
- 4) Manebape-muşı-kala var isters. Ho Var
- 5) Mektebi-muşı saati çxoros gyoçkams. Ho Var
- 6) Mektebi-muşı saati sumis içoden. Ho Var
- 7) Oxoris dersi var içalişams. Ho Var

13 Hatzi/ hus kitabi-tkvani mele kododvit do artikatis ukıtixit, utzvit.

- 1) Mundes gokutsxur?
- 2) Çumanis gyari imxor-i?
- 3) Çumanis xe do pıci (nuku) ibonam-i?
- 4) Nam saatıs mektebişe ulur?
- 5) Kaťa ndğas mektebişe ulur-i?
- 6) Dersi kai/ vorsi işkinam-i (iucam-i/ isiminam-i)?
- 7) Lazuri mutu çarum-i?
- 8) Manebape-skani kala ister-i/ ibir-i?
- 9) Kitabi ikıtixam-i? Çkva (başka) mupe ikum?
- 10) Nam saatıs incir?

14 Nana do baba-skani ukıtixit, ar ndğas hentepek/ hinik mupe ikuman, doçarit. Dogurale-tkvanıs otzirıt do sınıfis ikıtixit.

- 1) Nana-skani mundes gokutsxun?
- 2) Nana-skanik çumanışe mupe ikums?
- 3) Si gyari mik gixadziram?
- 4) Tkvani oxoris pucişi dulya mik ikums?
- 5) Baba-skanik so/ nak içalışam?
- 6) Nçai mik tzilums?
- 7) Ntxiri mik tzilums?
- 8) Nam saatıs incir?
- 9) Tkvani oxoris mik kitabi ikıtixas (ifus/ goliyonay)?
- 10) Da vana cuma giyonun-i? Hentepek mupe ikuman?

- 1) Ma çumanis ordo _____.
a) vincir b) vibgar c) noğa d) goþkutsxur ✓

- 2) Kaða _____ leba (yano) vincir.
a) seris b) vikum c) pşum d) vibir

- 3) Ma kaða ndğas dersi _____.
a) ulun b) şums d) viçalışam c) ukaþams

- 4) Ma nana-çkimi _____ kitabi vikitxam.
a) Tenda b) kala/ şkala c) mskva d) ulun

- 5) Saati _____ ren?
a) bere b) çxindi c) naķo d) nena

- 6) Saati _____ ren.
a) ikums b) otxo c) xvala d) araba

- 7) Nam _____ gyari imxor?
a) çona b) mjora c) saatis d) xut

- 8) Doguralek berepes _____ dogurams?
a) vulur b) ibirs c) mu d) ikums

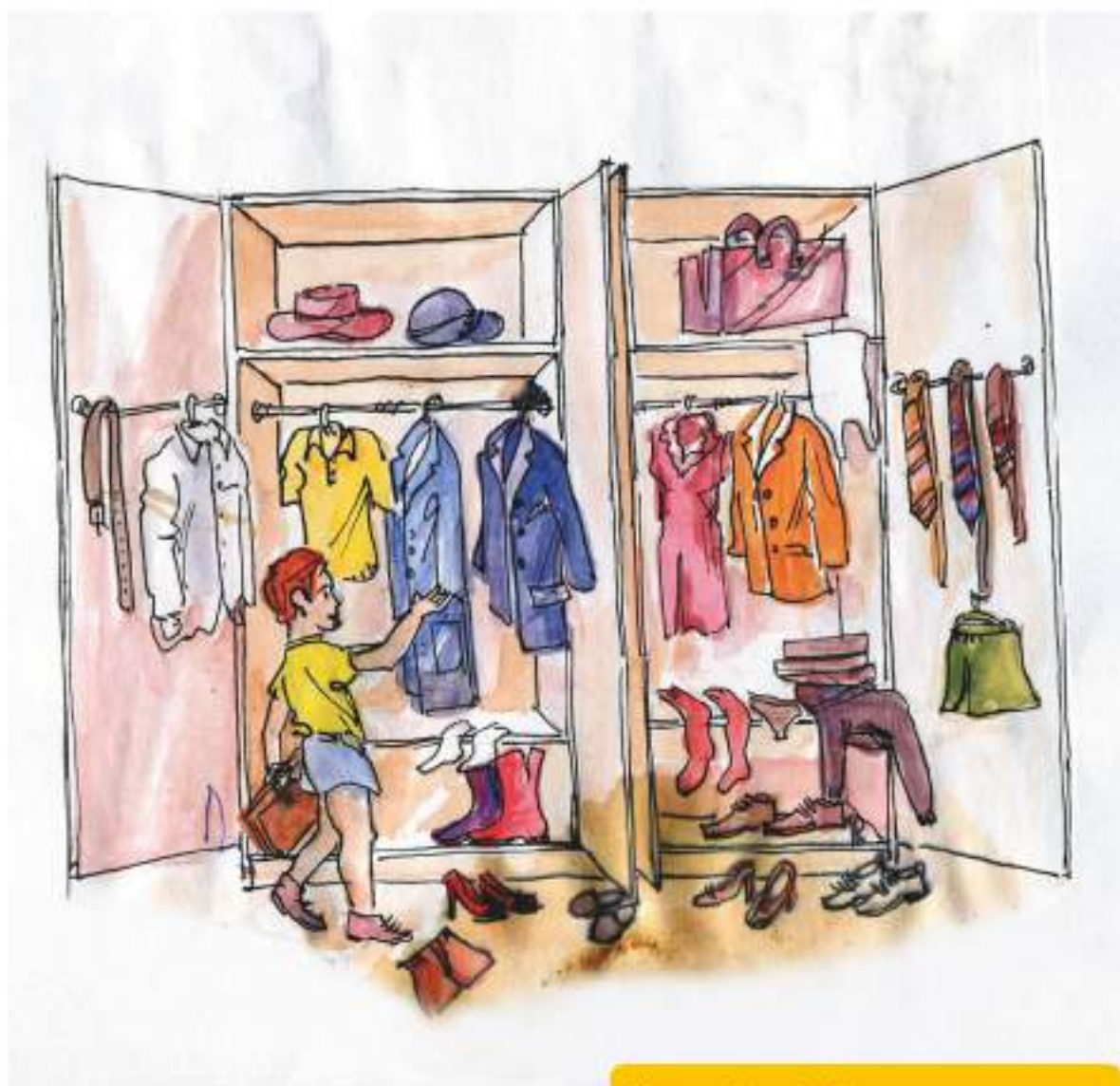
- 9) Berek parkis _____.
a) ikums b) isimins c) iucams d) isters/ ibirs

- 10) Seris mja pşum do heşote _____.
a) kai b) ikums c) vincir d) ren

8. UNİTE

DOLOKUNUPE

Ham unites doviguraten:

- Dolokunupe
- Perepe

Si mu dologokuns?

porça

kazaği

xika

çekefi

paltu

xeštati

kaşkoli

kudi

modvalu

şorfi

matzkindi
matzindi

forka/foga

tzineki
tzendeçi

şkatzale

otsexeci

ucikumbi

otole

orşapu

1 Resimis na eluvelun zifas nuğarit.

- kudi
- tzineki
- porça

- xeštati
- modvalu
- kiravati

- 3
- forka
 - şkatzale
 - kudi

- pontuli
- kudi
- porça

- 5
- çekeli
 - tzineki
 - şorti

2 Resimepeşi coxope tablos ren-na guğarit.

m	a	tz	k	i	n	d	i
ç	m	i	p	o	r	ç	a
e	h	n	u	d	i	m	k
k	r	e	d	v	a	l	u
e	t	k	a	b	a	o	d
ł	a	i	dz	a	d	n	i
i	m	o	d	v	a	l	u
j	x	e	ş	t	a	t	i

A: Ham (haya) kiravati ren-i?

B: Ho, ham kiravati ren.

A: Ham tzineki ren-i?

B: Var, ham tzineki va ren, porça ren.

1

A: Ham forka ren-i?

B: _____, ham _____ ren.

2

A: Ham ponfuli ren-i?

B: _____, ham _____ va ren, _____ ren.

3

A: Ham otole ren-i?

B: _____, ham _____ ren.

4

A: Ham kudi ren-i?

B: _____, ham _____ va ren, _____ ren.

5

A: Ham ucikumbi ren-i?

B: _____, ham _____ ren.

6

A: Ham porça ren-i?

B: _____, ham _____ va ren, _____ ren.

1

Ma çeketî miğun.

2

Ma k_____ i miğun.

3

Ma f_____ a miğun.

4

Ma o_____ e miğun.

5

Ma p_____ miğun.

Ma kudi miğun.

Si mu giğun?

Porça-skani nam peri ren?

xançeni (yeşili)

skița

cğața

pembe

uça

bresli/ mbura

mçita

arandza

kçe

letaşperi

5 Resimis otzkedit do tzori zifas guğarit.

Ham porça kçe/ mçita ren.

Ham porça skița/ çğața ren.

Ham şkatzale kçe/ letaşperi ren.

Ham çeketi kçe/ bresti ren.

Ham tzineki skița/ uça ren.

Ham matzkindi çğața/ uça ren.

6 Resimis otzkedit do tzori zifã çarit.

çğața şkatzale

7 Resimepe do zifape okozemcit.

☒	otole ✓
☐	modvalu
☐	tzineki
☐	porça
☐	kazağı
☐	çeketı
☐	forka (foga)
☐	kudi
☐	pontıli
☐	şkatzale
☐	xeştati
☐	şortı
☐	ucikumbi
☐	matzkindi
☐	ortapu

8 Resimepe do zifape okozemcit.

1

Hantepe (hani) mu renan?

Čęała modvalupe renan.

7

Hantepe mu renan?

2

Ham (haya) mu ren?

Bresti forka ren.

8

Ham mu ren?

3

Ham mu ren?

9

Ham mu ren?

4

Hantepe mu renan?

10

Ham mu ren?

5

Ham mu ren?

11

Ham mu ren?

6

Ham mu ren?

12

Ham mu renan?

10 Kıtıxalapes cuğağı meçit.

1 Ham, bresđi modvalu ren-i?
Ho, moro!

2 Ham męita forka ren-i?

3 Ham lefaşperi xeştatı ren-i?

5 Ham bresđi kudi ren-i?
Var, var!

6 Ham xanęeni forka ren-i?

7 Ham lefaşperi kudi ren-i?

11 Cuğağıs otzkedit do kıtxala ęarıt.

1 Modvalupe xanęeni renan-i?
Modvalupe xanęeni renan.

2 _____?
Pontuli ęęađa ren.

3 _____?
Forka pembe ren.

4 _____?
Modvalupe skıta renan.

5 _____?
Tzinekepe męita renan.

6 _____?
Otole xanęeni ren.

7 _____?
Kudi uça ren.

8 _____?
Poręa ęęađa ren.

Skani forka skiða ren-i?

Ho, çkimi forka skiða ren.

1

• Skani ponfuli letaşperi ren-i?

Ho, çkimi _____ ren.

2

• Skani kiravati kçe ren-i?

Var, çkimi _____ va ren.

3

• Skani forka xançeni ren-i?

Ho, çkimi _____ ren.

4

• Skani forka skiða ren-i?

Ho, çkimi _____ ren.

Si mu dologokuns?

Ma forka dolomokuns.

Ma ŧorti momodzin.

dolokuns/ dolonkos

- Ma forka **dolomokuns**.
Benim üzerimde elbise var.
- Si forka **dologokuns**.
- Hemus/ heyas forka **dolokuns**.

modzin/ modzun

- Ma ŧorti **momodzin**.
Benim üzerimde ŧort var.
- Si ŧorti **mogodzin**.
- Hemus/ heyas ŧorti **modzin**.

GIÇKİTAN

dolokuns/ dolonkos: Elbise, gömlek, kazak gibi bel ile boyun arası giyecekler için.

modzin/ modzun: Belden aşağı giyecekler ya da eldiven, yüzük, çorap, ayakkabı için.

gyotun/ cutun

gyotun/ cutun: ŧapka, bere türü giyecekler için.

- Ma kudi **gemotun/ cemitun**.
Benim üzerimde ŧapka var.
- Si kudi **gegotun/ cogitun**.
- Hemus/ heyas kudi **gyotun/ cutun**.

So mu İtkven?

Atinuri

dolonkos

modzun

Arlaşenuri

dolonkoy

modzun

Vitzuri - Arkaburi - Xopuri

dolokuns

modzin

13 Cumlepe dosturesarit.

1) Ma	porça	momodzin.
2) Si	forka	mogodzin.
3) Şanas	matzkindi	dologokuns.
4) Ma	ponţuli	dolomokuns.
5) Si	tzineki	modzin.
6) Ma	şorti	momodzin.

14 Boşi svalepe opşit.

1) Ma porça	dolomokuns.
2) Si yeleşi	
3) Ma matzkindi	
4) Tendas tzineki	
5) Ma kudi	
6) Şanas forka	

15 Nuğarit, cumele tzori ren-na HO, va ren-na VAR.

1) Artes xeştati dolokuns.	Ho ☐	Var ☒
2) Ma kazağı momodzin.	Ho ☐	Var ☐
3) Ma matzkindi momodzin.	Ho ☐	Var ☐
4) Ma tzineki momodzin.	Ho ☐	Var ☐
5) Ma kudi gemotun.	Ho ☐	Var ☐
6) Ma porça dolomokuns.	Ho ☐	Var ☐

a

Xela kaoba!

Ma skifa forka dolomokuns ama kudi var gemotun. Pontuli var momodzin. Porça-ti var momodzin. Ma leşşperi modvalu do kçe tzineki momodzin.

E do, si nam peri tzineki mogodzin?

Si, namperi modvalupe mogodzin?

b

Xela kaoba!

Ma cğata kudi gemotun. Kudi-čkimi dido mskva ren. E do, mçita forka dolomokuns. Forka-čkimi-ti dido mskva ren. Modvalupe-čkimi dziremt-i? Ma nam peri modvalu momodzin?

Tkva nam peri modvalu mogodzinan?

c

Xela kaoba!

Ma skifa porça dolomokuns. Cğata şkatzale, kçe tzineki do bresti modvalu momodzin. Ma xolo jur çanta miğun; ari xançeni, majura pembe. Ama kudi var gemotun.

Tkva nam peri porça dologokonan?

d

Xela kaoba!

Ma arandza kudi gemotun. Uça çekeli dolomokuns. Pontuli-čkimi xançeni ren, e do leşşperi modvalupe momodzin.

Ma arandza kudi maoropen (pçorop).

Tkva nam peri kudi gegotunan?

1

Xela kaoba! Ma Arte gemodzin. Atinuri Lazi vore. Mşolis pskidur.

Ma mu dolo mokuns?

Ma porça dolo _____. Porça-çkimışi peri kçe ren.

E do, si mu dolo _____?

E do, si mu mogo _____?

2

Xela kaoba! Ma Tana _____.
Sapancanuri Lazi kulani (bozo) vore.

Mçita yeleşi do kçe porça _____.

Mçita şorli do kçe modvalu _____.

E do, si mu mogo _____?

3

Xela kaoba! Ma Eyluli _____.
Ma Mşoluri vore. Mşolis pskidur.

Ma pembe xika do çereli porça _____.

Uça şorli mo _____.

Uça do pembe modvalupe mo _____.

18 Resimepes otzkedit do cuġaġi meċit.

Tana

Tena

Tanura

Arte

Tenda

- 1) Miġi forka kċe ren?
- 2) Miġi forka cġaġa ren?
- 3) Miġi orġapu mċita ren?
- 4) Miġi porċa xanċeni ren?
- 5) Miġi porċa mċita ren?
- 6) Miġi forka uċa ren?
- 7) Tendaġi forka bresġi ren-i?
- 8) Tanuraġi porċa skiġa ren-i?
- 9) Tenaġi orġapu kċe ren-i?
- 10) Arteġi porċa xanċeni ren-i?

Tanaġi forka kċe ren.

19 Hatzi si ċari. Si mupe dologokuns?

Xela kaoba! Ma ...

Îrden: Xela kaoba Tutaste! Ar saafişe vidzirat-i?

Tutaste: Xela kaoba Îrden! Ar saafişe vidzirat do muço giçinare?

giçinare
= giçinaminon

Îrden: Ma mçita kudi gemotun do cğaľa ponțuli momodzin.

Tutaste: E do, nam peri porça dologokuns?

Îrden: Porça-çkimi mçita ren. Ma gundze biçi vore; mçipe do gundze.
Si mu dologokuns? Si muperi bozo/ kulani ore?

Tutaste: Ma uça do gundze tomalepe miğun. Kudi var gemotun.

Îrden: Porça do ponțuli-skani nam peri renan?

Tutaste: Ma porça var dolomokuns, forka dolomokuns.

Îrden: E do, forka-skani nam peri ren?

Tutaste: Forka-çkimi xançeni ren. Xançeni do gundze forka dolomokuns.

Îrden: Dido kai. Kaite vidzirat hemoras.

Tutaste: Kaite vidzirat Îrden.

Jini okosinapu kai îkîtxît do tudenî tkvalape okozemcit.

1) Ar saafişe vidzirat do	forka dolomokuns.
2) Ma mçita kudi gemotun do	muço giçinare?
3) Ma gundze biçi vore;	cğaľa ponțuli momodzin.
4) Si muperi	forka dolomokuns.
5) Ma uça do gundze	tomalepe miğun.
6) Ma porça var dolomokuns,	bozo/ kulani ore?
7) Xançeni do gundze	mçipe do gundze.

1) Ham _____ skiŋa ren.

- a) uça b) kçe c) bresŋi d) porça ✓

2) Ham _____ ren?

- a) tzineqi b) porça c) matzkindi d) kudi

3) Ham modvalu nam peri ren?

- a) bresŋi b) cęaŋa d) męita c) kçe

4) Ma _____ porça dolomokuns.

- a) kçe b) skiŋa c) cęaŋa d) bresŋi

5) Bozos skiŋa porça _____.

- a) dolokuns b) ikums c) ibirs d) modzin

6) Ma męita tzineki _____.

- a) męita b) cęaŋa c) momodzin d) kçe

7) Oxorcas leŋaŋperi ŋkatzale _____.

- a) modzin/ modzun b) ren c) so d) minon

8) Si nam peri orŋapu _____.

- a) miçkin b) giğun c) miğun d) miyonun

9) Si çekeŋi _____-i?

- a) uça b) kçe c) dologokuns d) so

10) Dogurale-skanis namperi ponŋuli _____?

- a) ponŋuli b) dolokuns c) kaŋkoli d) modzin

9. UNITE

OÇĶOMALE DO OŖUMALEPE

(OŖĶOMALE DO OŖUMALEPE)

Ham unites doviguraten:

- Oçķomalepe/ oŖķomalepe
- OŖumalepe do angepe
- Ar Lazuri birapa

makvali

-meyaperi
-mevaperi
-meqvaperi

kotume/ korme

xortzi

topuri/ topri

kirkeli/kerkeli

çxomi

mçkudi

GYAREPE

minci

kovali

lu zeri

kapçonişi mçkudi
(kapçonişi cari)

paponi/ bureği

şağaneri/ muxlama

şkali/ vali

mcumu

kapça

mbuli/buli

karpuzi

kavuni

ntxiri

mtsxuli

čubri/ čuburi

kačali/ nedzi

mtzko/ mtzu

kañđu

uškuri/ oškuri

MEYVEPE

bertzeuli

luği

tsximunťuri
(tsxilimunťri)

uva

ombri/ qomuri

limoni

poşikali

urdzeni/ qurdzeni

ore/ feli

kromi

şuka

dixomakvali
(karţoşili)

lobya/ xaci

odze

LİLVEPE

lu/ luqu

tomatisi/ balucaşi

buleki

paşlicani
baldurcani

pişeri

leri

lazuşi

makvala/ soko

tzkari/ tzari

OŞUMONEPE

kave

nçai

tani/mjva

mja/ mjalva

połikalışı tzkari

limonişı tzkari

urdzenişı tzkari

ANGEPE

tabaxi

xami

fincani

łasi

bardaği

kuzi/ kizi

nçaişı kuzi

çatali

1 Resime pes otz kedit do çarit.

paponi kapça tzkari/ tzari kave
 kromi portikalişi tzkari leri kvali
 şuka kakali kovali mbuli ukuri

1. kovali

2. k

3. p

4. tz

5. p

6. o

7. k

8. ş

9. l

10. u

11. mb

12. k

2 Resimepes otzkedit do zişas guşarit.

- makvali
- ntxiri
- nçai

- paponi
- mcumu
- topri

- 3
- mtzko
 - şuka
 - ore

- topri
- luşi
- uşkuri

- 5
- mçkudi
 - mbuli
 - odze

3 Ham zişapeşi didobape doçarit.

1. lazuri

lazuripe

2. ore/ feli

3. xami

4. makvali

5. anşama/ aşamba

7. kovali

8. odze

4 Resimepe do zıtape okozemcit.

- 1 makvali ✓
- luği
- mtsxuli
- kapça
- leri
- ntxiri
- şuka
- tzkari
- kave
- kromi
- tsximunturi
- odze
- topri
- lobya/ xaci
- ore/ feli
- tomatisi
- dixomakvali

5 Resimis otzkedit. Tudeni cumlepe ikitxit do nuğarit.

1 Uşkuri mçita ren.

Ho

Var

2 Ķandğu skiða ren.

Ho

Var

3 Muzi cğaða ren.

Ho

Var

4 Portikali xançeni ren.

Ho

Var

5 Limoni skiða ren.

Ho

Var

6 Mbuli mçita ren.

Ho

Var

7 Mtsxuli cğaða ren.

Ho

Var

8 Mandalina uça ren.

Ho

Var

6 Evulis otzkedit do boşi svalepe opşit.

Ham (haya) kapçoni ren.

7 Evulis otzkedit do tzori cuğapış nuğarit.

Ham çxomi/ (kvali) ren.

Ham kerkeli/ makvali ren.

Ham xortzi/ urdzeni ren.

Ham makvala/ mbuli ren.

Ham kromi/ leri ren.

Ham mcumu/ buleki ren.

1

Ma urdzeni miğun.

5

2

6

3

7

4

8

Ma meyaperi vimxor.

Ma bureği vimxor.

Ma-ti bureği vimxor.

İmxors

- Kapça vimxor/ p̄çqomup.
Ben hamsi yiyorum.
- Kapça İmxor/ çqomup.
- Kapça İmxors/ çqomups.

şums

- tzkari pşum/ pşup.
Ben su içiyorum.
- tzkari şum/ şup.
- tzkari şums/ şups.

Ma → vimxor/ p̄çqomup.

Si → İmxor/ çqomup.

Hemuk → İmxors/ çqomups.

Ma → pşum/ pşup.

Si → şum/ şup.

Hemuk → şums/ şups.

So mu İtkven?

Atinuri

İmxors

şums

Artaşenuri

İmxoy

şuy

Vitzuri - Arkaburi

İmxors / İpxors

şums

Xopuri

İmxors/ çkomups

şups

1

Ma xortzi vimxor.
Si mu imxor?

Ma kapça vimxor.

2

Ma kändgu vimxor.
Si mu imxor?

3

Katuk mja şums.
Si mu şum?

4

Ma paponi vimxor.
Si mu imxor?

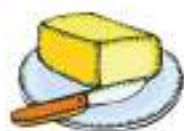
5

Kinçik tzkari şums.
Si mu şum?

6

Ma tani/ mja pşum.
Si mu şum?

çumanis

1. topuri

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ondğes/ yemas

1. kapça

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

lumcis

1. kotume

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Gamşkorinen-i?

Mamşkorinen.
(mşkiron)

Tzkari Maominen.
(mambinen)

amşkorinen = şkiron

- gyari mamşkorinen/ **mşkiron**.
Ben açkıtm (acıkmış haldeyim).
- gyari gamşkorinen/ **kşkiron**.
- gyari amşkorinen/ **şkiron**.

aominen = ambinen

- tzkari maominen/ **mambinen**.
Ben susadım (susamış haldeyim).
- tzkari gaominen/ **gambinen**.
- tzkari aominen/ **ambinen**.

Ma → mamşkorinen.

Si → gamşkorinen.

Hemus → amşkorinen.

Ma → maominen.

Si → gaominen.

Hemus → aominen.

So mu İtkven?

Atinuri

mamşkorinen
mambinen

Artaşenuri

mamşkorinen
maominen

Vitzuri - Arkaburi

mamşkorinen
maominen

Xopuri

mamşkironen/ mşkiron
maominen

MBOLİ MBOLİ TZKARI

Xela kaoba! Ma Betuli gemodzin.

Hatzi kyoi-çkimis (çoi-şkimis) vore.
Ma kyoi-çkimi dido maoropen. Hakoni
İaroni-ti, oçkomalepe-ti kai renan.

İkaİa ndğas ordo moviseler.
Çumaneri gyaris kvali, makvali do
zeytuni vimxor. Mboli mboli mja (malva)
pşum. Ama nana-çkimik mja var do nçai
şums. Baba-çkimik-ti İave şums.
Baba-çkimis İave dido aoropen.

Cuma-çkimi Tanura çuİa ren do hemuk-ti çkimi steri mja şums.

Ondğes (yemas), cuma-çkimi-İala muxlama do paponi (bureği) vimxort.
Nana-çkimis lu zeri kai datzonen (xadzi ayen) do hemuk lu zeri imxors.
İrik (mtelik) portİkalİşı tzkari pşumt. Meyveşı tzkari iri (mteli) şeni dido kai ren.

Lumcis, dido mutu var vimxor (İççkomup); ar İabaxi pilavi do ar İasi meyaperi, ar
mtsika-ti kotume. Ama baba-çkimi dulyaşe mulun do hemuk mboli mboli gyari
imxors. Nana-çkimis-ti lumcis dido oçkomu kai var datzonen.

Arti, mboli mboli tzkari pşum ama ma xvala var, çkuni oxoris irik dido tzkari
şuman. Çku dido İai miçkinan, tzkari oşu kai ren.

Seris xolo ar bardaği tzkari pşum do heşote vincir.

So mu İtkven?

Hantepe Giçkİtan

şums = şups

gyari = cari

aoropen = oroms = qorops

çuİa = çİİa = İzulu

dido = opşa

kvali = vali

İala = şİala

paponi = bureği

kyoi = çoi

mja = mjalva

iri = mteli

İaroni = hava

A. Jini çara muşeni ren? Konuğarit. ✓

a) Betulik mupe imxors.

b) Betulik mupe dolikunams.

B. Jini çara ikitxit do tzori cuğapis nuğarit.

1) Betuli kyoi-muşis ren/ on.

Ho

Var

2) Betulis kyoi-muşi dido aoropen.

Ho

Var

3) Çumaneri gyaris kapça imxors.

Ho

Var

4) Betulişi cumak mboli mboli nçai şums.

Ho

Var

5) Betulik lumcis dido gyari imxors.

Ho

Var

6) Betulik tzkari var şums.

Ho

Var

7) Tzkari oşu kai ren.

Ho

Var

C. Jini çara ikitxit do tudeni boşi svalepe opşit.

Kyoi-çkimi dido _____, Hakoni İaroni-ti, _____-ti kai renan.

Çumaneri gyaris _____, makvali do _____ vimxor. _____

mja (malva) pşum. Ama nana-çkimik mja var do nçai _____.

Cuma-çkimi Tanura çuła _____ do hemuk-ti çkimi _____ mja şums.

_____, cuma-çkimi-kala muxlama do _____ vimxort.

Nana-çkimis lu zeri _____ do hemuk lu zeri imxors.

_____, dido mutu var vimxor; ar _____ pilavi do ar İasi

_____, ar mtsika-ti kotume. Ama baba-çkimi _____ mu-

lun do hemuk mboli mboli _____ imxors. Nana-çkimis-ti lumcis dido

_____ kai var datzonen.

C. Jini čara ikitxit do kitxalapes cuğaři mečit.

1. Betuli so ren? _____
2. Betulik čumaneri gyaris mu imxors? _____
3. Tanura mi ren? _____
4. Lumcis Betulişi babak mu imxos? _____
5. Tanurak mu şums? _____
6. Ondęes/ yemas muxlama imxoran-i? _____
7. Ondęes/ yemas si mu imxor? _____
8. Tkva mupe şumt? _____
9. Tkva nam meyvepe imxort? _____

LAZURİ OĞOTKVALA

So'rşi so'rşi Xalidi?

(So orşi, so orşi Xalidi?)

Çxomis vorşi Nandidi.

Çxomi so ren Xalidi?

Var maçopu Nandidi.

Mu pčkomaten Xalidi?

Lu pčkomaten Nandidi.

LAZURİ VİBİRAT/ PŤRAĐUDAT

LUŤI BİRAPA

İŝtađı-ti var miğun do
Yemeğepe mu pŝaten
Đukalite kotzobun do
Lu pŝkomaten pŝkomaten

Moy var nugzam đukali do
Va xarxalams đaxala
Gogoğondu e bula do
Pŝperi do pŝařıla

Hayde yari ngolaŝa
Rağani kađulaŝa
Mutxanepe gitzvare hoy
Baba-skani řobaŝa

Livadi-muşi ncaşu hoy
Đuđe foşa etferi
A kva kovoşoği hey do
Emkutu muço mskveri

Doğtzili urdzenepe do
Kocevobđi tvaso
Zera do Emnes var do
Toli miğun Hevaso

Ahmet Gŝngör

1) Ma kaťa çumanis makvali _____ .
a) miçkin b) pşum c) minon d) vimxor/ pçkomup

2) Ma _____ var vimxor, xortzi vimxor.
a) si b) bgorum c) miçkin d) kapça

3) Şanak çumanis _____ var imxors ama mja şums.
a) imxors b) pşum c) vimxor d) gyari/ cari

4) Ma _____ maominen/ mambinen.
a) lu b) lobyä c) kromi d) tzkari/ tzari

5) Si kaťa lumcis kave _____ ?
a) şum b) leri c) şum-i d) imxor

6) Ma tzkari _____ kai domatzonen.
a) şum b) şums c) oşu d) oçkomu

7) Kãndğu _____ ren ama tzkari oşumale ren.
a) nçai b) kai c) oçkomale d) makvali

8) Mbuli do antama _____ renan.
a) nçai b) lilve c) meyve d) çkomups

9) Şanak tzkari _____ -te şums.
a) çatali b) xami c) bardaği d) kuzi/ kizi

10) Tzkari do mja _____ renan.
a) kuzi b) tani c) oşumale d) xami

10. UNĪTE

ĶAI DOMATZONEN (xadzi mayen)

Ham unites doviguraten:

- Lazuri fiilepe
- Mu na ginon/ gorum
- Mu Ķai dogatzonen/ Xadzi gayen

osinapu

osteru/ obiru

obiru/ oırağodu

golva/ goxtimu

onciru

ogzalu

okaşinu

oçalışu

okitxu/ golaonu/ ofku

oçaru

So mu itkven?

Atınuri
oxaşaruArtaşenuri
osinapu/ olaçirduVitzuri
osinapuArkaburi
oşaramituXopuri
oşarğaluSapancanuri
olaflu

Ma onciru minon/ bgorum.

Ma onciru minon/
bgorum.

unon

- Ma onciru minon.
Ben uyumak istiyorum.
- Si onciru ginon.
- Hemus/ heyas onciru unon.

gorums

- Ma onciru gorum.
Ben uyumak istiyorum.
- Si onciru gorum.
- Hemuk/ heyak onciru gorums.

=

Ma → minon.

Si → ginon.

Hemus → unon.

Ma → bgorum.

Si → gorum.

Hemuk → gorums.

So mu itkven?

Atinuri

bgorum

Arlaşenuri

bgorum

Vitzuri

bgorum

Arkaburi - Xopuri

minon

1

Hem

- Hemus osinapu unon.
Si mu ginon?

Ma-ti osinapu minon.

- Hemuk osinapu gorums.
Si mu gorum?

Ma-ti osinapu bgorum.

2

bozo

- Bozos golva unon.
Si mu ginon?
-

3

kaŕu

- Kaŕus okaŕinu unon.
Si mu ginon?
-

4

- Coğoris okitxu unon.
Si mu ginon.
-

5

bozo

- Bozos osteru unon.
Si mu ginon?
-

6

biçi

- Biçis ogzalu unon.
Si mu ginon?
-

Ma Lazuri şiir
oçaru minon.

1) Si mu obonu ginon?

(xe, xura, kuçxe)

Ma xura obonu minon.

2) Si mu oçitxu ginon?

(kazeta, kitabi, şaramiti)

3) Si mu osteru ginon?

(basketboli, kuķuři, fuşboli)

4) Si mu oşkomu ginon?

(kapça, muxlama, termoni)

5) Si mu oçaru ginon?

(mektubi, şaramiti, şiiri)

6) Si mu odziru ginon?

(Batumi, nana-şkimi, filimi)

Lazuri osinapu kai domatzonen.

Lazuri osinapu kai
domatzonen.
(Lazuri osinapu xadzi mayen.)

kai datzonen

- Lazuri osinapu kai domatzonen.
Lazca konuşmak hoşuma gidiyor.
- Lazuri osinapu kai dogatzonen.
- Lazuri osinapu kai datzonen.

xadzi ayen

- Lazuri osinapu xadzi mayen.
Lazca konuşmak hoşuma gidiyor.
- Lazuri osinapu xadzi gayen.
- Lazuri osinapu xadzi ayen.

Ma → kai domatzonen.

Si → kai dogatzonen.

Hemus → kai datzonen.

Ma → xadzi mayen.

Si → xadzi gayen.

Hemus → xadzi ayen.

So mu itkven?

Atinuri

xadzi mayen

Artaşenuri

xadzi maen

Vitzuri - Arkaburi

kai domatzonen

Xopuri

kai matzonen

sipori oxenu

gyari oçkomu

kitabı očitxu

xe obonu

gitari oçandinu

resimi oğaru

dersi oçalışu

tzkari oşu

obiru/ oşağodu

mektebişe olva

parkis ogzalu

şiiri oçaru

5 Tudenı kitxalapıs cuğapı meçı.

1) (Si) Sipori oxenu kai dagatzonen-i? /xadzi gayen-i?

Ho, ma sipori oxenu kai domatzonen/ xadzi mayen.

2) Zuğas omıviru kai datzonen-i?

Var, zuğas omıviru kai var domatzonen/ xadzi var mayen.

3) Baba-skanis kazeta okitxu kai datzonen-i?

4) Nana-skanis resimi oğaru kai datzonen-i?

5) Da-skanis (vana cuma) dersi oıalığu kai datzonen-i?

6 Hatzi, sıırı.

Kai domatzonen/ Xadzi mayen.

1) Lazuri osinapu

2) _____

3) _____

Kai var domatzonen/ Xadzi var mayen.

1) Dido onciru

2) _____

3) _____

7 Ikitxit do digurit.

Xela kaoba, Ma İrden gemodzin.

Hatzi gitzvaten, ma mu oxenu kai domatzonen, mu oxenu kai var domatzonen.

Fuġboli osteru kai domatzonen ama basketi osteru kai var domatzonen..

Xela kaoba, Ma Tutaste gemodzin. Hatzi gitzvaten, ma mu oxenu kai domatzonen, mu oxenu kai var domatzonen.

Ma gitari oċandinu (gelaċamu) kai domatzonen ama obiru (oġraġodu) kai var domatzonen.

8 Jini ċarape ikitxit do ċarit.

1) İrdenis mu oxenu kai datzonen/ xadzi ayen?

İrdenis fuġboli osteru kai datzonen.

2) Tutastes mu oxenu kai datzonen?

3) Tutastes mu oxenu kai var datzonen?

4) Si mu oxenu kai dogatzonen?

5) Si mu oxenu kai var dogatzonen?

Tanu : Nam peri porça ginon?

Şana : Ma mçita porça minon.

Tanu : Muşeni uça var do mçita?

Şana : Muşeni-ki, ma mçita porça dolokunu
kai domatzonen.

Tanu : Mçita porça var miğun ama uça porça
komigun.

Şana : Hemoras uça porça momçi. Uça-ti mskva
ren.

Tanu : Tzineki? Nam peri tzineki ginon?

Şana : Uça tzineki minon. Uça tzineki giğun-i?

Tanu : Ho, moro... Uça tzineki miğun.

Şana : Kai hemoras. Dido kai domatzonu.

10 Hatzi tkva ar okosinapu (dialogi) çarit.

Tanu : Nam peri porça ginon?

Şana : _____

Tanu : _____

Şana : _____

Tanu : _____

Şana : _____

Tanu : _____

Şana : _____

Tanu : _____

Şana : _____

11. UNITE

Lazuri Nenapuna

Ham unites doviguraten:

- Lazuri zişape
- Fiilepe, noçinepe do coxope/ yoxope

OmKulanupe

St. Sturesareri (Çekimli fiil)

→ Otkedit (Bakınız)

[] Sinonimi (Eş anlamlı kelime)

A a

a bu. + A mu ren? *Bu nedir?* → am.

a Laz alfabesinin ilk harfi.

abca akarsu, dere. [ğali, ruba, oruba]

açkva artık, bundan böyle. + Açkva dersi viçalişare. *Artık ders çalışacağım.* [aşkva]

adresi adres. + Adresi-skani mu ren? *Senin adresin nedir?*

ağani yeni. + Ma ağani porça miğun. *Benim yeni gömleğim var.* [ağne]

ağne yeni. + Çkimi tzinekepe ağne renan. *Benim çoraplarım yenidir.* [ağani]

ağnose akılsız. [unose]

ağoden St. Kendine birşey oluyor, başına birşey geliyor. + Mutu gağodu-i? *Sana birşey oldu mu?* + Amedis mu ağodu? *Ahmet'e ne oldu?*

ağustozi ağustos ayı. [mariaşına]

aina hiç, hiçbir, hiçbiri. + Ma paşu-çkimi aina var bdziri. *Ben dedemi hiç görmedim.* [çkar]

ak burada. + Ak mu ikip? *Burada ne yapıyorsun?* [hak]

akole bu tarafa, bu taraftan. [hakole, hakele]

aķomaden St. Özlüyor. → oķomandu.

aķomanden St. Özlüyor. + Artes baba-muşı aķomanden. *Arte babasını özlüyor.* → oķomandu.

akoni buralı. + Amedi akoni ren. *Ahmet buralıdır.* [hakoni]

akra boynuz. + Xocis jur akra uğun. *Öküzün iki boynuzu var.* [kra, arka]

aķrepi akrep. **Aķrepepe** akrepler.

alboni alfabe. **Lazuri alboni** Laz alfabesi.

aletriķi elektrik.

aleti alet. + Çiťa beres aleti oxmaru uçkin-i? *Küçük çocuk alet kullanmayı biliyor mu?*

ali boyun, boğaz. [qali]

alimben St. Seviyor, âşık oluyor. + Artes Tenda alimben. *Arte Tenda'yı seviyor.* → olimbu. [aoropen, oroms, qorops]

alioni martı. [çino]

altuni altın. [okro].

am bu. + Am ķoçi sonuri ren? *Bu adam nerelidir?* + Am tsxenepe so nulunan? *Bu atlar nereye gidiyor?* + Amuk Lazuri ğarğals. *Bu Lazca konuşuyor.* + Amuk mu ikips? *Bu ne yapıyor?* [ham]

ama ama, fakat. + Ma bere vore ama dido noseri vore. *Ben çoğum ama çok akıllıyım.* → do.

amaxtimu girmek. [amolva]

ambai haber, havadis. + Ma mutuşi ambai var miğun. *Benim birşeyden haberim yok.* [xaberi]

ambinen St. Susuyor, su içmek istiyor. + Ma mçxvapas tzari mambinen. *Ben sıcak havada susuyorum.* → ombinu [aominen].

amçven St. Acele ediyor. + Artes, noğaş

oxtimu ŧeni amven. *Arte arŧıya gitmek iin acele ediyor.* → omu [duŧinams].

amolva girmek, giriŧ. → amulun [amaxtimu]

amot yavaŧ. **Amot amot** yavaŧ yavaŧ. [tamo]

amseri bu gece. + Amseri oxori-kimiŧe giandam. *Bu gece seni evime davet ediyorum.* [hamseri]

amŧkironen St. Acıkıyor. → omŧkorinu [amŧkironen].

amŧkorinen St. Acıkıyor. + ŧanas ordo amŧkorinen. *ŧana erken acıkıyor.* → omŧkorinu [amŧkironen].

amŧvi altı sayısı. [aŧi, anŧi]

amtsika biraz. + Amtsika vibirat-i Lazeburi deŧani? *Biraz Lazca destan syleyelim mi?* → mtsika.

amulun St. Giriyor. + Bere dervis amulun-i? *ocuk derse giriyor mu?* → amolva.

amuŧeni bunun iin, bundan dolayı. [hamuŧeni]

anesi olta inesi. [anesi]

andaseni halbuki, oysa. + Andaseni bere xut tzaneri ren ama var aaramiten. *Halbuki ocuk beŧ yaŧında ama konuŧamıyor.*

anda bugn. + Anda mektebiŧe vulurt ama ume muzeŧe vidaten. *Bugn okula gidiyoruz ama yarın mzeye gideceğiz.* [handa]

angi kap, kap kacak; bulaŧık. + oik angepe xams. *Adam kapları yıkıyor.* → oxu.

anesi olta inesi. [anesi]

anoste lezzetsiz, tatsız. → nostoneri.

anŧi altı sayısı. [aŧi, amŧvi]

antepe bunlar. + Antepe mi renan? *Bunlar kimlerdir?* [hantepe, hani]

anteri kazak. + Si inuvas anteri dolikunam-i? *Sen kıŧın kazak giyiyor musun?* [kazaği]

antzo bu yıl. [tzo, tzi, hantzo, hamtzo]

anama ŧeftali. [aamba]

aominen St. Susuyor, su imek istiyor. + Tzkari mauminen, tzkari pŧva-minon. *Ben susadım, su ieceğim.* → ouminu [ambinen].

aoropen St. Aŧık oluyor, seviyor. + Artes Tenda aoropen. *Arte Tenda'yı seviyor.* → oropumu [oroms, qorops, alimben].

apiora bir nefeste, bir solukta, anında, arabuk. [arŧvaci]

arili nisan ayı.

ar bir. **Ar miti** bir kimse. **Ar mitxa** birisi. **Ar pteŧe ar** nadiren. → miti, mutu.

ara dal. + ini mtsxuli aras celaxes. *Kuŧ armutun dalına konmuŧ.* [qa, oi]

araba araba. + Ma araba miyonun. *Benim arabam var.*

arandza 1. Narenciye. **2.** Turuncu renk.

arguni balta. + Artek argunite diŧka vatums. *Arte balta ile odun kesiyor.*

arka boynuz. [akra, kra]

Arkabi Arhavi, Arhavi kasabası.

Arkaboi 1. Arhavili, Arhaviden olan. + Amedi Arkaboi ren. *Ahmet Arhavili'dir.* **2.** Arhavi'ye zė olan. [Arkaburi]

Arkaburi 1. Arhavili. **2.** Arhavi'ye zė. [Arkaboi]

aroğorda beraber, birlikte. + Berepe mektebiŧe aroğorda ulunan. *ocuklar okula birlikte gidiyorlar.* [arte, arto]

arŧvaci bir nefeste, bir solukta, arabuk, bir anda. [apiora]

arte beraber, birlikte. [arto, aroğorda]

arti diğer, teki. **Artepe** tekiler. + Arti berepe so renan? *Diğer ocuklar neredeler?* [majura]

artikati birbirlerine, birbirlerini. + Kçoçepes
artikati aoropenan. *İnsanlar birbirlerini
seviyorlar.*

arto beraber, birlikte. [arte, aroğorda]

artzo biri, bir kişi. + Magurepeşi artzo
mektebişe ulun, majurak incirs. *Öğrencilerden
biri okula gidiyor, diğeri uyuyor.* [artso]

Artaşeni Ardeşen, Ardeşen kasabası. [Aşaşini]

Artaşenuri 1. Ardeşenli, Ardeşen kasabasından
olan. **2.** Ardeşene özgü olan.

askeri asker. [askeri]

askerona askerlik.

astaxolo derhal, hemen. + Astaxolo çoğori-
çkimi komomiçonit. *Derhal köpeğimi bana
getirin.* [yeine]

aşi altı sayısı. [amşvi, anşi]

aşkva artık, bundan böyle. + Berepek aşkva
Lazuri isinapaman. *Çocuklar artık Lazca
konuşuyor.* [açkva]

aşo böyle, bu tarafa. + Aşo moxtit. *Bu tarafa
gelin.* [haşo]

Atina Pazar kasabası. + Arte Atinuri ren-i? *Arte
Pazarlı mı?*

Atinuri 1. Pazarlı, Pazar kasabasından olan. **2.**
Pazar kasabasına özgü olan.

atxe geçmişte, eskiden, evvel, mazi. + Atxe
ma Arkabis pskidurfi. *Geçmişte ben Arhavi'de
yaşıyordum.* → पोते.

atzi şimdi. + Atzi kapça pççkomaten-i? *Şimdi
hamsi mi yiyeceğiz?* [hatzi, hus]

atzkunen St. Ağırıyor. + Zeras ti atzkunen.
Zehra'nın başı ağırıyor. → otzkunu.

atzunen St. Ağırıyor. + Ti matzunen. *Başım
ağırıyor.* → otzunu. [atzkunen, tkuns]

atzupefi çalışkan, hamarat. → pelaperi.

aşamba şeftali. [anşama]

aşki atkı.

aşleti atlet. [fişkozi]

avite Venüs gezegeni, Çoban yıldızı.

avla avlu. + Avla-skani cuneli, çepri megipinare.
Senin avlun güneşli, oraya kendir sereceğim.
[koda]

aya hele, hele bir. + Aya moxti do visinapat.
Hele gel de konuşalım.

B b

b Laz alfabesinin ikinci harfi.

baba baba. + Arteşi babas Tsate gyodzin.
Arte'nin babasının adı Tsate'dir. → codzun,
coxons.

babaotsxe babalık, üvey baba. [ogebaba]

baçxuri gümüş.

badi ihtiyar adam, yaşlı erkek. → dida.

bageni derme çatma kulübe, ot ambarı. →
nayla, serende.

bağulya serçe (kuş).

baği ahır. + İnekler ahırda mıdır? *Pucepe bağis
renan-i?* [axiri, mandre]

bağlava baklava.

baldurcani patlıcan. [pañlicani]

balkoni balkon. [perçe]

baloni balon. + Çocuk balon şişiriyor. *Berek
baloni ombarinams.*

balucaği domates. [tomatisi]

bandara bayrak. [bayraği]

banga aptal. [burde]

banga banka. [banka]

barabura patates. [dixomakvali]

bardaği bardak.

bars St. Esiyor. + İxi bars. *Rüzgar esiyor.* →
obaru.

barva rüzgâr, yel. [ixi]

başkefi basketbol oyunu.

bayami bayram.

bayraği bayrak. [bandara]

bazi bazen, bazı. + Bazi noğaçe vuluñi bazi-ti
ngolaşe. *Bazen çarşıya giderdim bazen de
yaylaya.*

beari bahar. [purkinora]

beciñi mühim, önemli, acil. + Andğa beciñi
dulya var miğun. *Bugün önemli bir işim yok.*
[muhimi]

bedi 1. Nine, anneanne, babaanne, büyükanne.
[nandidi]

bedi 2. baht, talih. **Bedi goçveri** bahtı kara,
bahtsız, talihsiz.

benä büyükanne. [nandidi, didi nana]

berberi berber.

berci kazma. [bergi]

bere çocuk. + Berepe so renan? *Çocuklar
neredeler?*

bereburi çocuksu, çocukça. [berebura]

bergi kazma. [berci]

beroba çocukluk. [berona]

bertzeuli nar.

beñi 1. büyük. [didi, morderi] **2.** çirkin.

bgara ağıt, matem. [mgara]

bia ayva.

bibi ördek.

biçi delikanlı, erkek (genç), oğlan. → bozo,
kulani.

biga çomak, çubuk, değnek, sopa.

biğiçi dirsek. [birğiçi]

bilgisayari bilgisayar. [okune]

bilontsa eğrelti otu. + Pucik bilontsa var imxors.
Inek eğrelti otu yemiyor. [limbotsa, limbrotsa]

binexi asma ağacı.

birapa şarkı, türkü. + Hatzi ar Lazuri
birapa visiminaten. *Şimdi bir Lazca şarkı
dinleyeceğiz.* → obiru, oŕağodu.

bobola 1. Böcek. **2.** Örümcek. → raxna;
bombula.

boçi koç, teke.

Boçxa Borçka kasabası.

Boçxuri Borçkalı; Borçkaya özgü.

bombula 1. Böcek. **2.** Örümcek. [raxna; bobola]

bonca harf. + Lazuri albonis naķo bonca ren?
Laz alfabetesinde kaç harf vardır? [xerfi]

bonums St. Yıkıyor (bir canlıyı, başkasını). +
Tendak çoğori bonums. *Tenda köpeği yıkıyor.*
→ obonu. [bonups, mbonums]

boşi boş. + Boşi svalepe opşit. *Boş yerleri
doldurunuz.*

boya boya. + Artek ķodas mçita boya dusums.
Arte duvara kırmızı boya sürüyor. [ğaşi]

bozo kız. + Şana mişi bozo ren? *Şana kimin
kızı?* [ķulani]

breŕti boz, gri rengi. [mbura]

brinci pirinç. [binci; şrindzi]

bula hala, teyze. [dadi]

buleķi turp. [buleçi]

buli kiraz. + Berek mbuli imxors (çķomups).
Çocuk kiraz yiyor. [mbuli]

bunduri tembel, hantal. [bundura]

burbu yarasa. + Burbu seris putxun (jun).
Yarasa gece uçar.

burde aptal. [banga]

bureği börek, Laz böreği. → paponi tepsi.

burguli diz. + Burgulepe matzķunen do var
gomalen. *Dizlerim ağırdığı için gezemiyorum.*
[birgili]

burti top. + Çocuklar bahçede top oynuyor.
Berepek avlas burti isteran (ibiran). [bulti]

butŕxa tırnak.

buķka yaprak, sayfa. [pavri]

buķkuci arı; bal arısı. [řuķuci]

C c

c Laz alfabesinin üçüncü harfi.

ca ağaç. [nca]

camı cam. + Berepek oxorişi cami doşaxes.
Çocuklar evin camını kırdılar.

cari yemek; ekmek. [gyari]

caroba yemek vakti. [gyaroba]

cebi cep. + Cebis mu dologidzin? *Cebinde ne var?*

ceçaçxaloni çağlayan, şelale. [geçaçxaloni]

ceçapu başlamak. → coçams. [geçkapu]

cejiru silme, silmek (yazı). → cejirums [gejilu]

cejirums St. Siliyor (yazı vs.). → cejiru
[gejilums]

cençareri para. [geçareri, geçareli]

cendğani öbür gün. [gendğani]

cğaşa mavi renk.

cinsi cins. + Coğori-skani nam cinsi ren? *Senin köpeğın hangi cins?*

cixa kale. + Zilķale giçkinan-i, heya cixa ren.
Zilķale'yi biliyor musunuz, o kaledir.

coçams St. Başlıyor. + Şanak mektebis
kocoçu-i? *Şana okula başladı mı?* → ceçapu
[gyoçķams]

codzun St. Adındadır, adı ... dir. + Ma Tenda
cemodzun, si mu cegodzun? *Benim adım
Tenda'dır, senin adın nedir?* [gyodzin, coxons]

coğori köpek. [laçi, layçi]

coxo isim. [yoxo]

coxoni adlı, isimli. + Arte coxoni biçi Lazi ren.
Arte adındaki çocuk Laz'dır. [yoxoni]

coxons St. ...adındadır. + Ma Tenda mcoxons,
si mu gcoxons? *Benim adım Tenda'dır, senin
adın nedir?* [gyodzin, codzun]

cuğaşi cevap. + Tudenı ķitxalapes cuğaşi
meçit. *Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.*

cuma birader, erkek kardeş. + Ma jur Cuma do
jur da miyonun (miqonun). *Benim iki erkek iki
kız kardeşim var.*

cumaçxa çarşamba günü. + Cumaçxas Lazuri
dersi giğunan-i? *Çarşamba günü Lazca
dersiniz var mı?*

cumadi amca, dayı. + Si cumadi giyonun-i?
Senin dayın/ amcan var mı?

cumaloba 1. Kardeşlik. **2.** Barış.

cumle cümle. + Ham/ haya Lazuri ar cumle ren.
Bu Lazca bir cümledir.

cumuriyeşi cumhuriyet.

cuzdani cüzdan. + Geçareli cuzdanis
dolomidzin. *Param cuzdanımdadır.*

Ç ç

ç Laz alfabesinin dördüncü harfi.

çabri dudak. [çarbi, leşki]

çai çay. + Ma kaťa ndğas jur bardađı çai pşum.
Ben hergün iki bardak çay içirim. [nçai]

çarbi dudak. [çarbi, leşki]

çeķeķi ceket. + Ma çeķeķi dolomokuns. *Benim üzerimde ceket var.*

çelamure gözyaşı. [çilambri]

çere renk. + Tzineķis muşeni çere amtu?
Çorabın rengi neden kaçtı? [peri]

çeşiti çeşit, tür. + Ham dunyas çeşiti çeşiti ķoçi skidun. *Bu dünyada çeşit çeşit insan yaşıyor.*

çetini zor, meşakatlı. [meçireli]

çiçkili taze, yumuşak, körpe. [çiçku]

çiçku taze, yumuşak, körpe. [çiçkili]

çikilaze sincap.

çilambi gözyaşı. [çelamure]

çileri evli erkek. + *Amedi çileri va ren. Ahmet evli değil.* → komoceri, gamatxveri.

çili karı, eş. + Asiye Amedişi çili ren. *Asiye Ahmet'in eşidir.*

çil-komoci karı koca. + Amedi do Asiye çil-komoci renan. *Ahmet ve Asiye karı kocadırlar.*

çilo kilo. [kilo]

çitabi kitap. + ma çitabi vişur (golovionam). *Ben kitap okuyorum.* [kitabı]

çkimeburi kendimce, kendime özgü. + Ma çkimeburi maçalişen. Si-ti skaneburi içalişi.
Ben kendimce iş [çkimebura]

çkimi benim. + Arte benim çocuğumdur. *Arte*

çkimi bere ren. [şkimi]

çkin biz. + Çkin ķoçi voret. *Biz insanız.* [çku, şku]

çkinapa bilgi, bilim.

çkinebura bize göre, kendimizce. [çkuneburi, şkuneburi]

çkineburi bize göre, kendimizce. [şkuneburi, çkuneburi, çkineburi]

çkini bizim. + Lazuri çkini nana ren. *Lazca bizim dilimizdir.* [çkuni, şkuni]

çku biz. + Çku hak voret. *Biz buradayız.* [çkin, şku]

çkuneburi bize özgü, göre, bizce. [çkineburi, şkuneburi]

çkuni bizim. + Çkuni oxori hak ren? *Bizim evimiz buradadır?* + Çkuni ocağışı ncas otzķedit. *Bizim aile ağacımıza bakınız.* [çkini, şkuni]

çkva artık, başka, daha. **Çkva ķaite** hoşçakal.

çoi köy. + Amedis çoi-muşı alimben. *Ahmet köyünü seviyor.* [kyoi, opuşe]

çona ışık. + Tutak çona memitanaman. *Ay bize ışık tutuyor.* [kyona, te, tena]

çorçi hafif. [subuķi]

çouri köylü. [kyouri, çouri]

çuçuna ılık. + Berek çuçuna tzķarite xura ibons. *Çocuk ılık su ile banyo yapıyor.* [şibu]

çulturi kültür. [kyulturi]

çuntu hantal. [kyuntu]

çupe küpe. [uciķumbi]

çutupxana kütüphanə. [okitabe]

çxalva eylül ayı. [staroşina]

çxams St. Yıkıyor (bulaşık, araba, diş vs.). +
Artek angepe çxams. *Arte kapları yıkıyor.* →
oçxu.

çxindi burun. [çxvindi]

çxomi balık. [çxombi]

çxoro dokuz. [nçxoro]

çxvapa sıcak hava. [mçxvapa]

çxvindi burun. [çxindi]

Ç Ğ

Ç Laz alfabesinin beşinci harfi.

çaçaxi çamur, bataklık. [çorçi]

çaçxa perşembe günü. + Çaçxas nam dersi giğün? *Perşembe günü hangi dersin var?* [umkiseri]

çadari çınar ağacı.

çağana yengeç. [çağali, çağani]

çami ilaç. [laci]

çanda davet, düğün. + Çxomi dido divu-na çanda miğün çumani. *Balık çok olduysa yarın düğünüm var.*

çanta çanta. [tsantsa]

çara yazı. + Resimi do çara okuvelams-na nuğarit. *Resim ve yazı birbirine uygunsu işaretleyiniz.* → oçaru.

çaraloba edebiyat, literatür.

çarambulya alacalı. [çereli]

çarums St. Yazıyor. + Tendak mektubi çarums. *Tenda mektup yazıyor.* → oçaru. [çarups, nçarums, nçaruy]

çarups St. Yazıyor. → oçaru. [çarums, nçarums, nçaruy]

çaxala 1. Turşu. + Ma çaxala oşkomu kai matzonen. *Ben turşu yemeyi seviyorum.* → İurşi. **2.** Bir tür lahava yemeği.

çepri kendir, kenevir. [kəpri]

çereli alacalı. [çarambulya]

çeyreği çeyrek.

çima yağmur. [mçima].

çino martı. [alioni]

çişina çaba, uğraş.

çiña ufak, küçük. [çuña, tzulu]

çkemi tohum, çekirdek. [tasi, ntasi]

çkomups St. Yemek yiyor. + Artek kapça çkomups. *Arte hamsi yiyor.* → oçkomu [imxors].

çoçoxi çamur, bataklık. [çorçi]

çopums St. Yakalıyor. + Tanurak orubas çxomi çopums. *Tanura derede balık yakalıyor.* → oçopu. [imxors]

çorçi çamur, bataklık. [çoçoxi]

çubri kestane. [çuburi].

çuburi kestane. [çubri]

çuçuli civciv. Çuçulepe so renan? *Civcivler nerededir?* [tzişili]

çuçuña küçük. + (Helimişi Xasani) Ntsana çuçuña ren ala dido ti-motzoneri ren. *Kızılgerdan kuşu küçüktür ama çok d akendini beğenmiştir.* [tzuluña, tzuluşina]

çuki kazan. [çurçi]

çulu çubuk, değnek. [biga]

çumaneri sabahki. **Çumaneri gyari** sabah kahvaltısı.

çumani sabah. + Çumanis çkimi oxoris gyari pçkomat. *Sabah benim evimde yemek yiyelim.*

çume yarın. + Çume Tamtras vorfare. *Yarın Trabzon'da olacağım.* [oçume]

çurça çit kuşu.

çuña küçük, ufak. + Mtuti didi ren ama kañu çuña ren. *Ayı büyüktür ama kedi küçüktür.* [çiña, tzulu, tzuña]

D d

d Laz alfabesinin altıncı harfi.

da kardeş (kız). → cuma.

dabali alçak.

daçkinden St. Yoruluyor. + Şanas ordo daçkinden. *Şana çabuk yoruluyor.* → doçkindu. [dvançinen, moğardun]

daçxiri ateş. [daçxuri]

daçxuri ateş. [daçxiri]

dadala gül, gül bitkisi. [gyuli, nculi]

dadi hala, teyze. [bula]

dadzi diken. [dandzi]

daha daha. + Ar daha kovidzirat. *Bir daha görüşelim.* [çkva]

dai dayı. [cumadi]

damtire kayınvalide, kaynana.

dandzi diken. [dadzi]

dapa yazı tahtası.

datzonen St. Sanıyor, zannediyor, tahmin ediyor. + Si ma mi dogatzonu? *Sen beni kim sandın?* → dotzonu [dvtzonen].

delpina yunus balığı. [zuğa geci]

demiri demir. [iķina]

derdi dert. + Skani olva opşa derdi mayen. *Senin gitmeni çok dert ediyorum.*

derece derece. + Ĥaroni muķu derece ren? *Hava kaç derecedir?*

dersi ders. + Berepe dersis renan-i? *Çocuklar derste mi?* [dogurapa]

dibaden St. Dünyaya geliyor, doğuyor. + Ar bozo kodibadu. *Bir kız doğdu.* → dobadu.

dida yaşlı kadın. + Nana-şķimi dida diyu. *Nana-şķimi dida diyu.* → badi, kçini, xçini.

didi 1. Büyük. + Kõçişi didi biçi askeris ren. *Adamın büyük ođlu askerde.* → befi, morderi.
2. Anneanne, babaanne. [nandidi]

didinana anneanne, babaanne. [nandidi, bena]

dido çok, fazla. [opşa, yopya, zade]

digurams St. Öğreniyor. + Artek Lazuri digurams. *Arte Lazca öğreniyor.* → doguru. [iguraps, diguray]

diguray St. Öğreniyor. + Berek Lazuri diguray. *Çocuk Lazca öğreniyor.* → doguru. [iguraps, digurams]

diinen St. Doğuyor, dünyaya geliyor. → doinu [dibaden, dirinen]

diķa buğday. [mdiķa]

dikaçams St. Eliyle tutuyor. + Berek oçaraşe dikaçams. *Çocuk kalem tutuyor.* → dokaçu.

dimçķu karınca. [dumçķu, dunçu]

dirinen St. Doğuyor, dünyaya geliyor. → dorinu [dibaden, diinen]

dişka odun. [dişķa]

dişvacams St. Dinleniyor. + Amtsika dovişvacat. *Biraz dinlenelim.* → doşvacu.

ditsa gülücük, tebessüm. [dzitsa]

ditsams St. Gülüyor. + Berepek ditsaman. *Çocuklar gülüyor.* → oditsinu.

ditsxiri kan. [dintsxiri]

divalams St. Şimşek çakıyor. + Divalams.
Şimşek çakıyor. [dovalu]

dixa arazi. [lefa]

dixomakvali patates. [dixa kökore; dixa kökore,
kartopili]

do ve, ile, ama. **Si do ma** sen ve ben.

doba yağışlı hava. + Dobas oxoris dopxedurt
do mapxas viçalışamt. *Yağışlı havalarda evde
oturuyoruz ama açık havada çalışıyoruz.*

dobadona memleket, ülke, vatan. [memlekefi]

dobadonari vatandaş, yurttaş. [memlekefuri]

dobadu doğmak, dünyaya gelmek. → dibaden
[doinu, dorinu].

doçkinderi yorgun. + Dido doçkinderi vore. *Çok
yorgunum.* [nçineri, moğaleri]

doçkindu yorulmak. → daçkinden. [donçinu,
moğardu]

dogurale öğretmen. + Lazuri dogurale-skanis
mu gyozdin? *Lazca öğretmeninin adı nedir?*

dogurams St. Öğretiyor. + Artek Lazuri
dogurams. *Arte Lazca öğretiyor.* → doguru.
[doguraps]

dogurapa ders, deneyim, tecrübe. + Berepes
Lazuri dogurapa dido aoropenan. *Çocuklar
Lazca dersini çok seviyorlar.* [dersi]

doguru 1. Öğrenmek. → digurams, diguraps.
2. Öğretmek. → dogurams, doguraps. **3.**
Duymak. + Ma uci var domaguren. *Benim
kulağım duymuyor.* → dvaguren, ognu.

doinams St. Doğuruyor, dünyaya getiriyor. →
doinu [doinams]

doinu 1. Doğurmak, dünyaya getirmek. →
doinams. **2.** Doğmak, dünyaya gelmek. →
diinen [dorinu, dobadu].

dokaçu tutmak, tutuş. → dikaçams [dokaçu]

dolikunams St. Giyiniyor (bel üstü). + *Ma porça
dolvikunam. Ben gömlek giyiniyorum.* →
dolokunu.

doloçarums St. Kaydediyor. + Ma nandidi-
çkimişi nena filifonis kodolovoçari. *Ben
ninemin sesini telefona kaydettim.* → doloçaru.

dolokuneri giyinik. + Tenda xançeni porça
dolokuneri ren. *Tenda yeşil gömlek giyinmiş
haldedir.*

dolokuns St. Giyinmiş haldedir. + Tendas porça
dolokuns? *Tenda gömlek giyinmiş haldedir.* →
dolokunu [dolonkos].

dolokunu 1. giyinmek, giymek (bel üstü).
→ dolikunams, dolokuns. **2.** Giysi, kıyafet.
[dolonkunu]

dolokunu kıyafet. + Tendaşi dolokunupe mskva
renan. *Tenda'nın kıyafetleri güzeldir.*

doloni hafta. [xaffa]

dolonkos St. Giyinmiş haldedir. + Tendas
kçe porça dolonkos. *Tenda beyaz gömlek
giyinmiş.* → doloku [dolokuns].

doloxe iç, içerisi, içinde. + Tendak oxorişi
doloxe isters (ibirs). *Tenda evin içinde
oynuyor.*

donçinu yorulmak. → dvançinen [doçkindu,
moğardu]

dondurma dondurma. + Şanak dondurma
imxors. *Şana dondurma yıyor.*

dorinams St. Doğuruyor, dünyaya getiriyor. →
dorinu [doinams]

dorinu 1. Doğurmak, dünyaya getirmek. →
dorinams. **2.** Doğmak, dünyaya gelmek. →
dirinen [doinu, dobadu].

doskidu kalmak. → doskidun [doskudu]

doskidun St. Kalıyor (evde, sınıfta, yalnız). +
Bere oxoris xvala doskidu (doskudu). *Çocuk
evde yalnız kaldı.* → doskidu [doskudun]

doskudu kalmak. → doskudun [doskidu]

dosfi dost.

doşinu acele etmek. → duşinams [omçu]

doşvacu dinlenmek. → dişvacams.

dotanu gün ağarmak. → dotanums.

dotanums St. Gün ağarıyor. + Dotanums. *Gün ağarıyor.* → dotanu.

dotanure şafak vakti.

dotzonu sanı, tahmin, sanmak, tahmin etmek. → datzonen, dvtzonen.

dovalu şimşek çakmak. → divalams.

doxedun St. Oturuyor. + Bere memsofas kodoxedu. *Çocuk koltuğa oturdu.* → doxunu.

doxmeli özel. + Ham Şanaşi doxmeli araba ren. *Bu Şana'nın özel arabasıdır.*

doxtori doktor. [foxtori]

doxunams St. Oturtuyor. + Oxorcak bere memsofas kodoxunu. *Kadın çocuğu koltuğa oturttu.* → doxunu.

doxunu oturmak; oturtmak. → doxedun, doxunams.

dudi baş, kafa. [ti]

duguni düğün. [çanda]

dukyani dükkân. [tuçani]

dulya iş. + Artek mu dulya ikums? *Arte ne iş yapıyor?*

dumçku karınca. [dunçu, dimçku]

dunçu karınca. [dumçku, dimçku]

dundula aptal. [burde]

dunya dünya. [kiana]

duşinams St. Acele ediyor. + Duşinit. *Acele edin!* → doşinu.

duşmani düşman.

duşneri düşünerek. + Ma kaťa dulya-çkimi duşneri vikum. *Ben her işimi düşünerek yapıyorum.* → oduşunu [msifoneri]

dutsxu ihlamur ağacı.

dvaçirs St. Ona lazım oluyor. + Si oçaraşe dogaçirs-i? *Sana kalem lazım mı?*

dvaguren St. Duyuyor, ıstıyor. + Nena-şkimi dogaguren-i? *Benim sesimi duyuyor musun?* → doguru.

dvançinen yoruluyor. → donçinu. [daçkinden, moğardun]

dvtzonen St. Sanıyor, zannediyor, tahmin ediyor. → dotzonu [datzonen].

E e

e o. → em.

e do yani, sonuç itibari ile, sonuçta. + E do, mu vikumt? *Sonuç itibari ile, ne yapıyoruz?*

e Laz alfabesinin yedinci harfi.

e o. → em, hem, heya, iya.

eczaxana eczane.

eça yazık, ey gidi. + Eça ndğalepe! *Ey gidi günler!*

eçi do ar yirmibir sayısı.

eçi do vit otuz sayısı.

eçi yirmi sayısı.

eçöpums St. Alıyor, satın alıyor. + Tendak manavişe ar uşkuri keçöpu. *Tenda manavdan bir elma aldı.* → eçöpumu.

eçöpumu almak, satın almak. → eçöpums.

eçouri son, bitiş, tükeniş. **Eçouris** sonunda.

eğnai bere bebek.

eiselen St. Kalkıyor. + Amedi nam saatiş eiselen? *Ahmet hangi saatte kalkıyor?* → eselu [moiselen, moyselen].

ek orada. + Ek mu ikip? *Orada ne yapıyorsun?* [hek, hey]

eķna kapı. + Tenda kapıyı açtı. Tendak eķna gontzķu. [neķna]

ekoni oradaki, oralı. [hekoni]

eksale kuzen. + Arte do Şana eksalepe renan. *Arte ve Şana kuzendirler.*

em 1. O. + Em cami şaxeri ren. *O cam kırkıktır.* + Em biçepe cumalepe-čkimi renan. *O delikanlılar kardeşlerimdir.* + Emuk mektubi çarups. *O mektup yazıyor.* + Emuk Lazuri ğarğalaps.

O Lazca konuşuyor. + Emus Lazuri uçkin. *O Lazca biliyor.* [iya, hem, heya]

emxu köstebek.

en ..dir, dır. → ren.

ençina yeterince. + Ma ençina geçareli komiğun. *Benim yeterince param var.*

endoli engel. + Dersi viçalışaşu ama bere endoli mayen. *Ders çalışacaktım ama çocuk engel oluyor.*

enerji enerji.

eni en. + Uşkurepeşi doloxe eni çai nam ren? *Elmaların içinde en iyi hangisidir?*

entepe onlar. + Si entepe içinem-i? *Sen onları tanıyor musun?* [hentepe, hini]

eselu kalkmak. → eiselen [moselu].

eşo öyle. + Eşo dulya iqven-i? *Öyle iş olur mu?* [heşo]

evedi çabuk. [manişa]

eveli bir zamanlar, eski zaman. [tzoxle]

evelinuri önceki. [tzoxleni]

evelis eskiden. [tzoxle]

evuli örnek, örneğin. [evula]

exindums St. Sorumluluk alıyor. + Şana, kimsenin çocuğunun sorumluluğunu almıyor. *Şanak mitişi bere var exindums.* → exondvalu.

exondvalu sorumluluk almak. → exindums.

eya o. → iya.

ezmoce düş, rüya. + Berek ezmoce dzirems. *Çocuk rüya görüyor.* [izmoce]

F f

f Laz alfabesinin sekizinci harfi.

fara defa, kez. + Ar ndğas naqo fara gyari
imxor? *Bir günde kaç kez yemek yiyorsun?*

fayde fayda, yarar. [pelapa]

feķiri fakir.

feli kabak. [ore, ķaşane]

feluķa kayık, sandal.

feneri fener.

fenti metod, yöntem.

fiēi fiyat. + Uşkurişi fiēi mu ren? *Elmanın fiyatı nedir?*

fiili fiil.

fikiri fikir. **Fikiri meçamu** dikkat etmek.

filimi film.

fincani fincan. + Ķaķa ndğas ar fincani ķave
pşum. *Ben her gün bir fincan kahve içiyorum.*

fiķiķozi atlet. [aķleķ]

flamuri iklamur. [dutsxu]

foga elbise. + Bozos foga dolonkos. *Kızın
üzerinde elbise var.* [forķa]

forķa elbise. + Şanas mskva forķa dolokuns.
Şana güzel bir elbise giyinmiş. [foga]

fotorafi fotoğraf.

foķa peştemal.

furni fırın. [furuni]

furseķi fırsat.

furķona fırtına. [zifona]

fuķboli futbol. + Biķepek fuķboli isteran (ibiran).
Çocuklar futbol oynuyorlar.

G g

g Laz alfabesinin dokuzuncu harfi.

gale dış, dışarı.

galeni el, yabancı, elalem.

gamaçams St. Satıyor. + Kõçik uşkuri
gamaçams. *Adam elma satıyor.* →
gamaçamu.

gamaçamu 1. Satmak. → gamaçams. **2.**
Satılmak. → gamiçen.

gamatxu kadın evlenmek. → gamitxven
[okomocu, okimocu]

gamatxveri evli kadın. [komoceri]

gamiçen St. Satılıyor. + Noğas uşkuri var
gamiçen. *Çarşıda elma satılıyor.* →
gamaçamu.

gamitxven St. Kadın evleniyor. + Şana Amedi
kala gamitxven. *Şana Ahmet ile evleniyor.* →
gamatxu [ikimocen, ikomocen].

gançelen St. Özlüyor. + Artes nana-muşı
gançelu. *Arte annesini özledi.* → gonçelu.

gangara aptal. [burde]

gecgina galibiyet. [cejgina]

geçaçxaloni çağlayan, şelale. [ceçaçxaloni]

geçareri para. → geçareli.

geçkapa başlangıç. [ceçapa]

geçkapa başlamak, başlatmak. → gyoçkams
[ceçalu]

gejilu silmek (yazı). → gejlums. [cejiru]

gejlums St. Siliyor (yazı). + Şanak tefferi-muşı
gejlums. *Şana defterini siliyor.* → gejlilu.

gela lütfen. + Gela moxti. *Lütfen gelir misin?*

gelaxuna sıra, oturma yeri. [celaxuna]

gendğani öbür gün. [cendğani]

germa dağ. [ndaği]

germağoci dağ adamı (mitolojik varlık).

gindze uzun. [gundze]

girini eşek. [guruni]

goçkõndu unutmak. → goçkõndun. [goçõndru]

goçkõndun St. Unutuyor. + Ma si var
gomoçkõndun. *Ben seni unutmuyorum.* →
goçkõndu.

goçõndu unutmak. → goçõndun. [goçkõndu]

goçõndun St. Unutuyor. + He tzanas na
mağodupe var gomoçõndun. *O sene başıma
gelenleri unutmuyorum.* [goçõndun]

gogza etraf, mıntıka. + Oxorişi gogzas mtsxuli
dovorgam. *Ben evin etrafına armut dikiyorum.*
→ gomti, gomtume.

goixadziren St. Hazırlanıyor. + Tenda
goixadziren, mektebişe idasen. *Tenda
hazırlanıyor, okula gidecek.* → goxadziru.

goğutsxu uyanmak. → goğutsxun.

goğutsxun St. Uyanıyor. + Andğa çumani Şana
ordo goğutsxu. *Bu sabah Şana erken uyandı.*
→ goğutsxu.

golaonu 1. Öteye geçirmek (canlı). **2.** Okumak.
→ golionams [oğitxu]

golaxtimu geçmek. → gololva.

golionams St. Okuyor. + Şana çitabi golionams.

Şana kitap okuyor. → golaonu.

gololva geçmek. → golulun [golaxtimu]

golulun St. Geçiyor. + Magure maxutani sinifi kogolaxtu. *Öğrenci beşinci sınıfı geçti.* + Tanura ĶaĶa ndğas jur fara hakolen golulun. *Tanura her gün iki kez buradan geçiyor.* → golaxtimu, gololva.

golva dolaşmak, seyahat etmek. → gulun [goxtimu]

gomla gezgin, seyyah. + Amedi gomla Ķoçi ren. Dido gulun. *Ahmet gezgin bir adamdır. Çok geziyor.*

gomti civar, çevre. + Çkimi oxorişi gomtis luğışı meyvepe renan. *Benim evimin etrafında incir meyveleri vardır.*

gomtume bölge, civar, çevre. → gomti.

gonçelu özlemek. → gançelen [oĶomandu, motsurdu]

gonoşine anı, hatıra.

gorums St. İstiyor. + Berek nana-muşı gorums. *Çocuk annesini istiyor.* → unon. **2.** Arıyor. + Amedik arabas mu gorums? *Ahmet arabada ne arıyor.* → ogoru [gorups]

gorups St. Arıyor. + Amedik mu gorups? *Ahmet ne arıyor?* → ogoru [gorums]

goşağmalu ayıklamak, seçmek. → goşuğams [Ķoşkağmalu]

goşinu hatırlamak; hatırlatmak. → gvaşinen, guşinams.

goşuğams St. Ayıklıyor, seçiyor. + Şanak “Ķandas dolokunu şeni” mçita porça goşuğu. *Şana düğünde giymek için kırmızı elbiseyi seçti.* → goşağmalu.

gotzo geçen yıl. + Gotzo ham mektebis orĶi-i? *Geçen yıl bu okulda mıydın?*

goxadziru 1. Hazırlamak. → goxadzirams. **2.**

Hazırlanmak. → goixadziren.

goxadzirums St. Hazırlıyor, giyindiriyor. + Oxorcak bere goxadzirums. Mektebişe oşkvasen. *Kadın çocuğu giyindiriyor, okula gönderecek.* → goxadziru.

goxtimu dolaşmak, gezmek, seyahat etmek. → golva.

guda tulum; tulum enstrmanı. + İsmanak dido Ķai (opşa vorsı) guda oçandinams. *İsmail çok güzel tulum çalıyor.*

gulun St. Dolaşıyor, geziyor, seyahat ediyor. + Arte Mşolis gulun. *Arte İstanbul'u geziyor.* → golva.

guma ekim ayı. [Ķaxva]

gundze uzun. + Nca gundze ren ama mşkvela mĶule ren. *Ağaç uzundur ama fidan kısadır.* [gindze]

gurgulams St. Gök gürlüyor. + Gurgulams. *Gök gürlüyor.* → ogurgulu.

guri gönül, yürek, kalp.

guriĶa kindar.

gurine sebebiyle, yüzünden. + Skani gurine hak vore. *Senin yüzünden buradayım.*

guriş xelate hoşça kal. [çkva Ķaite]

gurişeni sebebiyle, yüzünden. [gurine]

guroni cesur. + Şana guroni bozo ren. *Şana cesur kızdır.*

gurubi grup. [şunci; puxa]

guruni eşek. [girini]

guşinams St. Hatırlatıyor. + Ma Ķoçis iro Ķai mutxape govuşinam. *Ben insana hep iyi şeyler hatırlatırım.* → goşinu.

gvaşinen St. Hatırlıyor. + Ma iro Ķai mutxape gomaşinen. *Ben hep iyi şeyleri hatırlarım.* → goşinu.

gverdi buçuk, yarı, yarım. + Saañi ar do gverdi
ren. *Saat bir buçuk.*

gyari yemek. + Ma gyari vimxor. *Ben yemek
yiyorum.* [cari]

gyaroba yemek vakti. [caroba]

gyoçkams St. Başlıyor. + Dersi saañi ovros
gyoçkams. *Ders saat sekizde başlıyor.* →
geçkapu.

gyodzin St. Adındadır. + Ma Tenda gemodzin,
si mu gegodzin? *Benim adım Tenda'dır, senin
adın nedir?* + Ham biçis Arte gyodzin. *Bu
delikanlının adı Arte'dir.* → codzun, coxons.

gyuli gül. [nculi; dadala]

gyulva batı. + Batumişi gyulvas Lazepe
skidunan. *Batum'un batısında Lazlar yaşıyor.*

gza yol. + Nakele golaxtare, ceğober'on gza-
skani? *Nereden geçeceksin, yolların kesilmiş.*

ğorğoci kaz.

Ğ ğ

ğ Laz alfabesinin onuncu harfi.

ğaçça kene. + Pucis ğaçça noxers. *İneğin üzerinde kene var.* [ğaçça]

ğaçka kene. → ğaçça.

ğali akarsu, dere, ırmak. [ruba, oruba]

ğalıkaŋu kunduz.

ğanci 1. güç, kuvvet. + Benim ders çalışmak için gücüm var. *Dersi oçalışu ŋeni ğanci miğun.* [taŋeŋi, mencil]

ğanci 2. baldır.

ğanconi güçlü, kuvvetli. + Şana güçlü bir kızdır. *Şana ğanconi bozo ren.* [mencelon]

ğapi boya. + Bu boya hangi renk? *Ham ğaŋi nam peri ren?*

ğapums St. Boyuyor. + Berek resimi ğapums. *Çocuk resmi boyuyor.* → oğaŋu.

ğara çizgi. + Ğaras mevaŋoni do oxoriŋe vidi. *Çizgiyi takip edip eve gittim.*

ğarğals St. Konuşuyor. + Kocık mi kala ğarğals? *Adam kiminle konuşuyor?* → oğarğalu [ixaŋars, isinapams, iŋaramitams, lafups].

ğarums St. Çiziyor. + Şanak resimi ğarums. *Şana resim çiziyor.* → oğaru.

ğeci domuz. + Ğecele ndağis skidunan. *Domuzlar dağda yaşıyor.*

ğnoseri akıllı. [noseri]

ğoci köşe. + Ar oxoris muŋu ğoci uğun? *Bir evin kaç köşesi vardır?*

ğolesti çurŋila! Aman tanrım! [moŋi aŋiŋe, moŋi çurŋila]

ğoma dün. + Ğoma so orŋi? *Dün neredeydin?*

ğoma limci dün akşam, dün gece. + Ğoma limci dersi viçaliŋi. *Dün akşam ders çalıştım.*

ğomaneri dünkü. + Ğomaneri bere so idu? *Dünkü çocuk nereye gitti?*

ğorgoci kaz (hayvan).

ğuli 1. Yanlış. **2.** Çapraz.

ğura ecel, ölüm. + Ğuras çare var uğun. Ölümüne çare yok.

ğureri mefta, ölü. → ğura.

ğurun St. Ölüyor. + Kocı ğurun. *İnsan ölü.* → oğuru.

ğva yanak. + Beres ğvalepe mçita uğun. *Çocuğun yanakları kırmızıdır.*

ğvari 1. Islak. → ŋu, ŋuvi. **2.** Sel, sel suyu.

H h

h Laz alfabesinin onbirinci harfi.

hak bura, burada. + Bere hak ren-i? *Çocuk burada mı?* [ak, hay]

hakele bu tarafa, bu taraftan. [akole, hakole]

hakole bu tarafa, bu taraftan. [akole, hakele]

hakoni buralı. + Şana hakoni ren-i? *Şana buralı mı?* [akoni, hakonuri]

ham bu, bunu. + Ham k̄oçi mi ren? *Bu adam kimdir?* + Hamuk Lazuri isinapams. *Bu Lazca konuşuyor.* + Hamus araba uyonun. *Bunun arabası var.* [am, haya]

hamseri bu gece. + Hamseri ordo onciru minon. *Bu gece erken uyumak istiyorum.* [amseri]

hamtere bunlar. → hantepe.

hamtzo bu yıl. [hantzo, tzo, tzi]

hamuşeni bundan dolayı, bu yüzden, bundan. + Hamuşeni hak vore. *Bundan dolayı buradayım.* [amuşeni, hayaşeni]

hani bunlar. + Hani nak dziri? *Bunları nerede buldun?* [hantepe, antepe, hantere].

hantepe bunlar. + Hantepe çkimi renan do hentepe-ti skani. *Bunlar benimdir, onlar da senin.* [hantere, hamtepe, hani]

hantere bunlar. → hantepe.

hantzo bu yıl. [tzo, hamtzo]

haşo böyle, bu tarafa. + Haşo moxtit. *Bu tarafa gelin.* [aşo]

haşote böylece, böylelikle. + Amedis haşote

sinifi var golvalasen. *Ahmet böylelikle sınıfı geçemeyecek.* [aşote]

hatzi şimdi. + Hatzi ma vulur. *Şimdi ben gidiyorum.* [atzi, hus, huy]

hay burada. [ak, hak]

haya bu + Haya k̄oçi cumadi-çkimi ren. *Bu adam amcamdır.* + Haya mi ren? *Bu kimdir?* + Hayak mektubi çarums. *Bu mektup yazıyor.* → am, ham.

he o. + He k̄oçi Lazi ren. *O adam Laz'dır.* + He tzanas dido mturi mtu. *O sene çok kar yağdı.* [him, hem, heya, iya]

heçae hikaye. [hekyae; pašuri]

hek orada. + Ma hek vorfare. *Ben orada olacağım.* [ek]

hekoni oradaki, oralı. [ekoni, hikoni]

hekyae hikâye. [paşuri]

hem o. + Hem k̄oçi so ulun? *O adam nereye gidiyor?* + Hem oxorişe ulun. *O, eve gidiyor.* + Hemuk mektubi nçarums. *O mektup yazıyor.* [him, heya, iya, em]

hemindoras o zaman, madem öyle. [hemindos, hindos]

hemindos o zaman, madem. → hemindoras.

hemuşeni onun için, yüzden. [emuşeni, hayaşeni]

hemuşı onun. [emuşi, hayaşi]

hentepe onlar. + Hentepe Lazi renan-i? *Onlar Laz mıdır?* [entepe, hentere; hini]

hentere onlar. → hentepe.

heşeni bu yüzden, bundan dolayı. + Heşeni,
ma berepe dido maoropen. *Bu yüzden,
çocukları çok seviyorum.* [hemuşeni, yeşeni]

heşo öyle. + Heşo dulya iven-i? *Öyle iş olur
mu?* [eşo, hişo]

hey orada. → hek.

heya o. + Amedi, heya mektebişe ulun. *Ahmet,
o okula gidiyor.* + Heya oxorcak pavriķas
içalışams. *O kadın fabrikada çalışıyor.* +
Heyak mektubi çarums. *O mektup yazıyor.*
[hem, iya, em]

heyaşeni onun için, o yüzden. [hemuşeni,
himuşeni]

hik orada. + Si hik mu ikum? *Sen orada ne
yapıyorsun?* [ek, hek].

hikoni oradaki, oralı. + Ma hikoni var vore,
hakoni vore. *Ben oralı değilim, buralıyım.*
[ekoni, hekoni].

him o. + Him ķoçi oxori-muşişe ulun-i? *O adam
evine mi gidiyor?* + Him nak ulun? *O nereye
gidiyor?* + Himuk mektubi nçarums. *O mektup
yazıyor.* [hem, heya, iya, em]

himuşeni onun için, yüzünden. [emuşeni,
hemuşeni]

hini onlar. + Ma hini vorsi viçinem. *Ben onları iyi
tanıyorum.* → hentepe.

hişo öyle. + Hişo xavi ziķa var iziķen! *Öyle kötü
söz söylenmez!* [eşo, heşo].

ho evet, öyle. [ko, xo]

hus şimdi. + Hus muya þatere? *Şimdi ne
yapacağız?* [huy, hatzi, atzi].

huy şimdi. [hus, hatzi, atzi].

i Laz alfabesinin onikinci harfi.

ia o. + İa-ti çkimi ren. *O da benim.* + İa Ķelemi-ti çkimi ren. *O kalem de benim.* → iya.

ibgars St. Ağlıyor. + Berek ibgars. *Çocuk ağlıyor.* → obgaru [imgars].

ibirs St. **1.** Oyun oynuyor. + Berepek ĶuĶuşı ibiran. *Çocuklar saklambaç oynuyorlar.* → obiru [isters]. **2.** Şarkı söylüyor. + Ķulaneppek Lazuri ibiran. *Kızlar Lazca şarkı söylüyor.* → obiru [trağodums].

ibons St. Yıkıyor (kendi uzvunu). + Tendak xe ibons. *Tenda elini yıkıyor.* → obonu [imbonams].

içalışams St. Çalışıyor. + Ķoçepek pavriķas içalışaman. *İnsanlar fabrikada çalışıyor.* → oçalışu [itsadeburs].

içaren St. Yazılıyor. + Tenda geçĶapuri mektebis içaren. *Tenda ilkokula yazılıyor.* → oçaru. [inçaren]

içilen St. Evleniyor (erkek). + Amedi, Ayşe Ķala (şĶala) içilen. *Ahmet Ayşe ile evleniyor.* → oçilu [içils].

içils St. Evleniyor (erkek). + Amedi, Ayşe Ķala (şĶala) içils. *Ahmet Ayşe ile evleniyor.* → oçilu [içilen].

içinems St. Tanıyor, tanışıyor. + Tendak paşu-muşu içinems-i? *Tenda dedesini tanıyor mu?* → oçinu.

içoden St. Bitiyor, tükeniyor, neticeleniyor. + Tanuraşi dersi hatzi içoden. *Tanura'nın dersi şimdi bitiyor.* → oçodu.

iduşunams St. Düşünüyor. + Mu iduşunam? *Ne*

düşünüyorsun? → oduunu [imsifons].

idzĶen St. Doyuyor. + Arte ar makvalite idzĶen. *Arte bir yumurta ile doyuyor.* → odzĶu [indzĶen].

ien St. Oluyor. + Gale mu ien? *Dışarda ne oluyor?* → oapu [iyen, iven, ,qven].

iguraps St. Öğreniyor. + Berek nana-muşişen Lazuri iguraps. → oguru. [igurs, digurams]

igurs St. Öğreniyor. + Ma Lazuri vigur. *Ben Lazca öğreniyorum.* → oguru. [iguraps, digurams]

igzals St. **1.** Yürüyor. + Arte gzas igzals. *Arte yolda yürüyor.* **2.** Varmak. + Arte oxorişe igzalu. *Arte eve vardı.* → ogzalu [igzas].

igzas St. Yürüyor. → ogzalu [igzals].

iğams St. Götürüyor (cansız). + Artek kitabepe-muşu mektebişe iğams. *Arte kitaplarını okula götürüyor.* → oğmalu. [imers]

iķaen St. İyileşiyor. → oķau [iķaimen].

iķaimen St. İyileşiyor. + Paşu-çkimi muşeni var iķaimen? *Dedem neden iyileşmiyor?* → oķaimu [iķaen].

ikimocen St. Evleniyor (kadın). → okimocu. [ikomocen, gamitxven]

iķina demir.

iķinaçxa salı günü.

ikips St. Yapıyor, ediyor. + Ma dersi vikip. *Ben ders yapıyorum.* + Berepek mu ikipan? *Çocuklar ne yapuyorlar?* → oxenu. [ikums, ikoms]

iķitxams St. Okuyor. + Artek ĶaĶa ndĶas jur

saatı kitabı ikıtıxams. *Arte her gün iki saat kitap okuyor.* → okıtıx [golionams; itırs].

ikomocen St. Evleniyor (kadın). → okomocu. [ikimocen, gamitxven]

ikoms St. Yapıyor, ediyor. + Ma dersi vikom. Si mu ikom? *Ben ders yapıyorum. Sen ne yapıyorsun?* → oxenu [ikums, ikips]

ikums St. Yapıyor, ediyor. + Tanuk mu ikums? *Tanu ne yapıyor?* → oxenu. [ikoms, ikips]

ilaķirday St. Konuşuyor. + Amedi Lazuri ilaķirday. *Ahmet Lazca konuşuyor.* → olaķirdu [ixaŗars, isinapams, iŗaramitams, ğarğals].

ili kemik. [qvili]

imbonams St. Yıkıyor (uzuv, canlı), yıkanıyor. + Tanuk kaŗula imbonams. *Tanu yıkanıyor.* → ombonu [ibons].

imŗvirs St. Yüzüyor.+ Tanurak ŗxomi steri imŗvirs. *Tanura balık gibi yüzüyor.* → omŗviru [inŗirs, inŗvirs].

imers St. Götürüyor (cansız). + Tzķarik na-moimers tzķarik imers. *Suyun getirdiğini su götürür.* → omalu. [iŗams]

imeselams St. Anlatıyor, bahsediyor. + Nandidik motalepe-muşis meseli umeselams. *Büyükanne torununa masal anlatıyor.* → omeselu [iŗaramitams].

imgars St. Ağlıyor. + Berek muŗeni imgars? *Çocuk neden ağlıyor?* → omgaru [ibgars].

imjorams St. Güneşleniyor. → omjoru [imjors, imjoy].

imjors St. Güneşleniyor. + Artek imjors. *Arte güneşleniyor.* → omjoru [imjorams, imjoray].

imorden St. Büyüyor, geliyor. + Nca imorden ama kva var imorden. *Ağaç büyür ama taŗ büyüzmez.* → omordu [irden].

imsifons St. Düşünüyor. + Ham berek aŗo mu imsifons? *Bu çocuk böyle ne düşünüyor?* →

omsifonu [iduŗunams].

imxors St. Yemek yiyor. + Artek topri do yağı imxors. *Arte bal ile yağ yiyor.* → oŗķomu, oŗķomu [ŗķomups].

incirs St. Uyku uyuyor. + Amedik ķaŗa seris ordo incirs. *Ahmet her gece erken uyuyor.* → onciru.

inŗiten St. Didiniyor, uğraŗıyor, ŗabalıyor. + Şana, "Lazuri dovigurare" ya do inŗiten. *Şana, "Lazca öğreneceğim" diye didiniyor.* → onŗitu.

inŗvirs St. Yüzüyor. + Bere ğalis inŗvirs. *Çocuk derede yüzüyor.* → onŗviru. [imŗvirs, inŗirs]

indzğen St. Doyuyor. → ondzğu [idzğen].

ineri buz. [qineri]

ini ovapu üŗmek. + Andğa dido ini maven. *Bugün ŗok üŗüyorum.* [ini oyapu, qini oqvapu]

ini oyapu üŗmek. + İni mayen. *Üŗüyorum.* [ini ovapu, qini oqvapu]

ini soğuk. + İni diyas-na daŗxuri vogzare. *Soğuk olursa ateŗ yakacağım.* [qini]

inora kış, kış mevsimi. [inuva, qinva, qinoba, ķiŗi]

interneŗi internet. + Si interneŗis amulur-i? *Sen internete giriyor musun?*

inuva kış, kış mevsimi. [inora, qinva].

iŗaramitams St. Konuşuyor, anlatıyor, bahsediyor. + Şanak mu iŗaramitams? *Şana ne anlatıyor?* → oŗaramitu [osinapu; oğarğalu; oxaŗaru; olafu; olaķirdu]

ipŗen St. Doluyor. + Havuzi tamo tamo tzķarite ipŗen. *Havuz yavaŗ yavaŗ doluyor.* → opŗu [yipŗen].

ipti ilk, önce, evvela. [tzoxle]

iptineri birinci. [maarani]

iqonops St. Götürüyor (canlı). + Berek coŗori so iqonops? *Çocuk kōpeđi nereue götürüyor?*

[ionams, iyonams]

iqven St. Oluyor. + Ak mu iqven? *Burada ne oluyor?* → oqvapu [ien, iyen, iven].

irden St. Büyüyor, gelişiyor. + Bere irden. *Çocuk büyüyor.* → ordu [imorden].

iri herkes, tümü, hepsi. + İrik Lazuri vibirit. *Hepimiz Lazca şarkı söyledik.* + Ham oxoris iri dulyape ma vikum. *Bu evde tüm işleri ben yapıyorum.* [mteli, iritso]

iri-aroğorda hep birlikte, beraberce. + İri-aroğorda vixoronat. *Hep birlikte horon oynayalım.*

iri-mutu herşey. → iri-tevuli.

iri-tevuli herşey. + Ham beres iritevuli kuşkun. *Bu çocuk herşeyi biliyor.* [iri-mutu, iri-tuli]

iri-tuli herşey. → iri-tevuli.

iro daima, her zaman, hep, sürekli. [irote, iyya, pãnda]

irote daima, hep. [iro, iyya, pãnda]

isa beraber. [arte]

isimins St. Dinliyor. + Mik Lazuri birapape isimin? *Kim Lazca şarkılar dinliyor?* → osiminu [işkirs, işkinams].

isinapams St. Konuşuyor. + Şanak Lazuri isinapams. *Şana Lazca konuşuyor.* → osinapu [isinapay, iþaramitams, ğarğals].

isinci ok.

isters St. Oyun oynuyor. → osteru [ibirs]

işfasioni istasyon.

işkinams St. Dinliyor. + Şanak radio işkinams. *Şana radyo dinliyor.* → oşkinu [işkirs, isimins, iucams].

işkirs St. Dinliyor. → oşkinu [işkinams, isimins, iucams].

işuven St. Islanıyor. + Bere ğalis işuven. *Çocuk*

derede ıslanıyor. → oşuvu [iğvaren].

itsadeburs St. Çalışıyor. + Oxorcak onfüles itsadeburs. *Kadın bahçede çalışıyor.* → otsadebu [içalışams].

itsxonams St. Tariyor. + Artek toma itsxonams. *Ahmet saçını tarıyor.* → otsxonu. [itsxons]

itsxons St. Tariyor. + Artek otsxecite toma itsxons. *Ahmet tarak ile saçını tarıyor.* → otsxonu. [itsxonams]

iucams St. Dinliyor. + Ma si giucam, si-ti ma miuci. *Ben seni dinliyorum, sen de beni dinle.* → oucu [işkinams, isimins].

iürs St. 1. Diyor, söylüyor, ifade ediyor. + Şanak mu iürs? *Şana ne diyor?* → oşku [tkumers, zoşons]. 2. Okuyor. + Tanurak çitabi iürs. *Tanura kitap okuyor.* → oşku. [iķitxams, golionams]

iven St. 1. Oluyor. + Mu iven? *Ne oluyor?* 2. Biri birşey oluyor. + Arte tzanas dogurale iven. *Arte seneye öğretmen oluyor.* 3. Birine birşey oluyor. + Arte Şanas eksale aven. *Şana Arte'nin kuzeni oluyor.* → ovapu [ien, iyen, iqven].

ixadziren St. Hazırlanıyor. + Şana onciru şeni ixadziren. *Şana uyumak için hazırlanıyor.* → oxadziru.

ixaþars Konuşmak. + Amedik Şana şkala ixaþars. *Ahmet Şana ile konuşuyor.* → oxaþaru [ilaķirday, isinapams, iþaramitams, ğarğals, lafups]

ixarmelen St. Hastanlanıyor. + Kãta inoras bere ixarmelen. *Her kış çocuk hastalanıyor.* → oxarmelu [izabunen].

ixelen St. Seviniyor, mutlu oluyor. + Baba-çkimi bdzirasi dido vixeler. *Babamı gördüğümde çok mutlu oluyorum.* → oxelu [ixels].

ixels St. Seviniyor. → oxelu [ixelen]

ixi rüzgâr, yel.

ixmars St. Kullanıyor, kullanılıyor. + Şanak ağani filifoni muşeni var ixmars? *Şana yeni telefonu neden kullanmıyor?* → oxmaru [oxmarams].

ixoronams St. Horon oynuyor. → oxoronu. [ixorons, xoronaps]

ixorons St. Horon oynuyor. + Tanurak dido mskva ixoronams. *Tanura çok güzel horon oynuyor.* → oxoronu. [ixoronams, xoronaps]

iya o. + İya cami faxeri ren. *O cam kırıktır.* + Ma, iya kulani viçinem. *O kızı tanıyorum.* + İya kulantik Lazuri ğarğalaps. *O kız Lazca konuşuyor.* + İya Xopaşa ulun. *O Hopa'ya gidiyor.* + İyas bere uqonun. *O'nun çocuğu var.* + İyak gyari çkomups. *O yemek yiyor.* [hem, em, heya, ia]

iyen St. Oluyor. + Mu iyen? *Ne oluyor?* → oyapu [ien, iven, iqven].

iyonams St. Götürüyor (canlıyı). + Babak bere-muşe mektebişe iyonams. *Baba çocuğunu okula götürüyor.* → oyonu [iqonops].

iyya daima, hep. [iro, irote, panda]

izabunen St. Hastanlanıyor. + Kõçi ordo ordo izabunen. *Adam sık sık hastalanıyor.* → ozabunu.

izmoce rüya. [ezmoce]

izni izin. + Mudirik magurales izni var meçu. *Müdür öğrenciye izin vermedi.*

J j

j Laz alfabesinin onüçüncü harfi.

jin üst, üstte, üstünde, üstüne. + Ma ncaşi jin vore, coğori ncaşi tude. *Ben ağacın üstündeyim, kopek altında.* [jini]

jindo üstten. [jindole]

jini üstteki, üstündeki. + Jini çarape ikitxit do tudenı boşı svalepes çarıt. *Üstteki yazıları okuyup aşağıdaki boş yerlere yazınız.*

jun St. Uçuyor. + Kınçi Jun do ulun. *Kuş uçarak gidiyor.* → oju [putxun]

jur iki. + Ma jur toli, jur-ti quci (uci) miğun. *Benim iki gözüm, iki de kulağım var.*

jerneçi do vit elli.

jerneçi kırk. [jureneçi]

juroşi ikiyüz.

Jur-sum birkaç.

jurşilya ikibin.

jurşuroni gebe. [korbapşa]

jvana uçak. [maputxoce]

K k

k Laz alfabesinin ondördüncü harfi.

kapça hamsi. [k'apça]

kapçoni hamsili.

kapçoni mçkudi hamsili ekmek.

karaki tereyağı. [puciyağı]

karmafe değirmen. [mskibu]

karfali kağıt, mektup. [çağefi]

kçe beyaz, ak. [xçe]

kçini 1. Yaşlı kadın. **2.** Ak saçlı. → xçini, dida.
[xçini]

kemane kemence.

keşuri buhar, buğu. [tufa]

kiana dünya. [dunya]

kilo kilo. [çilo]

kilomefro kilometre.

kimoci koca, eş. [komoci]

kimoli adam, bay, beyefendi. [komoli, kumoli]

kini beyin. [kuni]

kitabı kitap. [çitabi]

ko evet, öyle. [ho, xo]

komoceri evli kadın. [kimoceri; gamatxveri]

komoci koca, eş. + Ali Ayşeşi komoci ren. *Ali Ayşe'nin kocasıdır.* [kimoci]

komoli adam, bay, beyefendi. [kimoli, kumoli]

korba karın. + Korba matzkunen. *Karnım ağrıyor.* [kolba]

korbaşsa gebe, hamile. [korbate; uxvene; jurşuroni]

korbate gebe, hamile. → korbaşsa.

korme tavuk. [kotume]

kosums St. Süpürüyor. + Şanak oxori kosums.
Şana evi süpürüyor. → okosu. [kosups]

kotume tavuk. [korme]

kovali buğday ekmeği. → mçkudi.

kra boynuz. [akra, arka]

kresti buğu, buhar. [keşuri, tufa]

ktsapa temmuz ayı.

kudi bere, fes, şapka. + Mturi mtvasi berepek
kudi geituman. *Kar yağınca çocuklar bere takıyorlar.*

kulturi kültür. [çulturi]

kumoli adam, bay, beyefendi. [kimoli, komoli]

kuni beyin. [kini]

kva taş. + Kçois kvaşi oxori uğun. *Adamın taştan evi var.*

kvançala çakıl taşı. [tziqvabi]

kvançaru tebeşir.

kyoi köy. [çoi, opuşe]

kyona ışık. [te, tena, çona]

kyuntu hantal. [çuntu]

kyupe küpe. [uciķumbi]

kyutupxana kütüphane. [okitabe]

Ķ ģ

Ķ Laz alfabesinin onbeşinci harfi.

Ķabani bayır.

Ķabilieġi yetenek, kabiliyet.

Ķai datzonen St. Hoşuna gidiyor. + Şanas Lazuri oğarğalu Ķai datzonen. *Lazca konuşmak Şana'nın hoşuna gidiyor.* → Ķai dotzonu [xadzi ayen, Ķai atzonen].

Ķai dotzonu hoşuna gitmek. → Ķai datzonen. [Ķai otzonu; xadzi oyapu]

Ķai iyi, iyice. + Ma Ķai vore. Si muço're? *Ben iyiyim, sen nasılsın?* [vorsı, vrosı, xili]

Ķaite 1. İyilikle. **2.** Hoşçakal.

ĶaĶala adet, tane.

-Ķala birisi ile. + Si mi Ķala ister? *Sen kiminle oynuyorsun?* [şĶala]

Ķalati sepet. → ġiĶina.

Ķale taraf, istikamet. + Nam Ķale ulur? *Hangi tarafa gidiyorsun?*

Ķalmaxi alabalık. [Ķarmaxa]

Ķamtzami kirpik. [tzamtzami]

ĶançuĶali saklambaç oyunu. [ĶuĶuşi]

ĶandĶu çilek. [ĶandĶo]

Ķaoba iyilik, hayır. **Xela Ķaoba** merhaba.

Ķapça hamsi. [kapça]

ĶaĶeġi dayanıklı, sağlam, sert.

ĶaĶi ĶaĶi koşa koşa. + Bere ĶaĶi ĶaĶi oxorişe komoxtu. *Çocuk koşa koşa eve geldi.* → oĶaĶu.

ĶaĶula arka, art.

ĶaĶulani gerideki, arkadaki.

Ķaravi gemi, vapur.

Ķarmaxa alabalık. [Ķalmaxi]

Ķartopili patates. [dixomakvali]

ĶasaĶi kasap.

ĶaşĶoli kaşkol.

Ķata arkadaş. [maneĶa, maneĶra]

Ķata her. **Ķata ndĶa** her gün. **Ķata tuta** her ay. **Ķata Ķoçi** her insan.

ĶaĶu kedi. + Si ĶaĶu giyonun-i? *Senin kedin varmı?*

ĶaĶugza patika. [mçuĶapugza]

Ķavalti kahvaltı. [çuĶumaneri gyari]

Ķave 1. Kahve. **2.** Kahvehane.

ĶazaĶi kazak.[anteri]

Ķazeta gazete. **Lazuri Ķazeta** Lazca gazete.

Ķeleme kalem. + Aya Ķeleme mişi ren? Aya Ķeleme mişi ren? *Bu kalem kimindir?* [oçuĶaşe]

Ķeġi çomak, çubuk. [biga]

Ķibiri diş. [Ķibri]

ĶiĶili gaga.

Ķila anahtar. [nĶola, Ķola]

Ķinçi kuş. [Ķvinçi]

Ķiravati kırıvat.

Ķiravati kravat.

Ķiſi kiſ, kiſ mevsimi. → inora.

Ķiti parmak. + Ar xes naĶo Ķiti miĶunan? *Bir elde kaĶ parmaĶımız var?*

Ķitxala soru. + Tudenı Ķitxalas cuĶaſi meĶit. *Alttaki soruya cevap verin.* → oĶitxu.

Ķitxeri tahsilli, okumuſ. + Arte Ķitxeri biĶi ren. *Arte tahsilli delikanlıdır.* → oĶitxu.

Ķitxoms St. Soruyor. + Alik, oxori so ren ya do Ayſes Ķitxoms. *Ali, ev nerede diye Ayſe'ye soruyor.* → oĶitxu [Ķitxums, iĶitxams, iĶitxay].

Ķitxums St. Soruyor. + Alik Ayſe Ķitxams. Ali Ayſe'yi soruyor. → oĶitxu [Ķitxoms, iĶitxams, iĶitxay].

Ķizi kaſık. [Ķuzi]

ĶoĶi insan, adam, erkek.

ĶoĶineburi insanca, adamca.

Ķoda 1. Avlu. **2.** Duvar.

ĶoĶona sivrisinek.

ĶoĶore kabak. [ore, feli]

Ķola anahtar. [nĶola, Ķila]

Ķolai kolay.

Ķoli Ķekirge. [mĶoli]

Ķolo acı (tat). [pĶiĶe]

ĶoltuĶi koltuk.

Ķoma duman.

ĶoĶa 1. Alın. [qva]

ĶoĶa 2. KeĶĶe. [ſereĶi]

Ķoretsxa sayı.

Ķoretsxums St. Sayı sayıyor. + Tanurak jur do jur Ķoretsxums. *Tanura ikiſer ikiſer sayıyor.* → oĶorestxu.

ĶorĶoni sivrisinek. [ĶoĶoni, ĶoĶona]

ĶoſĶaĶmalu ſeĶmek, ayıklamak. → ĶoſĶuĶams. [goſaĶmalu]

ĶoſĶuĶams St. SeĶiyor, ayıklıyor. → ĶoſĶaĶmalu.

ĶoĶula ense. [ĶoĶola]

Ķoxa ekſi. [mjai, mĶoxa; ſtiĶo]

Ķoxlidi midye.

Ķromi soĶan.

ĶuĶxe ayak. **Xe do ĶuĶxe** el ve ayak.

ĶuĶxete yayan, ayakla.

Ķudeli kuyruk. **ĶaĶuſi Ķudeli** Kedinin kuyruĶu.

ĶuĶma gūĶūm.

Ķuku guguk kuſu.

Ķukuſi saklambaĶ oyunu. [ĶanĶupalı]

Ķulani kız. [bozo]

Ķuli iskemle, tabure. [troni, ordzo]

ĶumĶa gūbek. [umĶa; tziĶa]

Ķundura ſubat ayı. [tutamĶule]

ĶuĶavi enik, kūpek yavrusu. [laĶoĶi]

Ķuzi kaſık. [Ķizi]

Ķvali peynir. [vali, qvali]

ĶvanĶxi 1. Sol, sol taraf. → Ķvaza. **2.** Ters, ters istikamet.

Ķvantsa testi, su testisi.

Ķvari karga. [ĶarĶa]

Ķvaza sol, sol taraf. → ĶvanĶxi, marzĶva.

ĶvinĶi kuſ. [ĶinĶi]

L I

I Laz alfabesinin onaltıncı harfi.

laçi köpek. [layçi, çoğori]

lafups St. Konuşuyor. + Şanak mu lafups? *Şana ne konuşuyor?* → olafu [ixaşars, isinapams, işparamitams, ğarğals].

lai sanki. + *Lai bere vore.* Sanki çocuğum. → mitam.

laķatķa sapan. [şurduli]

laķoři enik, köpek yavrusu. [ķuřavi]

lamba lamba.

layçi köpek. [laçi, çoğori]

Lazi Laz. + Arte Laz delikanlısıdır. *Arte Lazi biçi ren.*

Lazuri Lazca. + Sen Lazca biliyor musun? *Si Lazuri ğiçkin-i?*

lazuşi mısır. + Nana-çkimik lazuri oxominams? *Annem mısır kurutuyor.*

leba geç. + Ma ķaķa seris leba var vincir. *Ben her gece geç uyumuyorum.* [yano]

leri sarımsak. + Leri ğonşams. *Sarımsak kokar.*

leşki dudak. [çabri]

leşa toprak. + Bizim çok toprağımız yok. *řķu opşa leşa var miğunan.*

leşaore patates. [dixomakvali]

leşaşperi kahverengi. [ķaveřperi]

lilve sebze, zerzevat.

limbotsa eğrelti otu. [bilontsa]

limci akşam. [lumci]

limcineri akşamki. **Limcineri cari** akşam yemeğİ. [lumcineri]

limoni limon.

linci bakır.

lişadre erkek çakal. → mķyapu.

lira lira.

lise lise.

livadi bahçe. [onşule]

lobya fasülye. [xaci]

logonta lokanta.

loqa tatlı. [loya]

loresima papatya.

lotsa 1. nahoş. **2.** tatlı.

loya tatlı. [loqa]

lu lahana. **Lu zeri** lahana ezmesi. [luqu]

luği incir.

luķna mum. [nuķla]

lulututa mart ayı. [marşi]

lumci akşam. [limci]

lumcineri akşamki. **Lumcineri gyari** akşam yemeğİ.

lumcun St. Akşam oluyor. + Lumcun, ačkva oxoriře mendaptat. *Akşam oluyor, artık eve gidelim.* → olumcu.

luqu lahana. [lu]

M m

m Laz alfabesinin onyedinci harfi.

ma ben, bana. + Ma magurale vore. *Ben öğreniyim.* [man]

maarani birinci. + Lazuri osinapus maarani ma vore, ya tku bozok. *Lazca konuşmada birinci benim dedi kız.* [iptineri]

maşani altıncı. + Çkimi biçi hatzi ortamektebişi maşani sınıfis ren. *Benim oğlum şimdi ortaokul altıncı sınıftadır.*

mabire şarkıcı, türkücü. [mabirale]

macida sofrası. [magida]

maçare yazar, muellif. → oçaru.

maçi maç. + Futboluşi maçi miğunan? *Futbol maçımız var.*

maçxome balıkçı. + Tutasteşi baba maçxome ren. *Tutaşte'nin babası balıkçıdır.* → çxomi.

maçxorani dokuzuncu.

madulye işçi. + Madulyeppek pavriķas içalışaman. *İşçiler fabrikada çalışıyorlar.* [madulyale]

maeçani yirminci.

magida sofrası. [macida]

magurale öğrenci. + Şana magurale ren-i? *Şana öğrenci mi?* [magure]

mağala yüksek. + Kınçi mağala qas (aras/ toṭis) kogelaxedu. *Kuş yüksek bir dala kondu.*

mağare ressam. → oçaru, resimi.

maisi mayıs ayı.

majura ikinci, diğer, öbür, öteki, ayrıca.

Majurape diğerleri. [majurani]

majurani ikinci. + Şana maarani sınıfi kogolaxtu do hatzi majurani sınıfis ren. *Şana birinci sınıfı geçti, şimdi ikinci sınıfta.*

maķarina makarna.

maķazete gazeteci.

maķitxe okur, kitap okuru. → oķitxu.

makvali yumurta. [markvali]

mamuli horoz. [mumuli]

man ben, bana. + Man xvala var vore. *Ben yalnız değilim.* [ma]

manavi manav.

mance mal sahibi, patron, sahip.

mandalina mandalina.

mandzageri komşu. + Mandzagerepe-çkimi dido ķai renan. *Benim komşularım çok iyidir.* [marte]

maneba arkadaş, dost. [manebra]

manişa çabucak, çabuk. + Oxorcak dulyape-muşı manişa doçodinu do dinciru. *Kadın işlerini çabucak bitirip uyudu.* [evedı]

maoşani yüzüncü.

maotxani dördüncü.

maovrani sekizinci.

maṗazule ateş böceği. [ṗaṗazulya]

maputxoce uçak. → oputxu.

mapxa açık hava, karsız ve yağmursuz hava. → doba.

maqvaperi yoğurt. [mevaperi, meyaperi]
mariaşina ağustos ayı. [ağustozi]
markvali yumurta. [makvali]
marte komşu. [mandzageri]
marţi mart ayı. [lulu tuta]
marzgva sağ, sağ taraf. → kvançxi.
marzgvani sağ taraftaki, sağdaki.
masa masa. [sʃoli]
masumani üçüncü. [masuma]
maşkvitani yedinci. [maşkvitani]
matzindi yüzük. [matzkindi]
matzkindi yüzük. [matzindi]
mafiatore tiyatrocü.
mavitani onuncu.
maxaçe çiftçi, çiftlik işi ile uğraşan. → oxaçku.
maxutani beşinci.
mazaþu soğuk algınlığı, nezle, grip.
mazuğale denizci. → zuğa.
mboli bol. + “Ma ne mboli para ne-ti mboli oçkomale miğun”, ya tku kcoçik. *Benim ne bol param ne de bol yiyeceğim var, dedi adam.*
mbonums St. Yıkıyor (bir canlıyı, başkasını). → ombonu, obonu. [bonups, bonums]
mbuli kiraz. [buli]
mbulora haziran ayı.
mbura boz, gri. [bura, beşti]
mcixi yumruk.
mcumu tuz.
mcve eski. → mcveşi.
mcveri kurt. [mgeri]
mcveşi eski. **Mcveşoras** eski zamanlarda. + Tendaşi oxori mcveşi ren. *Tenda'nın evi*

eskidir.

mçaci sinek.
mçapu çakal. [mçyapu]
mçeşi çoban. [mçkeşi]
mçima yağmur. + Mçima mçims-i? *Yağmur yağıyor mu?* [çima]
mçims St. Yağmur yağıyor. + Mçima mçims. *Yağmur yağıyor.* → omçimu.
mçipe ince. + Karfali mçipe ren. *Kağıt incedir.*
mçire geniş, yayvan. + Amedis mçire mxucepe uğun. *Ahmet'in geniş omuzları var.*
mçita kırmızı, kızıl, al. + Ma mçita peri dido maoropen. *Ben kırmızı rengi çok severim.*
mçkeşi çoban. [mçeşi]
mçkidi mısır ekmeği. [mçkudi, mçudi]
mçkudi mısır ekmeği. [mçkidi, mçudi]
mçoxa ekşi. [koxa; sʃipo; mjai]
mçu bağırsak.
mçudi mısır ekmeği. [mçkudi, mçkidi]
mçveti damla. [tikı]
mçxu iri, kalın. + Hakonuri ncalepe dido mçxu renan. *Buradaki ağaçlar çok iridirler.*
mçxuri koyun (hayvan).
mçxvapa sıcak hava. [çxvapa]
meci imece. [nodi]
meçams St. Veriyor, ödüyor. + Babak biçi-muşis nosi meçams. *Baba oğluna akıl veriyor.* → meçamu.
meçamu vermek, ödemek. → meçams.
meçireli zor, çetin. [çetini]
medi umut, ümit. + Ma mitişi medi var miğun. *Benim kimseden umudum yok.*
meele mahalle. + Si nam meeles xer? *Sen*

hangi mahallede oturuyorsun?

megnu anlamak. → nagneps. [ognu]

meğaru işaretlemek. → nuğarams.

mektebi mektep, okul.

mektubi mektup.

mele öte. + Çkimi oxori Amedişi oxorişi mele ren. *Benim evim Ahmet'in evinin ötesindedir.*

meli tilki.

memlekefi memleket. [dobadona]

memsofa koltuk.

memuri memur.

menceli güç, kuvvet, mecal. [ğancı]

menceloni güçlü. [ğanconi]

mendra uzak. + Oxori-skani mektebişe mendra ren-i? *Evin okuldan uzak mı?*

meqonu devam etmek, takip etmek. → noqups. [meyonu].

Mergeli Megrel. Lazlara yakın akraba bir Kafkas halkı.

Mergeluri 1. Megrelce, Megrel dili. **2.** Megrellere özgü olan.

meseli masal. [paramiti]

mesleği meslek.

meşonu ummak, ümit etmek. → meşonums. [meşvenu]

meşonums St. Umuyor, ümit ediyor. + Artek, Tanura andğa moxtasen ya do meşonums. *Arte Tanura'nın bugün geleceğini umuyor.* → meşonu.

meşvelu yardım etmek, yardım. → nuşvelams.

meşvens St. Umuyor, ümit ediyor. + Artek, Tanura moxtasen ya do meşvens? *Arte Tanura'nın geleceğini umuyor?* → meşvenu.

meşvenu ummak, ümit etmek. → meşvens.

[meşonu]

mevaperi yoğurt. [meyaperi, maqvaperi]

mevzu konu.

mexi şimşek. → dovalu.

meyaperi yoğurt. [meyaperi, maqvaperi]

meyonu devam etmek, takip etmek. → nayonen. [meonu, meqonu]

meyve meyve.

mezuni mezun. **Mezuni oyapu** mezun olmak.

mgara ağıt, matem, taziye. [bgara]

mgeri kurt. [mcveri]

Mğesti Fındıklı kasabası. [Vitze]

Mğesturi Fındıklı kasabasından olan.

mi kim. + Bu adam kim? *Ham kçoçi mi ren?*

milioni milyon. + Mpolis vit milionişen dido kçoçi skidun. *İstanbul'da on milyondan çok insan yaşıyor.*

minci çökelek. [mindzi]

mişi kimin. + Ham mişi bere ren? *Bu kimin çocuğu?*

mitam sanki, güya. + Mitam, mzoğa nciris'fu (nciris orfu). *Sanki deniz uykudaydı.* + Mitam, bomtzuranam ya do kai dulyape okoxu. *Güya, düzeltiyorum diye iyi işleri bozdu.* + Mitam, çku mşınaman xolo tembeli. Güya gene bizi tembel sayıyorlar. → lai.

miti kimse. + Berek mitis muttu var utzumers. *Çocuk kimseye birşey söylemiyor.*

mitxa biri, birisi. + Amedik "gzas mitxa bdziri", ya tku. *Ahmet, yolda birisini gördüm, dedi.*

mja 1. Süt. → mjalva. **2.** Ayran. → tani.

mjaçxa pazar günü.

mjai ekşi. [mçoça; koxa; şiפו]

mjalva süt. + Berek mjalva şums. *Çocuk süt*

içiyor. [mja]

mjoli dut meyvesi, dut ağacı.

mjora güneş. + Mjora yulun. *Güneş doğuyor.*

mjors St. Güneş ışıyor. + Mjora mjors. *Güneş ışıyor.* → omjoru.

mjvabu kurbağa.

mķoli çekirge. [ķoli]

mķule kısa. + Baba-çkimi mķule ķoçi ren. *Babam kısa (boyu) adamdır.*

mkveri un. [mçveri]

mķyapu çakal. [mçapu]

mludi sincap. [dzemuri, ğalya]

modvalu 1. Giyinmek, giymek (bel altı, yüzük vs.). → moidums, moydums, moidumers. **2.** Ayakkabı.

moğaleri yorgun. [doçķinderi, nçineri]

moğardu yorulmak. → moğardun. [doçķindu, donçinu]

moğardun St. Yoruluyor. + Ayşe dersi oçalışute moğardun. *Ayşe ders çalışmaktan yoruluyor.* → moğardu, doçķindu.

moidums St. Giyiyor (bel altı, yüzük vs.). + Tanurak ponşuli moidums. *Tanura pantolon giyiniyor.* → modvalu [moydums, moidumers]

moiselen St. Kalkıyor. + Amedi çumanişe saati ovros moiselen. *Ahmet, sabah sekizde kalkıyor.* → moselu [eiselen].

mole beri. + Si mele do ma mole/ Sole gdzira si sole? *Sen ötede ben beride/ Seni nerede göreyim, nerede?*

molva gelmek. → mulun. [moxtimu].

monçinora yaz. [yazi]

mondo belki. + Amseri Amedi çkimi oxorişe moxtasen mondo. *Bugece Ahmet belki benim evime gelecek.*

moni boncuk. [zenişi]

monķa ağır. + Kva dişķaşen monķa ren. *Taş odundan ağırdır.*

moqonaps St. Getiriyor (canlı). + Berek çoğori oxorişe moqonaps. *Çocuk köpeği eve getiriyor.* → moqonu [moqonams, moyonams].

moqonu getirmek (canlı). → moqonaps. [moyonu].

morderi büyük. [didi, beşi]

moro elbette, peki, tabi ki. **Moro mu! Ya ne!**

moselu kalkmak. → moiselen. [eselu]

mot niye, neden, niçin. + Mot moxti? *Niye geldin?*

mota torun, yavru. [motali]

motsurdu özlemek. → motsurdun. [gonçelu; oķomandu]

motsurdun St. Özlüyor. + Artes baba-muşı motsurdun. *Arte babasını özlüyor.* → motsurdu.

motzondü beğenmek. → motzondun.

motzondun St. Beğeniyor. + Tanuras ağani oxori dido motzondü. *Tanura yeni evi çok beğendi.* [motzondü]

moxtimu gelmek. → mulun. [molva]

moydums St. Giyiniyor (bel altı, yüzük vs.). + Tanurak ponşuli moydums. *Tanura pantolon giyiniyor.* → modvalu [moidumers].

moyonams St. Getiriyor (canlı). + Artek mektebişen ar ķařu komoyonu. *Arte okuldan bir kedi getirdi.* → moyonu [moqonams, moqonaps].

moyonu getirmek (canlı). → moyonams. [moqonu]

mpula sis, bulut. + Ngolas mpula yulun. *Yaylada sis yayılıyor.* [mşula]

mþula sis, bulut. → mpula.

msici sarmaşık. [msuci]

msifonapa düşünce, görüş, düşünmek. → omsifonu.

msifoneri düşünerek. → duşuneri, omsifonu.

mskibu değirmen. [karmaþe]

mskva güzel. + Şana dido mskva bozo ren.
Şana çok güzel kızdır.

mskveri geyik, karaca.

msuci sarmaşık. [msici]

msva kanat. **Ėinçişi msva** kuş kanadı.

mşkiridoni kırlangıç. [şilidoni]

mşkironeri acıkmış, aç. [mşkorineri]

mşkironi açlık. [mşkorini]

mşkurinale korkak, ödle. [mşkurinace]

mşkvela fidan.

mteli bütün, hepsi, herkes, tüm. + Mteli dalepe hak renan. *Bütün kız kardeşler buradalar.* [iri]

mtilana gerçekten, hakikaten, sahi, sahiden. + Şana oxorişe var moxtasen-i, mtilana? *Şana eve gelmeyecek mi gerçekten?*

mtini hakiki, gerçek. + Mtini zoþon-i? *Gerçek mi söylüyorsun?*

mtinoba hakikat, gerçeklik.

mtiri kayınpeder.

mtsa sema, gök. [ntsa]

mtsika az. + Ėoçis mtsika geçareli uğun.
Adamın az parası var.

mtskviþura tavşan.

mtsudi yalan. + Mtsudi mot isinapam! *Yalan konuşma!*

mtsudilace yalancı.

mtsudişi boşuna, yalandan, beyhude. +

Mtsudişi mot isinapam, mitik skani var icers?
Boşuna konuşma, kimse sana inanmıyor.

mtsxade gerçek. + Ezmocces var mtsxades voret. *Rüyada değil, gerçek hayattayız.* [mtsxace]

mtsxuli armut.

mtugi fare, sıçan. [mtui, mtuci]

mtui fare, sıçan. [mtugi, mtuci]

mtums St. Yağıyor (kar, taş vs.). + Kva var mtums, mturi mtums. *Taş yağmıyor, kar yağıyor.* → omtu. [mtups]

mturi kar. + Mturi mtums. *Kar yağıyor.* [mtviri]

mtuti ayı. + Mtutepe so skidunan? *Ayılar nerede yaşıyor?*

mtviri kar. + Mtviri mtums. *Kar yağıyor.* [mturi]

mtzþo karayemiş. + Mtzþo oþþkomu dido þai matzonen. *Karayemiş yemeyi seviyorum.* [mtzu]

mtzþuli sivri. [mtzuli, tzungi]

mtzþupi karanlık. + Beres mtzþupişe aşkurinen. *Çocuk karanlıktan korkuyor.* [mtzupi]

mtzu karayemiş. [mtzþo]

mtzuli sivri. [mtzþuli]

mtzupi karanlık. [mtzþupi]

mtzutxe tuzlu.

mu kendi. + Muk mitzu. *Bana kendi söyledi.*

mu ne. + Mu iþur? *Ne diyorsun?*

mþa ot, bitki. [mþka]

mualimi öğretmen. [dogurale]

muþo nasıl. + Muþo're? *Nasılsın?* [muþe]

mudiri müdür.

muendisi mühendis.

mugvala yuvarlak. + Dünya mugvala ren. *Dünya yuvarlaktır.* [murgvala]

mıka bitki, ot, orman. [mıka]

mıkuri vahşi, yabani. [mıuri]

mula karaağaç.

mulun St. Geliyor. + Bere oxorişe mulun. *Çocuk eve geliyor.* → molva, moxtimu.

mumuli horoz. [mamuli]

mundes ne zaman. + Amedişi nana mundes mulun? *Ahmet'in annesi ne zaman geliyor?*

mundi dip, kış.

muperi ne biçim, ne gibi. + Muperi porça dologokuns? *Senin üzerinde ne biçim giysi var?*

mureci kasvetli hava, kapalı hava, bulutlu hava. → omurecu.

murecums St. Hava bulutlanıyor, hava kapanıyor. + Taroni murecums. *Hava bulutlanıyor.*

murutsxi yıldız. [muruntsxi]

musafiri misafir.

muştaçi bıyık. [oşmeşi]

muşbura ona göre, kendi kendine (o), kendince (o).

muşeni neden, niçin, niye. + Muşeni hak vorert? *Neden buradayız?* [muyaşeni]

muşeni-ki çünkü. + Muşeni-ki ma si maoroper. *Çünkü ben seni seviyorum.*

muşi onun. + Ham, muşi oxori ren. *Bu, onun evidir.* → hemuşi.

muteşevli kendince. + Berek muteşevli isters. *Çocuk kendince oynuyor.*

muti birşey. [mutu]

mutu birşey. + Mutu tkvare-i? *Bir şey diyecek misin?* [muti]

mutxa şey. + Mutxa gitzvare. *Sana bir şey diyeceğim.*

mutxaperi garip, tuhaf. + Amedi mutxaperi bere ren. *Ahmet garip bir çocuktur.*

mıta kül.

mıva iplik.

muya ne. + Muya gağodu? *Ne oldu sana?* [mu]

muyaperi ne biçim. + Muyaperi dulya mağodes! *Başımıza ne biçim iş geldi!* → muperi.

muze müze.

muzi muz.

muziği müzik.

mxirace hırsız.

mxolule kertenkele.

mxuci omuz.

mzesku kara tavuk.

mzguda bitki. [mıka]

mzoğa deniz. [zuğa]

N n

n Laz alfabesinin onsekizinci harfi.

nagneps St. Anlıyor. ♣ Şanak Lazuri nagneps. *Şana Lazca anlıyor.* → megnu [ognams, oxotzonams].

nağarya gürültü.

nak nerede, nereye. + Nak ulur? *Nereye gidiyorsun?* + *Bere nak on? Çocuk nerede?* [so]

nakele nereden. + Si nakele mulur? *Sen nereden geçiyorsun?* [sole]

naķo nekadar. + Beres naķo ķeleml uķun. *Çocuķun kaķ kaleml var?* [naķu]

nakonuri nereli. + Şana nakonuri on? *Şana nerelidir?* [sonuri]

nam 1. Hangi, hangisi. + Nam saatıs dersl iķalişam? *Hangi saatte ders ĉalışıyorsun?* + Nam sınıf ore? *Hangi sınıftasın?* **2.** Kaçınıcl. + Ma maxutani sınıfıs vore. Si nam sınıfıs ore? *Ben beşinci sınıftayım, sen kaçınıcl sınıftasın?* + Nam tutas voret? *Hangi/ kaçınıcl aydayız?* + Nam zıķa nam resiml şeni ren, guķarit. *Hangi kelime hangi resim iķindir, iķaretleyiniz.*

nana ana, anne, valide. + Ma nana-ķkimi yopşa pķorop. *Anneml ĉok seviyorum.*

nananena anadil. + Lazuri ķkimi nananena ren. *Lazca benim anadilimdir.*

nanaotsxe üvey anne. [ogenana]

nandidi anneanne, babaanne, nine. [bedi; didinana]

nani ninni.

natura doķa, tabiat.

natureli doķal.

naxums St. ĉamaşır yıkıyor. + Qoķık berepe-muşışı dolokunupe naxums. *Adam ĉocuklarının giyeceklerini yıkıyor.* → onaxu. [naxups]

naya hangi, hangisi. [nam]

nayla serender. → bageni, serende.

nayonen St. Devam ediyor, takip ediyor. + Man memayonit. *Beni takip edin.* → meyonu.

nca aķaĉ. **Mtsxulişi nca** armut aķacı. [ca]

ncalepuna aķaĉlık.

nceni buzaķı, dana. [ngeni]

nĉai ĉay. + Nana-ķkimik nĉai şums. *Annem ĉay iĉiyor.* [ĉai]

nĉara yazı. [ĉara]

nĉarums St. **1.** Yazıyor. → ĉarums. **2.** Yazılıyor. → iĉaren.

nĉaruy St. **1.** Yazıyor. → ĉarums. **2.** Yazılıyor. → iĉaren.

nĉineri yorgun. [doķķinderi; moķaleri]

nĉxun St. Isınıyor (hava). → onĉxu. [ķibun]

ndaķi daķ. [germa]

ndķa ģun. + Andķa nam ndķa ren? *Buģun ģunlerden ne?* **Ndķa do ndķa** ģunbegun.

ndķaleri ģundüz. + Şanak ndķaleris iĉalişlams. *Şana ģundüz ĉalışıyor.*

ndķaluri ģünlük. + Artek ndķaluri-muşıs pķanda ĉarums. *Arte ģünlüģüne herģun yazıyor.*

ndķura demin, az evvel, kısa sure önce. [ndķora]

ndura sağır. [uca]

nedzi ceviz, ceviz içi.

neġna kapı. [eġna]

nen dil, lisan, ses. → xoma.

nenapuna sözlük. [ziġapuna]

nenoni konuşkan, hoş sohbet.

ngeni buzağı, dana. [nceni]

ngola yayla. [gola]

nisa gelin. [nusa]

nişani nişan. + Bozos nişani kodudves. *Kızı nişanladılar.* → noġame, noġamisa.

nġola anahtar. [ġila, ġola]

nġoli çekirge. [mġoli]

noġare metin, yazı. + (*Helimişi Xasani*)
Noġarepe ġkimi-ti, ġkimi va ren, ġoġi vore, ia-ti ġoġişi ren. *Yazılarım da benim değil, ben insanım, o da insanların.*

noderi 1. İmece. **2.** İmeceye katılan kişi.

nodi imece. [meci]

noġa çarşı, pazar.

noġame nişanlı erkek. → noġamisa.

noġamisa nişanlı kız. → noġame.

noġare resim. → oġaru, maġare [resimi].

noġari şehirli. + Ma noġari var vore, opuġari vore. *Ben şehirli değil köylüyüm.* [noġuri]

noqups St. Devam ediyor, takip ediyor. + Coġori beres noqups. *Köpek çocuġu takip ediyor.* → meqonu [naonen, nayonen].

normali normal.

noseri akıllı. + Amedi noseri ġoġi ren. *Ahmet akıllı adamdır.*

nosi akıl. + ġaġais nosi-muşi motzondun. *Herkes kendi aklını beġenir.*

nostoneri leziz. + Uşkuri nostoneri ren-i? *Elma lezzetli mi?*

nostoni lezzet, tat. + Kapġonişi nostoni mutus var uġun. *Hamsili ekmeġin tadı hiçbir şeyde yok.*

notkvame deyim. → otku, tkumers.

notzile parça, kısım.

noxene eser, yapıt.

ntasi çekirdek, tohum. [tasi, ġġkemi]

ntoli tane. **Lazuġi ntoli** fasülye tanesi.

ntsa gök, sema. [m TSA]

ntsa oġkabu gökkuşağı. [runtsi, ntsa orġapu]

ntsana kızılgerdan kuşu. + Ntsanas motalepe uyunun. *Kızılgerdan kuşunun yavruları var.* [tsana]

ntsxeni at. + At koşuyor. *Ntsxeni uġaġams.*

ntsxeni leri kardelen bitkisi.

nuġarams St. İşaretliyor. + Tudenı çaras nuġarit. *Aşağıdaki yazıyı işaretleyiniz.* → meġaru.

nuġla mum. [luġna]

nuġu 1. Çene. **2.** Ağız. [pici]

numera numara.

nunu öcü. [xoxo]

nusa gelin. [nisa]

nusadi yenge.

nuşvelams St. Yardım ediyor. + ġoġepek artıġatis nuşvelaman. *İnsanlar birbirine yardım ediyor.* → meşvelu.

o Laz alfabesinin ondokuzuncu harfi.

oapu olma, olmak. → ien. [oyapu, ovapu]

obaru esmek. → bars.

obgaru ağlamak. → ibgars. [omgaru]

obğe yuva. **Ķinçisi obğe** kuş yuvası.

obiraşe oyuncak. [osteroni]

obiru 1. Oyun oynamak. → ibirs. [osteru]. **2.** Şarkı söylemek. [oŧrağodu]

obonale banyo.

obonu 1. Yıkamak. → ibons. **2.** Yıkanmak (uzuv, canlı). → bonums. [ombonu]

ocare mutfak. + Berepek ocares cari imxoran. *Çocuklar mutfakta yemek yiyorlar.* [ogyare]

ocoxu çağırmaq. → ucoxams [oyoxu].

oçalıŧu çalışmak. → içalıŧams. [otsadebu]

oçandu davet etmek. → uçandams.

oçaraşe kalem. [ķelemi]

oçaru yazmak, yazılmak. → çarums, içaren.

oçilu evlenmek (erkek). → içils, içilen. [okomocu, okimocu, gamatxu]

oçinu tanımak, tanışmak. → içinems.

oçitxu sormak. → oķitxu.

oçkinu bilmek. → uçkin, uŧkun.

oçķomale yiyecek. [oŧķomale]

oçķomu yemek yemek. + Si mu oçķomu ginon? *Sen ne yemek istiyorsun?* → imxors, çķomups. [oŧķomu]

oçodinams St. Bitiriyor, tamamlıyor, tüketiyor. + Tanurak dersepe-muŧi doçodinu. *Tanura derslerini bitirdi.* → oçodinu.

oçodinu bitirmek, tüketmek, tamamlamak. →

oçodinams.

oçodu bitmek, tükenmek, neticelenmek. → içoden.

oçopu yakalamak. → çopums.

oçume yarın. + Şana oçume noğaşe idasen. *Şana yarın çarşıya gidecek.* [çume]

oçxu yıkamak (nesne). → çxams.

oda oda. + Şana odas ren. *Şana odadadır.*

oditsinams St. Güldürüyor. + Palyaçok berepe oditsinams. *Palyaço çocukları güldürüyor.* → oditsinu.

oditsinu gülmek, güldürmek. → ditsams, oditsinams.

oduşunu düşünmek. → iduşunams. [omsifonu]

odze ağaç mantarı.

odzğams St. Doyuruyor. + Oxorcak ķaŧa ndğas ķaŧupes oçķomale meçams do odzğams. *Kadın her gün kedilere yemek verip doyuruyor.* → odzğu.

odzğu 1. Doymak. → idzğen. **2.** Doyurmak. → odzğams. [ondzğu]

odziru 1. Görmek. + Ma miti odziru var minon. *Ben kimseyi görmek istemiyorum.* **2.** Bulmak. → dzirems.

odzitsinams St. Güldürüyor. + Şanak Tanura odzitsinams. *Şana Tanura'yı güldürüyor.* → oditsinu.

odzitsinoni gülünç, komik. + Oditsinoni dulya mağodes. *Başımıza gülünç bir iş geldi.*

odzitsinu 1. Gülmek. → ditsams. **2.** Güldürmek. → oditsinams.

ofridi kaş. [ofidi]

ofute 1. Civar, etraf. 2. Köy. [kyoi, opu]te]
oge üvey. [otsxe, antrise]
ogi ön. + Çkimi oxorişi ogi mtsxuli ceren. *Benim evimin önünde armut ağacı vardır.* [oği, tzoxle]
ognams St. 1. Anlıyor. + Si Lazuri ognam-i? *Sen Lazca anlıyor musun?* [nagneps, ozotzonams] 2. Duyuyor. + Si çkimi ognam-i? *Sen beni duyuyor musun?* → ognu.
ognapams St. Anlatıyor, belletiyor, belli ediyor. → ognapu.
ognapu anlatmak, belletmek, belli etmek.
ognu 1. Anlamak. → ognams [oxotzonu]. 2. Duymak. → ognams.
ogoru 1. İstemek. → unon. 2. Aramak. → gorums, gorups.
oguraps St. Öğreniyor. + Artek Lazuri igurs. *Arte Lazca öğreniyor.* → oguru. [ogurams]
ogurgulu gök gürlemek. → gurgulams. [oxontsu]
oguru 1. Öğrenmek. → igurs, igurams, iguraps 2. Öğretmek. → oguraps [doguru]
ogyare mutfak. [ocare]
ogzalu 1. Yürümek. 2. Varmak. → igzals
oğapı boyamak. → oğapıms.
oğarğalu konuşmak. → oğarğals. [osinapu; oğaramitu; oxağaru; olafu; olağirdu]
oğaru çizmek. → oğarums, noğare, mağare.
oğmale yük. [yuki]
oğmalu götürmek (cansız). → iğams, imers
oğodams St. Yapıyor (birine birşey). + Beres muti mot oğodam. *Çocuğa bir şey yapma.*
oğuru ölmek. → oğurun
oinale 1. Soğutucu. 2. Buzdolabı.
oineti kuzey, kuzey yönü.
oju uçmak. → jun [oputxu]

oğaçxe sonra (birşeyden). [uğaçxe]
oğaimu iyileşmek. → iğaimen
oğapı koşmak. → uğapıms
oğau iyileşmek. → iğaen. [oğaimu]
okimocu evlenmek (kadın). → ikimocen [okomocu, gamatxu]
okitabe kitaplık, kütüphane. [kyutupxana]
okıtxu 1. Okumak. → iğıtxams [golaonu, oğku]. 2. Sormak. → kıtxoms, kıtxums. [oğıtxu]
oğomadu özlemek. → ağomaden [oğomandu; gonçelu; motsurdu]
oğomandu özlemek. → ağomanden [oğomadu; gonçelu; motsurdu]
okomocu evlenmek (kadın). + Şana Amedi şkala ikomocen. *Şana Ahmet ile evleniyor.* [okimocu, gamatxu].
oğoretsxu sayı sayma, sayı saymak. → koretsxums [oğoretsxu]
oğorotsxu sayı saymak. → oğoretsxu.
okosale süpürge. + Artek okosale eçopu do kōdape dokosu. *Arte süpürgeyi alıp avluyu süpürdü.* → okosu.
okosu süpürmek. → kosums.
oğozemcams St. Eşleştiriyor. → oğozemcu.
oğozemcu eşleştirmek. → oğozemcams.
okro altın. **Okro kōçi** altın adam (altın gibi adam). + İrdeni okro kōçi ren. *İrden altın adamdır.*
oğule sonra. [uğule]
okune bilgisayar. + Berek okunes isters. *Çocuk bilgisayarında oynuyor.* → kuni.
olafu konuşmak. → lafups [osinapu; oğarğalu; oğaramitu; oxağaru; olağirdu]
olağirdu konuşmak. → ilağirdams [osinapu; oğarğalu; oğaramitu; oxağaru; olafu]
olimbu sevmek, âşık olmak. → alimben.

[oropumu; oqoropu]
ololi baykuş. [mğu]
olumcu akşam olmak. → lumcun.
olva gidiş, gitmek, ulaşmak. → ulun. [oxtimu]
omalu götürmek (cansız). → imers. [oğmalu]
ombinu susamak. → ambinen. [ouminu]
ombonu Yıkamak (uzuv, canlı), yıkanmak. → mbonums, imbonams. [obonu]
ombri erik. [omuri, qomuri]
omçimu yağmak (yağmur). → mçims
omçu acele etmek. → amçven [doşinu]
omçviru yüzmek. → imçvirs [onçiru, omçviru]
omeselu anlatmak, bahsetmek. → imeselams
omgaru ağlamak. → imgars [obgaru]
omjoreti güney.
omjoru 1. Güneşlenmek. → imjors **2.** Işımak (güneş). → mjors
omordu büyümek, gelişmek. → imorden [ordu]
omsifonu düşünmek. → imsifons [oduşunu]
omşkironu acıkmak. → amşkironen [omşkorinu].
omşkorinu acıkmak. → amşkorinen [amşkorinen].
omtu yağmak (kar, taş). → mtums
omtzeli beşik. [ontzeli]
omurecu bulutlanmak, kapanmak (hava). → murecums
omuri erik. [ombri, qomuri]
ona tarla. [qona]
onaxu çamaşır yıkamak. → naxums.
oncğonu göndermek, yollamak (nesne). → uncğonams.
oncğore ayıp, utanç.
oncirams St. Uyutuyor. + Amedik bere

oncirams. *Ahmet çocuğu uyutuyor.* → onciru.
oncire yatak. + Berepe nam oncires inciran? *Çocuklar hangi yatakta uyuyorlar.*
onciru 1. uyumak. → incirs. **2.** uyutmak. → oncirams.
onçaru yazmak, yazılmak. → nçarums. [oçaru]
onçitu didinmek, uğraşmak, çabalamak. → inçiten.
onçviru yüzmek. → inçvirs [onçiru, omçviru]
onçxu ısınmak (hava). → nçxun [oñubu, oñibu]
ondge ogle, ogle vakti. [yema]
ondgeri öğlen, ogle vaktine ait olan. [yemaneri]
ondzğams St. Doyuruyor. → odzğams. [odzğams]
ondzğu 1. Doymak. → indzğen. **2.** Doyurmak. → ondzğams. [odzğu].
ontule bahçe, etraf. [livadi]
opağu temizlemek. → pağums
oparamitu konuşmak, anlatmak, bahsetmek. → iparamitams [osinapu; oğarğalu; oxaşaru; olafu; olaķirdu]
opşa çok, fazla. [yopşa, dido, zade]
opşams St. Dolduruyor. + Kocık dergi toprite opşams. *Adam küpü balla dolduruyor.* → opşu.
opşu 1. Dolmak. → ipşen. **2.** Doldurmak. → opşams, yopşaps
oputxu uçmak. → putxun [oju]
oputari köylü. [kyouri]
opute köy. [çoi, kyoi]
oqonu götürmek (canlı). → iqonops [oyonu]
oqoropu âşık olmak, sevmek. → qorops [oropumu, olimbu]
oqvapu olmak. → iqven [ovapu]
ora süre, vakit, zaman.

ordams St. Büyütüyor, geliştiriyor. + Çil-komocik bere ordaman. *Karı-koca çocuk büyütüyor.* → ordu.

ordo erken. + Andğa çumani Şana dido ordo moiselu. *Bu sabah Şana çok erken kalktı.* [odro]

ordu 1. Büyülemek, geliştirmek. → irden **2.** Büyütmek, geliştirmek. → ordams. [omordu]

ordzo tabure, iskemle, sandalye. [kuli, troni]

ore kabak. [feli; kökore]

oroms St. Aşık oluyor, seviyor. + Artek Tenda oroms. Arte Tenda'yı seviyor. → oropumu [qorops, aoropen, alimben].

oropa aşk, sevda, sevgi.

oroperi âşık, sevgili, yavuklu.

oropumu âşık olmak, sevmek. → aoropen [oqoropu, olimbu]

orŧapu kemer. [oŧqapu]

oruba akarsu. [ğali, ruba, abca]

osare gömlek. → porça.

osiminu dinlemek. → isimins [oucu, oşkinu]

osinapu konuşmak. + Osinapupe do ziŧape okozemcit. *Konuşmaları ve kelimeleri eşleştiriniz.* → isinapams [oğarğalu; oparamitu; oxaŧaru; olafu; olaŧirdu]

oskidu ikamet etmek, yaşamak. → skidun [oşkudu]

oşkudu ikamet etmek, yaşamak. → sŧudun. [oskidu]

osloŧu eğitim vermek. → sloŧums

osteroni oyuncak. [obiraşe]

osteru oyun oynamak. → isters [obiru]

ostu kaymak. → stun. [oşŧu]

oşi yüz (rakam). + Ğormotik oşi tzana ar tzana gişinas. Tanrı yüz seneni bir sene saysın.

oşinaxu muhafaza etmek, saklamak. →

şinaxums

oşinu saygı göstermek. → şinems

oşkena arasında, orta. + Jur oxorişi oşkenas vore. *İki evin arasındayım.* [oşkenda]

oşkinu dinlemek. → işkinams. [osiminu]

oşkomale yiyecek. [oçkomale]

oşkomu yemek yemek. → imxors. [oçkomu]

oşkuri elma. [uşkuri]

oşmeşi bıyık. [musŧaçi]

oşzanura asır, yüzyıl.

oşu içmek. → şums

oşumoni içecek. + Portŧikalişi tzkari kai oşumoni ren. *Potakal suyu iyi bir içecektir.*

oşuvu ıslanmak. → işuven

otfa çatı. [otva, otrage]

otku demek, ifade etmek, söylemek. → tkumers, zoŧons [otku]

otole gözlük. + Amedis mskva otole uğun. *Ahmet'in güzel gözlüğü var.* → toli.

otsadebu çalışmak. → itsadeburs. [oçalışu]

otsadu bakmak (birini), göz kulak olmak. → tsadums.

otsxeci tarak. + Otsxecite toma itsxonon. *Tarak ile saç taranır.* → otsxonu.

otsxonu taramak (saç). → itsxons, itsxonams.

otsxunu ayıklamak, ayırım yapmak, seçmek. → tsxunums.

otva çatı. [otrage]

otxo dört. + Otxo fara otxok naŧo ikums? *Dört kere dört kaç eder?*

otxoneçi do vit doksan.

otxoneçi seksen. + Nana-çkimi otxoneçi tzaneri ren. *Annem seksen yaşındadır.*

otzedu bakmak, izlemek. → otzers. [otzŧedu]

otzers St. Bakıyor, izliyor. → otzedu [otzŧers]

otzilu koparmak, toplamak (meyve, yaş çay).
→ tzilums.

otzķedu bakmak, izlemek. → otzķers. [otzedu]

otzķers St. Bakıyor, izliyor. + Tendak Artes
otzķers-i? *Tenda Arte'ye mi bakıyor?* →
otzķedu.

otzķunu ağrımak. → atzķunen, tzķuns. [otzunu]

otzunu ağrımak. → atzunen. [otzķunu]

oucu dinlemek. → iucams. [oşķinu, osiminu]

oşibu ısınmak. → şibun [oşubu, oņçxu]

oşişu başarmak, halletmek, üstesinden gelmek.
→ şişums

ořķapu kemer. [ořķapu]

ořķu 1. Demek, söylemek, ifade etmek. **2.**
Okumak. → işurs. [otku, oķitxu, golaonu]

ouminu susamak. → → aominen. [ombinu]

oşağodu şarkı söylemek. → şağodums [obiru;
oşağodu].

oşağudu şarkı söylemek. → şağudums [obiru;
oşağodu].

ořriķi bıldırcın. [ořriķi]

oşubu ısınmak. → şubun [oşibu, nçxun]

ovapu 1. Olmak. **2.** Birşey olmak. **3.** Birine
birşey olmak. → iven. [oqvapı, oapı, oyapı]

ovro sekiz.

oxadziru 1. Hazırlamak. → xadzirus **2.**
Hazırlanmak. → ixadziren

oxaşaru 1. Konuşmak. → ixaşars **2.** Birine
kızmak. → uxaşars

oxaresiru 1. Affetmek, bağışlamak. **2.** Hibe
etmek. → uxaresirams [oxarsuvı]

oxarmele hastahane. [xasşaxana]

oxarmelu hastanlanmak. → ixarmelen.
[ozabunu]

oxarsuvı 1. Affetmek, bağışlamak. **2.** Hibe
etmek. → uxarsuvams [oxaresiru]

oxelams St. Sevindiriyor. + Doguralek çai Lazuri
dogurams do berepe oxelams. *Öğretmen iyi
Lazca öğretilip çocukları sevindiriyor.* → oxelu.

oxelu 1. Sevinmek, mutlu olmak. → ixelen. **2.**
Sevindirmek. → oxelams.

oxenu yapmak, etmek. → ikums, ikoms, ikips.

oxesaşu hesaplamak. → xesaşıms

oxmarams St. Kullanıyor. + şanak şilifoni var
oxmarams. *şana telefonu kullanmıyor.* →
oxmaru [ixmars].

oxmaru kullanmak, kullanılmak, kullanım. →
ixmars, oxmarams.

oxoktala eğlence.

oxontsu gök gürllemek. → xontsun [ogurgulu]

oxorca kadın. [oxorza, xordza]

oxori ev. + şanaşi oxori kyois ren. *şana'nın evi
köydedir.*

oxoronu horon oynamak. → ixoronams,
ixorons; xoronaps

oxotzonams St. Anlıyor, algılıyor. + Berek iri
tevuli oxotzonams. *Çocuk herşeyi anlıyor.* →
oxotzonu [ognams, nagneps].

oxotzonu algılamak, anlamak. → oxotzonams.

oxtimu (geçmiş ve gelecek zamanda) gidiş,
gitmek, ulaşmak. → ulun [olva].

oxvenu yapmak. → ikoms, ikips [oxenu].

oyapu olma, olmak. → iyen [oapı, ovapı,
oqvapı]

oyonu götürmek (canlı). → iyonams [oqonu]

oyoxu çağırarak. → iyoxams [ocoxu]

ozabunu hastanlanmak. → izabunen
[oxarmelu]

ozışu söylemek, demek. → otku [işurs, tkumers,
zoşons].

P p

P Laz alfabesinin yirminci harfi.

pağums St. Temizliyor. + Şanak muşi oda
panda pağums. *Şana kendi odasını hep
temizlemiyor.* → opağu.

paltu palto.

pampa hafif. [çorçi]

papa 1. Lapa. **2.** Muhallebi. **Paponi tepsi** Laz
böreği. → Bureği.

papuri vapur. [karavi]

para para. [geçareli]

parki park. + Berepek parkis isteran (ibiran).
Çocuklar parkta oynuyor.

parpali kelebek.

paşa pasta.

paşaxana pastane.

pañlicani patlıcan. [baldurcani]

pavri yaprak. [buñka].

pavriña fabrika.

peçeta peçete.

pelapa fayda, yarar.

pelaperi çalışkan, hamarat. → atzupeñi.

pembe pembe.

pencere pencere.

pentze sümüklü böcek. [petze]

perçe balkon.

peri renk, biçim. [çere]

peroni renkli. [çeroni]

petze sümüklü böcek. [pentze]

pilavi pilav.

piliña soba.

pimpili sakal.

pisikleñi bisiklet. [këñintsxeni]

pkveri un, buğday ya da mısır unu. [mkveri,
mçveri]

poğari kaynak su.

politzi polis.

polo bacak. [ñriki]

ponñuli pantolon.

porça gömlek, tişort gibi bel üstü giyilen giysiler.

portikali portakal.

posta posta.

postaxana postane.

pşeri dolu. → opşu.

puci inek. + Annemin iki ineği var. *Nana-çkimis
jur puci uyonun.*

puciyağı tereyağı. [karañi]

pukiri çiçek. [pukuri, purki]

purkinora ilkbahar. [beari]

purpu akciğer.

putxineri uçarak. → oputxu

putxun St. Uçuyor. + Ziña putxun, çara
doskidun. *Söz uçar yazı kalır.* → oputxu.

pxa kılçık. [mxa]

Ǿ ǿ

ǿ Laz alfabesinin yirmibirinci harfi.

ǿaliǿari delikanlı. [biǿi]

ǿanda daima, hep, her zaman, sürekli. [iro, ǿanǿa]

ǿaǿazulya ateşböceği. [maǿazule]

ǿaǿu büyükbaba, dede. [ǿaǿuli]

ǿaǿupeſi ziǿa atasözü.

ǿaramiti masal. [ǿarameti, meseli]

ǿaraske cuma günü.

ǿaſuri öykü, hikaye.

ǿaǿi fena, kötü. [ǿeaǿi; xavi]

ǿea acaba. + Acaba ſana geldi mi? *ſana moxtu-i ǿea?* [ǿia]

ǿeaǿi kötü, fena. [ǿaǿi; xavi]

ǿeci sık, kalın.

ǿia acaba. [ǿea]

ǿici 1. ağız. → nuǿu. **2.** yüz.

ǿiǿeri biber.

ǿiǿila çekirdek.

ǿiſindđa geçenlerde, geçen gün, evvelsi gün. [mtzea; ǿokseri]

ǿoca kucak.

ǿoli İstanbul. [Mǿoli]

ǿoǿe 1. Asla, hiçbir zaman. + Ma ǿoǿe xortzi var vimxor. *Ben asla et yemem.* **2.** Geçmiş, mazi. → atxe.

ǿriǿe acı (tat).

ǿrindzi pirinç. [brinci]

ǿunci grup, öbek.

ǿuǿuci arı, bal arısı. [buǿkuci]

Q q

q Laz alfabesinin yirmiikinci harfi.

qa dal. [ʃoʃi, ara]

qali boyun. [ali]

qaliçereli gelincik.

qineri buz. [ineri]

qini oqvapu üşümek. + Qini maqven.

Üşüyorum. [ini oyapu]

qini soğuk. + Qini diqvas-na daçxiri vogza-
minon. *Soğuk olursa ateş yakacağım.* [ini]

qinoba kış, kış mevsimi. → inora.

qinva kış. [inora, inuva]

qomuri erik. [ombri, omuri]

qorops St. Aşık oluyor, seviyor. + Artek Tendas
qorops. *Arte Tenda'yı seviyor.* → oqoropu
[oroms, aoropen, alimben].

quci kulak. [uci]

qurdzeni üzüm. [urdzeni]

qva alın. [kõpa]

qvali peynir. [vali, k̄vali]

qvili kemik. [ili]

R r

r Laz alfabesinin yirmiüçüncü harfi.

radio radyo.

raķani tepe. + Raķanis mot geladgir, gemzuli
xvala xvala? *Neden tepede duruyorsun,*
mahzun ve yalnız.

raxna örümcek. [bobola]

reķemi rakam.

reķlami reklam.

ren St. ...dır, dir; mevcuttur, vardır. + Şana hak
ren. *Şana buradadır.* + Şana magure ren.
Şana öğrencidir. [on]

resami ressam. [mağare]

resimi resim. [noğare]

romani roman.

ruba akarsu, dere. [ğali, abca, oruba]

runtsi gökkuşağı. [ntsa orıapu]

S s

s Laz alfabesinin yirmidördüncü harfi.

saafi saat. + Saaŋi naŋo ren? *Saat kaç?* [saeŋi]

sabaŋoni cumartesi günü.

saeŋi saat. [saeŋi]

saibi sahip. + Si ham oxoriŋi mance ore-i? *Sen be evin sahibi misin?* [mance]

sakizi sakız.

salata salata. + Ma ŋuŋa do tomatisiŋi salata oŋkomu ŋai domatzonen. *Ben salatalık ve domates salatası yemeyi severim.*

saloni salon.

sanie saniye.

saŋoni sabun. + ŋanak ŋanda xe saŋonite ibonams. *ŋana her gün elini sabunla yıkıyor.*

sari sarı ren. + [skiŋa]

sebeŋi sebep.

sefi yanlış. [ŋuli]

serende serender. → nayla, bageni.

seri gece. + Seris nam saaŋis incir? *Gece kaçta uyuyorsun?*

serini serin. + Andŋa opŋa serini ren. *Bugün çok serin.*

servisi servis. + Çocuk servisle eve gidip geliyor. *Bere servise oxoriŋe ulun mulun.*

si sen, sana, sende. + Si so ulur? *Sen nereye gidiyorsun?* [sin]

sica damat, eniŋte. + Amedi Aliŋi sica ren. *Ahmet Ali'nin damadıdır.*

sifteri atmaca kuŋu. + ŋoçik sifteri çöpums. *Adam atmaca yakalıyor.* [sifteri]

sifteri atmaca kuŋu. + Ham ŋoçis mskva sifteri uyonun. *Bu adamın güzel atmacası var.* [sifteri]

sin sen. + Sin do ma manebape voret. *Sen ve ben arkadaşız.* [si]

sinema sinema. + Amseri sinemaŋe vulur. *Bu akşam sinemaya gidiyorum.*

sinifi sınıf. + Arte sinifis ren-i? *Arte sınıfta mı?*

sipori spor. + Artes sipori oxenu ŋai datzonen. *Arte spor yapmayı seviyor.*

sira sıra; oturma yeri. [gelaxuna]

ŋkala merdiven.

skanda senden, sana. + Ayŋe Emineŋen mskva ren. *Ayŋe Emine'den güzeldir.*

skanebura sana göre, sence. [skaneburi]

skani senin. + Ayŋe nana-skani ren-i? *Ayŋe annen mi?* [ŋkani]

ŋkaninde senden, sana. + Ayŋe skaninde melun. *Ayŋe sana geliyor.* + Ayŋe skaninde ŋkurdun. *Ayŋe senden korkuyor.* [skanda]

skidala hayat, yaŋam. [skudala]

skidun St. İkamet ediyor, yaŋıyor. + Tanura Atinas skidun. *Tanura Atina'da yaŋıyor.* → oskidu [ŋkudun].

skindina hayvan. **Skandinape** hayvanlar.

skiri oŋul. + Si miŋi skidi ore? *Sen kimin oŋlusun?*

skiŋa sarı renk. [sari]

skudun St. İkamet ediyor, yaşıyor. + Si so skudur? *Sen nerede yaşıyorsun?* → oskudu [skidun].

sloþums St. Eğitiyor, eğitim veriyor. + Oxorcak bere-muþi ŋai sloþums. *Kadın çocuğunu iyi eğitiyor.* → osloþu.

so nerede, nereye. + So mu itkven? *Nerede nasıl söyleniyor?* + Şana so ren? *Şana nerede?* [nak]

sofra sofras. → magida, macida.

soğuni sonunda. + Soğuni inuva komoxtu. *Sonunda kış geldi.*

soċađi sokak. + Őaŋupe soċađis skidunan. *Kediler sokakta yaşıyor.*

sole nereden. + Solen mulur? *Nereden geliyorsun?* [nakele]

soloğami dalga.

sonuri nereli. + Amedi sonuri ren? *Ahmet nerelidir?* [nasonuri]

staroþina eylül ayı. [çxalva]

sterapa oyun. [osteru; obiru]

steri gibi. + Mtuti steri ŋoçi. *Ayı gibi adam.* [šteri]

stoli masa. [masa]

stun St. Kayıyor. + Bere mturis stun. *Çocuk karda kayıyor.* → ostu.

stveli 1. Güz, sohbahar. **2.** Kasım ayı.

subuki hafif. [çorçi]

sufuri sıfır. [çkar]

stikani bardak. [bardaği]

stipõ ekşi. [mjai, ŋoxa, mçoxa]

sum üç sayısı. + Andđa sum fara uşkuri pçċkomi. *Bugün üç kez elma yedim.*

sumeneçi altmış sayısı.

sumeneçi do vit yetmiş sayısı.

supara kitap. [kitabı]

suprizi sürpriz. + Amseri nana-çkimiş suprizi voğodare. *Bu akşam anneme sürpriz yapacağım.*

stresi stres.

stulina kaygan.

sva yer. + Ham mişi sva ren? *Burası kimin yeridir?* [yeri]

ş Laz alfabesinin yirmibeşinci harfi.

şemsiye şemsiye.

şairi şair.

şaka şaka.

şeçeri şeker. [şekeri]

şekeri şeker. [şeçeri]

şeni için, ...dolayı, hakkında. + Baba-skani, skani şeni hak ren. *Baban, senin için buradadır.*

şilya bin sayısı. + Ham noğas şilya do şilya kōçi skidun. *Bu kasabada binlerce insan yaşıyor.*

şinaxums St. Muhafaza ediyor, saklıyor. + Artek paşu-muşişî foto vit tzana ren şinaxums. *Arte dedesinin fotoğrafını on yıldır muhafaza ediyor.* → oşinaxu.

şinems St. Saygı gösteriyor. + Şanak kōçepe şinems. *Şana insanlara saygı gösteriyor.* → oşinu.

şineri itibarlı, saygın. + Arte şineri kōçi ren. *Arte saygın bir adamdır.*

şkaguri merkez.

şkala birisi ile. + Si mi škala ister? *Sen kiminle oynuyorsun?* [kala]

şkatzale etek (giyecek).

şkimebura kendime göre, kendimce. [şkimeburi, çkimeburi]

şkimi benim. + Şkimi nananena Lazuri ren. *Benim anadilim Lazcadır.* [çkimi]

şkit yedi sayısı.

şku biz. + Şku hakoni voret. *Biz buralıyız.* [çku]

şkunebura bize göre, kendimizce. [şkuneburi, çkuneburi, çkineburi]

şkuneburi bize göre, bize özgü, kendimizce. [şkunebura, çkinebura, çkunebura]

şkuni bizim. + Şkuni berepes Lazuri kuşkuran. *Bizim çocuklar Lazca biliyor.* [çkuni, çkini]

şkurina korku. + Ma mitişe şkurina var miğun. *Benim kimseden korkum yok.* [şkurna]

şkvit yedi sayısı. [şkit]

şorti şort (giyecek).

şu ıslak. [ğvari, şuvi]

şuferi şoför.

şuka hıyar, salatalık.

şukule ertesi. + Şkani şukule oxorişe vidi. *Ben senden sonar eve gittim.* [şkule]

şums St. İçiyor. + Şanak tzkari şums. *Şana su içiyor.* → oşu.

şuri 1. Can. **2.** Kişi, şahıs. **3.** Nefes, soluk. **4.** Ruh.

şurimşine sevgili, biricik.

şurite canlı, sağ. + Kōçi var ğuru, şurite ren. *Adam ölmedi, sağdır.*

şuroni 1. Canlı. **2.** Keçi. [txa]

şuşe şişe. [boŋlika]

şuvi ıslak. [şu, ğvari]

T t

t Laz alfabesinin yirmialtıncı harfi.

tabiafi doğa. [natura]

tağdili tatil. + Tağdilis kyoişe idare-i? *Tatilde köye mi gideceksin?*

takefi kuvvet, mecal, takat. [ğanci]

talebe öğrenci. [magurale]

tamo yavaş. + Berepe tamo tamo igzales. *Çocuklar yavaş yavaş yürüdüler.* [amot]

tani ayran. + Ma tani oşu xadzi mayen. *Ben ayran içmeyi seviyorum.* → mja

tarixi tarih. [iştorya]

tasi tohum. [çkemi]

te ışık. [tena, kyona, çona]

tebeşuri tebeşir. [kvançaru]

teknoloji teknoloji.

televuzi televizyon.

tena ışık. [te, kyona, çona]

tenora başka zaman.

tere taraf. + Nam tere ulur? *Hangi tarafa gidiyorsun?* [kale, kele]

tesfi test. + Vit kixala na ren ar tesfi dovoçodini. *On soruluk bir testi bitirdim.*

ti baş, kafa. + Ti matzkunen. *Başım ağrıyor.* [dudi]

tiafora tiyatro. + Amseri aroğorda tiaforaşe vidaten (vidat-unon). *Bu akşam tiyatroya gideceğiz.*

tigale dışarıya doğru. + Si tigale mot gamulur!

Sen dışarıya çıkma!

tilana gerçekten, herhalde. + Arte tilana deli var on/ ren. *Arte herhalde deli değil.* [mtilana]

tipi çayır, çimen.

tireni tren. + Tirenis gepxedit do Samsoni-şakis vigzalit. *Tirene binip Samsun'a kadar gittik.*

tişineri olgun. [umçane]

tito birer, teker. **Tito tito** Teker teker.

titxu ince, seyrek. [tutxu]

titzale aşağıya doğru.

tkumers St. Diyor, ifade ediyor, söylüyor. + Amedik mu tkumers? *Ahmet ne diyor?* → otku.

tkva siz. + Tkva sonuri oret? *Siz nerelisiniz?* [tkva]

tkvanda sizden, size. + Tkvanda mutu var minon. *Sizden bir şey istemiyorum.* [tkvaninde]

tkvanebura kendi kendinize, kendinizce, size göre. [tkvaneburi]

tkvani sizin. + Tkvani mektebi so ren? *Sizin okulunuz nerededir?* [tkvani]

toli göz. + Artes toli ağoden. *Arte'ye nazar değişiyor.*

toma saç. + Artes gundze tomalepe uğun. *Arte'nin uzun saçları vardır.*

tomatise domates. [balucağı]

topri bal. [topuri]

topuri bal. [topri]

trafiği trafik.

troni arkalıklı sandalye, iskemle, tabure. [kuli, ordzo]

tuçani dükkan. [dukyanı]

tude alt.

tudeni alttaki. + Tudeni çarape ikitxit.

Alttaki yazıları okuyunuz. + Tudeni Lazuri ziñape dosturesarit. *Alttaki Lazca kelimeleri düzenleyiniz.* + Tudeni kitxalapes cuğaşi meçit. *Alttaki sorulara cevap veriniz.*

tuntina ayı yavrusu, ayıcık. [mtuti]

turisti turist.

Turki Türk.

Turkuri Türkçe, Türk dili; Türklere özgü.

turli türlü, çeşitli. [tevuli]

tuta ay (uydu). **Tuta-gverdi** yarım ay. **Tuta-didi** dolunay.

tutaçxa pazartesi.

tutamkule şubat ayı. [kündüra]

tutaste ay ışığı, ayla.

tuteri aylık. + Ar tuteri bere. *Bir aylık çocuk.*

tutxu ince, seyrek. + Şanaşi kitabı p̄eci va ren, tutxu ren. *Şana'nın kitabı kalın değil, incedir.*

txa keçi. [şuroni]

txiri fındık.

txolari kertenkele. [mxolule]

txomu kızılağaç. [txombu]

İ İ

İ Laz alfabesinin yirmiyedinci harfi.

İabaxi tabak.

İağaneri 1. Tavalanmış olan. **2.** Muhlama.

İağani tava.

İamıra Trabzon. [İraıuzani]

İamıruri Trabzonlu; Trabzon'a özgü.

İani 1. Boy, endam. **2.** Gövde. [ıura]

İaroni hava. + Andğa İaroni muço ren? *Bugün hava nasıldır?* + Andğa İaroni mureci ren. *Bugün hava kapalıdır.*

İaxva ekim ayı. [guma]

İefteri defter.

İeğeke dakika. + Çkimi bere ar İeğeke doloxe incirs. *Benim çocuğum bir dakika içinde uyuyor.*

İeni nem, rutubet.

İenoni nemli.

İiba göl. [İoba]

İibun St. Isınıyor. → oİibu. [İibun, İıun]

İiğani tava. [İağani]

İİKani kuzu. + Nandidi-İkimis ar mİxuri do jur İİKani uyonun. *Büyükannemin bir koyunu, iki de kuzusu var.*

İİki damla. + Ar İİki tzari var culun. *Bir damla su akıyor.* [mİİveti]

İİKina küçük sepet. → İalati.

İilifoni telefon. **Mobili İilifoni** cep telefonu.

İimbi nokta.

İİşeri başarılı. → oİİşu.

İİşi baht, talih. [bedi]

İİşums St. Başarıyor, hallediyor, üstesinden geliyor. + Var memişvela-na ham dulya

var maİİşasen. *Yardım etmezsen, bu işin üstesinden gelemem.* → oİİşu.

İİka orman. [mİİka, ormani]

İİkubi çift, ikiz. [İubi]

İİkva siz. [tkva]

İİkvani sizin. [tkvani]

İİkvaninde sizden. [tkvanda]

İİoba göl. [İiba]

İİobaşa gizlice. [İİkobaşa]

İİokseri geçenlerde, geçen gün. [İİişindğa; mtzea]

İİora az kalsın, az daha.

İİoroci güvercin.

İİoti dal, paça. [İa, ara]

İİoxİori doktor.

İİrağodums St. Şarkı söylüyor. + Bozopek Lazuri İrağoduman. *Kızlar Lazca şarkı söylüyor.* → oİrağodu [İrağodums, ibirs].

İİrağudums St. Şarkı söylüyor. → oİrağudu [İrağodums, ibirs].

İİraıuzani Trabzon. [İamıra]

İİraıuzanuri Trabzonlu; Trabzon'a özgü.

İİriki bacak. [İolo]

İİubi çift, ikiz. + Oxorcas İubi berepe uyonun. *Kadının ikiz çocukları var.*

İİubu ılık. [İibu]

İİubun St. Isınıyor. → oİubu. [İibun, İıun]

İİulya تنها. + Arteşi oxori İulya svas ren. *Arte'nin evi تنها bir yerededir.* [elaİaxa]

İİururuntsi gökkuşağı. [runtsi]

İİutsa sıcak.

U u

u Laz alfabesinin yirmisekizinci harfi.

uci kulak. [quci]

ucikumbi küpe. + Şanas okroşi ucikumbi dolobun (doloķidun). *Şana'nın kulağında altın küpe var.*

ucoxams St. Birini çağırıyor. + Artek Tendas ucoxams. *Arte Tenda'yı çoğırıyor.* → ocoxu [uyoxams]

ucoxops St. Birini çağırıyor. → ocoxu. [ucoxams, uyoxams]

uça kara, koyu, siyah.

uçandams St. Davet ediyor. + Amseri oxori-çkimişe giçandam. *Bu gece seni evime davet ediyorum.* → oçandu.

uçkimeli bensiz. + Uçkimeli so ulur? *Bensiz nereye gidiyorsun?* [uşkimeli]

uçkin St. Biliyor. + Şanas dido Ķai Lazuri uçkin. Si-ti Lazuri giçkin-i? *Şana çok iyi Lazca biliyor. Sen de Lazca biliyor musun?* → oçkinu [uşkun].

ugure gönülsüz, isteksiz. + Coğori, ugure avişe var ulun. *Köpek, gönülsüz ava gitmez.*

uğun St. Sahiptir (cansız varlığa). + Ma mskva oxori miğun. *Benim güzel evim var.* + Si para giğun-i? *Senin paran var mı?* → uyonun.

ujden giderek. + Ham nca ujdin igundzanen. *Bu ağaç gittikçe uzuyor.*

uķaçxe sonra. [oķaçxe, uķule]

uķařams St. Koşuyor. + Berepe parkis uķařaman. *Çocuklar parkta koşuyorlar.* → oķařu.

uķors St. İhtiyacı var, lazım. + Si mu giķors? *Senin neye ihtiyacın var?* + Ma mutu var miķors. *Benim birşeye ihtiyacım yok.* [uķoren]

uķule ardından, ertesi, sonra. [uķai; uķaçxe]

ulun St. Gidiyor. + Amedi mektebişe ulun. *Ahmet okula gidiyor.* → olva, oxtimu.

umcumeli tuzsuz. → mcumu.

umçane 1. Evin büyüğü. **2.** Olgun, akli başında. **3.** Amir, reis. [tişineri]

umengapu benzersiz. + Ķařa Ķoçi umengapu ren. *Her insan benzersizdir.*

umeşonu 1. Ansızın, birden bire. **2.** Beklenmeyen, umulmayan.

umkeseri perşembe günü. [çaçxa]

umşa göbek. [şumşa; tzişa]

umuteli fakir, varlıksız, yoksul.

uncğonams St. Gönderiyor, yolluyor (nesne). + Tanurak Artes mektubi uncğonams. *Tanura Arte'ye mektup yolluyor.* [uncğonaps]

uncireli uykusuz. + Jur ndğa ren uncireli vore. *İki gündür uykusuzum.*

uneneli sessiz. → nena.

universeti üniversite.

unon St. İstiyor. + Tanuras mu unon? *Tanura ne istiyor?* + Si mu ginon? *Sen ne istiyorsun?* → ogoru.

unose akılsız. → noseri.

upereli renksiz. [uçereli]

upi ter. + Beres upi ceçu. *Çocuk terledi.*

V v

uqonun St. Canlı varlığa sahiptir (araba, bisiklet vs. dahil). + Si çoğori gıqonun-i? *Senin köpeğın var mı?* + Ma araba mıqonun. *Benim arabam var.* [uqonun]

urdzeni üzüm. [qurdzeni]

uskaneli sensiz. → skani. [skani dixo]

uşkun St. Biliyor. + Şanas opşa vorsi Lazuri uşkun. *Şana çok iyi Lazca biliyor.* → oçkinu, uçkin.

uşkuri elma. [uşkuri]

utsadeli bakımsız. + Badi utsadeli kodoskidu. *Yaşlı adam bakımsız kaldı.*

utzkareli susuz. + Utzkareli şuri var işınaxen. *Susuz can saklanmaz.* [utzareli]

utzumers St. Birine söylüyor, demek. + Şanak Artes mu utzumers? *Şana Arte'ye ne diyor?* + Şanak si mu gitzumers? *Şana sana ne diyor?* [utzumers]

uxağars St. Birine kızıyor. + Alik Amedis uxağars. *Ali Ahmet'e kızıyor.* → oxağaru.

uxaresirams St. **1.** Affediyor, bağışlıyor. **2.** Hibe ediyor. → uxarsuvams. [oxarsuvu]

uxarsuvams St. **1.** Affediyor, bağışlıyor. + Tendak Şanas duxarsuvu. *Tenda Şana'yı affetti.* **2.** Hibe ediyor. + Şanak Artes kitabepe-muşı uxarsuvams. *Şana Arte'ye kitaplarını hibe ediyor.* → oxarsuvu.

uxvene gebe, hamile. [korbapşa, korbate]

uyonun St. Canlı varlığa sahiptir Canlı varlığa sahiptir (araba, bisiklet vs. dahil). + Ma ar çoğori miyonun. *Benim bir köpeğım var.* [uqonun]

v Laz alfabesinin yirmidokuzuncu harfi.

va alın. [qva, kopa]

va hayır, yok. [var]

vağa olay, vaka.

vali peynir. [qvali]

vana veya, yahut, yoksa.

var hayır, yok, olmaz (olumsuz). + Var, ma si var giçinem. *Hayır, ben seni tanımıyorum.* [var]

varşa 1. Acaba. + He mskva bozo varşa Tenda ren-i? *O güzel kız acaba Tenda mı?* → peya.

2. Sakın, sakın ola. + Varşa moxta! *Sakın gelme!*

vit on sayısı. [viti]

Vitze Fındıklı kasabası. [Mğesti]

Vitzori Vitze kasabasından olan, Fındıklılı.

viğaar onbir.

viğoaşı onaltı.

viğoxoro ondokuz.

viğojur oniki.

viğootxo ondört.

viğovro onsekiz.

viğosum onüç.

viğoşkit onyedı.

viğoxut onbeş.

vorsi iyi. [vrosi, kai]

vrosi iyi. [kai, vorsi]

X x

x Laz alfabesinin otuzuncu harfi.

xaberi haber. [ambai]

xaci fasülye. [lobya]

xadzi ayen St. Hoşuna gidiyor. + Lazuri osinapu zade (opşa) xadzi mayen. *Lazca konuşmak çok hoşuma gidiyor.*
→ xadzi oyapu.

xadzi oyapu hoşuna gitmek. → xadzi ayen [kai dotzonu]

xadziri hazır. + Ma xadziri vore. *Ben hazırım.*

xadzirums St. Hazırlıyor. + Baba-çkimik gyari xadzirums. *Babam yemek hazırlıyor.* → oxadziru.

xaffa hafta. + Ar xaffa doloxe dersepe içodasen. *Bir hafta içinde dersler bitecek.*
[doloni]

xai fena, kötü. [pañi, peañi]

xali durum, hal. + Mu xali giğun? *Halin nasıldır?*

xalki halk.

xami bıçak.

xampa varlık, varlıklı, zengin. + Ha kçoçi xamparen. *Bu adam zengindir.*

xançali kol. [xençali]

xançeni yeşil. [yeşili]

xarayi yüz. [xayari, gva]

xarmeli hasta. [zabuni]

xarmeloba hastalık. [zabunoba]

xastaxana hastahane. [oxarmele]

xatira hatıra. [gonoşine]

xava hava. [şaroni]

xavi fena, kötü, aksi. [pañi, peañi]

xaziri hazır. [xadziri]

xçe beyaz, ak. [kçe]

xçini yaşlı (kadın). → kçini, dida.

xe el. **Xepe** eller.

xeali bilek.

xela mutluluk, sevinç. **Xela kaoba!** Merhaba!

xemençe çanta.

xençali kol. [xançali]

xerfi harf. **Lazuri xerfepe** Lazcaya özgü harfler.
[bonca]

xesañi hesap.

xesañums St. Hesaplıyor. + Artek geçärerimuşi xesañums. *Arte parasını hesaplıyor.* → oxesañu.

xestati eldiven.

xeta hata.

xika hırka.

xili iyi. [vorsı, kai]

xinci köprü. **Xincepe** köprüler.

xisiyañi duygu.

xistana aralık ayı. [xristona]

xişili kum. [şirimi]

xo evet, öyle. [ho, ko]

xoca hoca.

xoci boğa, öküz. **Xocepe** öküzler.

xoçkañali dolu (yağış). [xoşkañali]

Y y

xolo gene, tekrar, yine. + Saati vitis xolo ħibrepe viçxam do vincir. *Saat 10'da gene dişlerimi yıkayıp uyuyorum.*

xolos yakın. + Arteşi oxori çkimi oxorişi xolos ren. *Arte'nin evi benim evin yakınındadır.*

xoma ses. + Bereşi xoma ognam-i? *Çocuğın sesini duyuyor musun?* → nena.

xomula kuru. + Dişka xomula va ren. *Odun kuru değıil.* [xombula]

xontsun St. Gök gürüyor. → oxontsu.

Xopa Hopa ilçesi. + şana Xopuri ren. *şana Hopalı'dır.* [Xoşe]

xoşe kürek.

Xopuri Hopalı. + Sifferik xortzi imxors. *Atmaca et yer.* [Xoşuri]

xordza kadın. [oxorca, oxordza]

xoronaps St. Horon oynuyor. → oxoronu. [ixorons, ixoronams]

xoroni horon. → oxoronu.

xortzi et. + Sifferik xortzi imxors. *Atmaca et yer.* [xortsi]

xoşakali dolu (yağış). [xoçkakali]

xoçkakali dolu (yağış). [xoçkakali]

xoxo öcü. + Xoxope so renan, ya! *Öcüler nerede, hani!* [nunu]

xuçeli kızgın. + Muşeni xuçeli ore? *Sen neden kızgınsın?*

xura beden, gövde, vücut. + şanak xura ibonams. *şana banyo yapıyor.*

xut beş. + Xut do xut gaķoretsxen-i? *Beşer beşer sayabiliyor musun?*

xvala sadece, yalnız, yalnızca. + Bere xvala ren-i? *Çocuk yalnız mı?*

xvama dua, niyaz.

y Laz alfabesinin otuzbirinci harfi.

ya hani. + Bere so ren, ya? *Çocuk nerede, hani?*

yali ayna. + Yalis gevotzķer do vitsxonam toma. *Aynaya bakıp saçımı tarıyorum.*

yano geç. [leba]

yazi yaz. [monçinora]

yedgitu kalkmak. [moselu, eselu]

yedgitun St. Kalkıyor. → yedgitu [moiselen, eselen]

yeine anında, birden, çarçabuk, derhal, hemen.

yema öğle. [ondęe]

yen dır, dir. → ren.

yeri yer. [sva]

yeşeni bu yüzden, bundan dolayı. → heşeni.

yeşili yeşil. [xançeni]

yipşen St. Doluyor. → opşu [ipşen].

yopşa dolu, fazla. [opşa, zade, dido]

yopşaps St. Dolduruyor. → opşu [opşams].

yoxo ad, isim. [coxo]

yuki yük. [oğmale]

yulva doğu, şark.

Z z

z Laz alfabesinin otuzikinci harfi.

zabuni hasta. + Nandidi-čkimi dido zabuni ren.
Büyükannem çok hasta. [xarmeli]

zabunoba hastalık. [xarmeloba]

zade çok, fazla. + Berepek zade gyari imxoran.
Çocuklar çok yemek yiyor. [dido, opşa, yopşa]

zaķoni adet, gelenek. [adeñi]

zamani zaman. [ora]

zardava ağaç sansarı.

zarfi zarf. + Mektubi zarfis dolidven. *Mektup zarfa koyulur.*

zeifi güçsüz, zayıf.

zemsķu kara tavuk. + Zemsķu dido mskva ķinçi ren. *Kara tavuk çok güzel bir kuştur.*

zengini zengin. [xampa]

zenişi boncuk. [moni]

zeytuni zeytin. [zeytini]

zifona fırtına.

zili zil. + Mektebis zili içandinasi do maguralepe dersişe amulunan. *Okulda zil çalınca öğrenciler derse girer.*

ziĭa laf, söz, sözcük, kelime. + Ziĭapes otzķedit do boşı svalepe opşit/ yopşit. *Kelimelere bakıp boş yerleri doldurunuz.*

ziĭapuna sözlük. [nenapuna]

zoĭons St. Söylüyor, diyor. + Tendak mu zoĭons? *Tenda ne diyor?* → [iĭırs, tkumers].

zuĭa deniz. [mzoĭa]

zuĭa ĭeci yunus balığı.

Zuĭakçe Akdeniz.

Zuĭauça Karadeniz.

zurgi tepe. [zurci]

Dz dz

dz Laz alfabesinin otuzüçüncü harfi.

dzemuri sincap. [mludi, ĭalya]

dzĭeri doymuş. + Berepe dzĭeri renan-i?
Çocuklar doymuş halde mi? → odzĭu.

dzirems St. **1.** Görüyor. + Şanak ma mdzirems ama si var gdzirems. *Şana beni görüyor ama seni görmüyor.* **2.** Buluyor. + Şanak gzas vit lira kodziru. *Şana yolda on lira buldu.* → odziru.

dzitsa gülücük, tebessüm. [ditsa]

dzitsams St. Gülüyor. + Şanak muşeni dzitsams? *Şana niçin gülüyor?* → oditsinu.

dzitsinace güleç, güler yüzlü.

TS ts

ts Laz alfabesinin otuzdördüncü harfi.

tsa gök, sema, gök yüzü. + Jin ntsa tude leḥa ren. *Yukarıda gök aşağıda toprak var?* [ntsa]

tsadinapa çalışma, çalışmak. → itsadeburs [otsadebu, oçalışu]

tsadums St. Göz kulak oluyor, bakıyor (çocuk, hasta vs.). + Şanak bere tsadums? *Şana çocuğa bakıyor?* → otsadu.

tsana kızılgerdan kuşu. [ntsana]

tsantsa çanta, küçük sepet. + Tsantsas makvali dolomidzin. *Çantamda yumurta var.*

tsudalaşi boşuna, fuzuli, yalandan. → mtsudi [mtsudişi].

tsxeni at. + Arte tsxenis gexedun. *Arte at biniyor.* [ntsxeni]

tsxenoni atlı. + Mot duşınam, tsxenonepe var mtsozunan. *Acele etme, atlılar bizi kovalamıyor.*

tsxunums St. Ayıklıyor, ayırım yapıyor, seçiyor. + Ma gyari var ptxsunum, na bdzirare vimxor. *Yemek ayırımı yapmıyorum, ne bulursam yiyorum.* → otsxunu.

TZ tz

tz Laz alfabesinin otuzbeşinci harfi.

tzale aşağı, aşağıda.

tzaleni aşağıdaki.

tzamtzami kirpik. [kamtzami]

tzana yıl, sene. + Vit tzana ren Arkabis pskidur. *On yıldır Arhavi'de yaşıyorum.*

tzanaağani 1. Ocak ayı. 2. Yeniyıl, Yılbaşı.

tzaneri 1. Senelik, yıllık. 2. Yaşında. + Si muĸo tzaneri ore? *Sen kaç yaşındasın?*

tzari su. + Berek tzari sums. *Çocuk su içiyor.* [tzkari]

tzendeçi çorap. [tzineki].

tzi bu yıl. → tzo.

tziĸvabi çakıl taşı. [kvançala]

tzilums St. Koparıyor, topluyor (meyve, yaş çay). + Şanak mtsxuli tzilums. *Şana armut koparıyor.* → otzilu.

tzilva kasım ayı. [stveli]

tzineki çorap. + Ma ĸaḥa ndğas tzineki movidumer. *Ben hergün çorap giyerim.* [tzendeçi]

tziḗa göbek. [umḗa, ĸumḗa]

tziḗili civciv.

tzitzi solucan.

tzitzila yılan.

tzkari su. + Ma tzkari pşum. *Ben su içiyorum.* [tzari]

tzkuna ağrı, sancı. [tzuna, tzkuni]

tzkuni ağrı, sancı. [tzkuna, tzuna].

tzkuns St. Ağırıyor. + Zeras ti tzkuns. *Zehra'nın başı ağrıyor.* → otzkunu.

tzo bu yıl. [tzi, hamtzo]

tzori doğru, hakikat, gerçek. + Tzori cuğaşi doçarit. *Doğru cevabı yazınız.*

tzoxle 1. Önce. + Amedik tzoxle didi bere-muşis ucoxu, ukule çuñas. *Ahmet önce büyük oğlunu çağırıldı, sonra küçük oğlunu.* **2.** Bir zamanlar, eski zaman, eskiden, evvelden. + Jur tzana tzoxle Arkabis vorfi. *Hatzi Atinas vore. İki sene evvel Arhavi'deydim, şimdi Pazar'dayım.* **3.** Ön, ön taraf.

tzoxleni 1. Öndeki, ön taraftaki. **2.** Önceki, evvelki.

tzulu küçük, ufak. + Tzulu bozo sonuri ren? *Küçük kız nereli?* [çiña, çuña, tzuña]

tzuna ağrı, sancı. + Soti tzuna var miğun. *Bir yerde ağzım yok.* [tzkuna, tzkuni]

tzuña küçük, ufak. [çuña, çiña, tzulu]

CĪREĶEPE

- 1) Tzitaşı, İskenderi: **Çkuni Çara**, Abazastaniş Cumhuriyetişi Gamamşkumala, Sohum, 1932
- 2) Tzitaşı, İskenderi: **Oxesapuşi Supara**, Abazastaniş Cumhuriyetişi Gamamşkumala, Sohum, 1933
- 3) Tzitaşı, İskenderi: **Alboni**, Abazastaniş Cumhuriyetişi Gamamşkumala, Sohum, 1935
- 4) Tzitaşı, İskenderi: **Okitxuşeni Supara**, Abazastaniş Cumhuriyetişi Abazastaniş Cumhuriyetişi Gamamşkumala, Sohum, 1937
- 5) Tamtruli, Osman: **Nananena - Lazca Ders kitabı**, Kaukasus Verlag, Freudenstadt, 1991
- 6) Bucaklişi, İsmail Avcı (ortak yazar): **Lazuri-Turkuli Nenapuna/ Lazca-Türkçe Sözlük**, Akyüz Yayınları, 1999
- 7) Bucaklişi, İsmail Avcı (ortak yazar): **Didi Lazuri Nenapuna/ Büyük Lazca Sözlük**, Chiviyazıları Yayınevi, İstanbul, 2007
- 8) Öztürk, Balkiz; Pöchtrager, Markus A.: **Pazar Laz** (Languages of the World /Materials), LINCOP publisher, 2011
- 9) Bucaklişi, İsmail Avcı: **Lazuri Alboni/ Laz Alfabeti**, Lazika Yayın Kolektifi, İstanbul, 2011
- 10) Bucaklişi, İsmail Avcı: **Türkçe Lazca Sözlük**, Lazika Yayın Kolektifi, İstanbul, 2014
- 11) Bucaklişi, İsmail Avcı: **Yeni Başlayanlar İçin Lazca Ders Kitabı**, Lazika Yayın Kolektifi, İstanbul, 2014
- 12) Bucaklişi, İsmail Avcı: **Lazca Dersler Notları** (yayınlanmamış), Laz Enstitüsü, İstanbul, 2013-2014
- 13) Bucaklişi, İsmail Avcı: **Seçmeli Lazca Dersler İçin Notlar - Ling 480, Ling 482, Ling 484, Ling48F** (yayınlanmamış), Boğaziçi Üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları, İstanbul, 2011-2014
- 14) Bucaklişi, İsmail Avcı: **Seçmeli Lazca Dersler İçin Notlar - Ling 480, Ling 482, Ling 484, Ling48F** (yayınlanmamış), Boğaziçi Üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları, İstanbul, 2011-2014
- 15) Abaşışi, Nurdoğan (Ortak yazar): **Lazca Deyimler Sözlüğü**, Lazika Yayın Kolektifi, İstanbul, 2011-2014
- 16) Çupinaşi, Mustafa Özkurt: **Mtuti Kutavi** (Lazca çocuk hikayesi), Lazika Yayın Kolektifi, İstanbul, 2011-2014